ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในประเทศไทย

นางสาว เพชรรัตน์ วอนเพียร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DETERMINANTS OF BLOOD DONATION IN THAILAND

Miss Phetcharat Wonphian

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics Program in Economics
Faculty of Economics
Chulalongkorn University
Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในประเทศไทย
โดย	นางสาว เพชรรัตน์ วอนเพียร
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.โสตถิธร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศา พรชัยวิเศษกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จั่นเจริญ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพชรรัตน์ วอนเพียร : ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในประเทศไทย. (Determinants of Blood Donation in Thailand) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา, 200 หน้า.

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและแรงจูงใจกำหนดการบริจาคโลหิต รวมถึงการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และความถี่ของการมาบริจาคโลหิตด้วย นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ และอาสาสมัคร ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบ ซึ่งใช้รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studies แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ ประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย(Case) จำนวน 268 ตัวอย่าง และประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร(Control) จำนวน 268 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 536 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสทุกปัจจัยจะมีทิศทางตรงกันข้ามกับการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และความถี่ของการมาบริจาคโลหิต เช่น รายได้ที่มีเครื่องหมายเป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตมีปัจจัยระยะเวลาเดินทาง และสาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติเป็นปัจจัยที่สะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสอีก โดยที่ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิตมีเครื่องหมายเป็นลบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ปัจจัยที่ว่ามาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตเพราะใกล้บ้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใกล้ที่ทำงานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และการเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยปัจจัยทั้ง 3 มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก สำหรับแรงจูงใจที่ทำให้มาบริจาคโลหิตเป็นแรงจูงใจแบบ Impure Altruism การมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกจะเป็นการมาด้วยแรงจูงใจแบบ Altruism ผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งแรงจูงใจในการมาบริจาคโลหิตจะเปลี่ยนเป็นแบบ Warm Glow การบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับการเป็นอาสาสมัครในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กับการบริจาคเงินและสิ่งของในทิศทางตรงกันข้ามซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต เพชรรัตน์ วอนเพียร

ปีการศึกษา 2550 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วรเวศม์ สุวรรณระดา

4885574829 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: MATCHED CASE-CONTROL STUDIES / ALTRUISM / IMPURE ALTRUISM / WARM GLOW

PHETCHARAT WONPHIAN : DETERMINANTS OF BLOOD DONATION IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. WORAWET SUWANRADA, Ph.D., 200pp.

The objectives of this research are to study the determinants and motivations of blood donation, the first time of blood donation, and frequency of blood donation, as well as, to explore the relationship between blood donation and other types of giving. The data used for this analysis is primary data which are collected by original questionnaire survey. The method of data collection is Matched Case-control Studies that divides samples into two groups, the case group, and the control group. The former is 268 samples of blood donors, who donated blood at National Blood Centre Thai Red Cross Society (NBC). The latter is 268 samples of Bangkok's populations who have never donated blood.

Our results confirm the fact that, opportunity cost doesn't play an important role on blood donation, first-time donation and donation's frequency. The time access to NBC affects negatively the frequency of blood donation. People's convenient accessibility to NBC tends to increase the probability of donation frequency. The motivation of people's blood donation is impure altruism in general. In addition, Motivation of first-time blood donation is altruism whereas motivation of repeater is warm glow. Lastly, we found that people who have volunteer time contribution's experiences tend to donate blood, comparing with, one who has ever donated money or thing.

Field of study ..Economics.. Student's signature..PHETCHARAT WONPHIAN..

Academic year ..2007.. Advisor's signature..Worawet Suwanrada..

Co-advisor's signature ..-..

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สำหรับคำสั่งสอน คำแนะนำ และโอกาสดี ๆ ที่อาจารย์มอบให้ รวมถึงตัวอย่างที่ดีในการทำงาน

ขอขอบคุณโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ที่มอบทุนสนับสนุนการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้กว้างขวางขึ้น ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กนก ศักดิ์ แก้วเทพ รองศาสตราจารย์ ดร. พงศา พรชัยวิเศษกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณแสง จั่นเจริญ ที่ให้ความกรุณาในการให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา เอ็นซ์ สำหรับคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม รองศาสตราจารย์ ดร. สุวาณี สุรเสียงสังข์ สำหรับคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สำหรับสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ภิรมย์ กมลรัตนกุล ที่เอื้อเฟื้อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล

ขอบคุณ คุณจริยภัทร รัตโณภาส และคุณเอกสิทธิ์ พิสิฐพจมาน ที่ไม่ใช่เป็นแค่เพื่อนร่วมกลุ่มวิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ว่าด้วย “การให้” ในระบบเศรษฐกิจแบบผสม แต่พี่ ๆ ได้สอนการทำงาน และเป็นแรงกระตุ้นให้น้องคนนี้มีความพยายามมากขึ้น ขอบคุณเพื่อน ๆ ศม. ทุกคน สำหรับรอยยิ้ม ความสนุกสนาน น้ำใจที่มีมากมาย และความเป็นเพื่อนที่แสนดี ขอบคุณกลุ่มเพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคน สำหรับความห่วงใย ความคิดถึง และกำลังใจที่มีกัน

ขอบคุณน้อง ๆ ทุกคน สำหรับเรื่องตลก เสียงหัวเราะ ที่มีให้กันทุกวัน

ขอบคุณ คุณยาย สำหรับการดูแลและกำลังใจในการเรียน

ขอบคุณ คุณครูศิริวรรณ เหลืองวุฒิธรรม สำหรับการขัดเกลาที่ไม่ใช่เฉพาะความรู้ในเรื่องเรียนเท่านั้น แต่ทุกเรื่องในการดำเนินชีวิต จนถึงวันนี้

ขอบคุณ คุณพ่อและคุณแม่ สำหรับความรัก ความอบอุ่น และกำลังใจที่มีให้ลูกตลอดเวลา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 10

ขอบเขตของการวิจัย 10

ข้อจำกัดของการวิจัย 10

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย 11

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 11

วิธีดำเนินการวิจัย 12

แหล่งที่มาของข้อมูล 12

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย 13

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

แนวคิดและทฤษฎี 14

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 18

ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต 18

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต 19

พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต 22

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต 23

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบการบริจาคโลหิตกับระบบการซื้อขายโลหิต... 24

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย 26

กรอบทางทฤษฎี 26

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ 30

หน้า

ประชากร 30
จำนวนตัวอย่าง 30
การออกแบบสอบถาม 34
บทที่ 4 ลักษณะของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต **35**
การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างลักษณะของผู้บริจาคโลหิตใหม่ ผู้บริจาคประจำ ผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต 35
ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร 35
ลักษณะทางด้านทัศนคติ 54
ลักษณะทางด้านการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ 61
ลักษณะทางด้านพฤติกรรม และแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิต 79
ลักษณะทางด้านพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิต 79
ลักษณะทางด้านแรงจูงใจของการมาบริจาคโลหิต 86
ลักษณะทางด้านพฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต 90
บทที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต **92**
แบบจำลองโลจิต (Logit Model) 92
การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต (Logit Model) 94
การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก (Logit Model) 109
แบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model) 123
การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต (Order Logit Model) ... 124
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และแนวทางการวิจัยในอนาคต **140**
สรุปผลการศึกษาวิจัย 141
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 146
แนวทางการศึกษาวิจัยในอนาคต 147

รายการอ้างอิง 149
ภาคผนวก 152
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 200

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

ตารางที่ 3.1 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนจากการบริจาคโลหิต 32
ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2547 และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 34
ตารางที่ 4.1 เพศ อายุ และสถานภาพสมรสของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 37
ตารางที่ 4.2 ศาสนา เชื้อชาติ และภูมิลำเนาของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 39
ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ และสถานภาพการทำงานของผู้บริจาคโลหิตและผู้ไม่บริจาคโลหิต 41
ตารางที่ 4.4 อาชีพหลักและผู้ไม่มีงานทำของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 44
ตารางที่ 4.5 แหล่งรายได้ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 46
ตารางที่ 4.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 48
ตารางที่ 4.7 ประวัติการป่วยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง โรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี และการมีโรคประจำตัว โรคหอบหืดของผู้บริจาคโลหิตและผู้ไม่บริจาคโลหิต 50
ตารางที่ 4.8 ทัศนคติทางบวกของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 57
ตารางที่ 4.9 ทัศนคติทางลบของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 60
ตารางที่ 4.10 การช่วยแหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้บริจาคโลหิตและผู้ไม่บริจาคโลหิต ..63
ตารางที่ 4.11 การบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 68
ตารางที่ 4.12 การบริจาคสิ่งของของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 73
ตารางที่ 4.13 การเป็นอาสาสมัครของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต 77
ตารางที่ 4.14 พฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ 83
ตารางที่ 4.15 แรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ 88
ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต 91
ตารางที่ 5.1 ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต 107
ตารางที่ 5.2 Marginal Effect ของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต ... 108
ตารางที่ 5.3 ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก 121
ตารางที่ 5.4 Marginal Effect ของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก 122

ตาราง หน้า

ตารางที่ 5.5 ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต 138
ตารางที่ 5.6 ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต 139

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ หน้า

รูปที่ 1.1 แสดงปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาค ในปีงบประมาณ 2537-2546 5
รูปที่ 1.2 แสดงปริมาณการจัดเก็บโลหิตก่อนและหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย ถล่มตึกเวิลด์เทรดเซนต์เตอร์และเพนตากอน ในเดือนกันยายน ปี 2001 5
รูปที่ 1.3 เปรียบเทียบปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาค ปีงบประมาณ 2542-2546 7
รูปที่ 1.4 แสดงเปอร์เซ็นต์ปริมาณการรับโลหิตจากสถานที่ต่าง ๆปีงบประมาณ 2542-2546 .. 8
รูปที่ 1.5 เปรียบเทียบจำนวนผู้บริจาคโลหิต ในปีงบประมาณ 2537-2546 9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้เป็นการแสดงถึงการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งถูกกำหนดมาจากแรงจูงใจโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การให้โดยหวังผลตอบแทนหรือไม่หวังผลตอบแทน (reciprocity or non-reciprocity) กับการให้เพื่อความพอเพียงหรือไม่พอเพียง (adequacy or inadequacy) ซึ่งมีข้อโต้แย้งว่าการยอมรับทางสังคมก็เป็นปัจจัยกำหนดการให้เช่นกัน(Ven, 2000: 1) ซึ่งการให้เพื่อสังคม (Philanthropy) มีความหมายโดยพื้นฐานคือ เป็นความพยายามอะไรบางอย่างที่แสดงถึงความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดบางอย่างเพื่อให้เพื่อนมนุษย์นั้นมีชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการช่วยมนุษย์ในฐานะที่เขานั้นเป็น “มนุษย์” คนหนึ่ง (http://www.give2all.com/data_file/info.htm, 2549)

รูปแบบของการให้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การให้สิ่งของ โลหิต อวัยวะ เงินทอง เวลา ความรัก คำปรึกษา ความรู้ เป็นต้น การให้ในรูปแบบที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ การบริจาคเงิน และสิ่งของ(http://www.volunteerspirit.org/handbook_what3.php, 2549) แต่รูปแบบของการให้ที่พอจะสามารถทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลได้ คือการบริจาคเงิน การอาสาสมัคร การบริจาคโลหิตและอวัยวะ ซึ่งรูปแบบการให้ที่เป็นการบริจาคเงิน และการอาสาสมัครมีการศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์อย่างแพร่หลายในหลายต่อหลายประเทศ ส่วนการศึกษาเรื่องการบริจาคโลหิตและอวัยวะมีการศึกษาอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกัน แต่ยังมีการศึกษาในเชิงเศรษฐศาสตร์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการบริจาคเงิน และอาสาสมัคร

จากความหมายของของคำว่า “เศรษฐศาสตร์” ที่เรามักได้ยินกันอยู่เสมอๆได้ระบุว่า “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงการจัดสรรทรัพยากรจำนวนจำกัด เพื่อสนองตอบต่อความต้องการที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด” คำจำกัดความดังกล่าวนี้ทำให้เราเห็นประเด็นการหาวิธีที่จะเลือกใช้ทรัพยากรในระหว่างทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ จึงเป็นเรื่องของการแสวงหาแนวทางการตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุด(นราทิพย์ ชุติวงศ์, 2544: 1) ถ้าพิจารณาเรื่องการให้ก็เหมือนกันไม่ว่าจะเป็นการให้เงิน เวลา (แรงงานอาสาสมัคร) หรือการให้โลหิตและอวัยวะของบุคคลบุคคลหนึ่ง ก็ต้องมีการตัดสินใจในการเลือกว่าจะให้ในรูปแบบใด เพราะเนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่ว่าจะเป็น

เรื่องของเวลา รายได้ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นต้องจัดสรร รวมไปถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันก็มีส่วนทำให้คนต้องตัดสินใจเลือกรูปแบบของการให้เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา บุคคลบางคนอาจจะเลือกที่จะบริจาคโลหิตและอวัยวะ เพราะการบริจาคโลหิตเป็นการให้ที่ไม่ต้องลงทุนอะไรมากเพราะเป็นสิ่งที่มีติดตัวอยู่แล้ว ส่วนการบริจาคในรูปแบบอื่น ๆ บุคคลเหล่านั้นอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องรายได้ถ้าจะต้องบริจาคเงิน หรือเวลาที่มีไม่มากพอที่จะไปทำงานอาสาสมัคร หรือบุคคลบางคนอาจจะเลือกการบริจาคเงินแทนการเสียสละเวลา(แรงงานอาสาสมัคร) การบริจาคโลหิต เพราะค่าเสียโอกาสในการไปเป็นแรงงานอาสาสมัครหรือการไปบริจาคโลหิตอาจจะสูงกว่าการที่บุคคลคนนั้นจะทำการบริจาคเงิน หรืออาจจะเลือกการให้เวลา(แรงงานอาสาสมัคร) เพื่อสาธารณะประโยชน์ แทนการให้ในรูปแบบอื่น ๆ ก็ได้ หรืออาจจะเลือกการเสียสละเวลา(แรงงานอาสาสมัคร)เพื่อสาธารณะประโยชน์ผสมผสานไปกับการบริจาคเงิน การบริจาคโลหิตและอวัยวะก็ได้ ขึ้นอยู่กับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลา รายได้ และปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการตัดสินใจของบุคคลคนนั้น

การบริจาคโลหิตและอวัยวะมีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในมุมมองด้านศีลธรรมจะพบว่าเป็นระยะเวลานานมาแล้วที่สังคมมีการควบคุมดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวกับศีลธรรมโดยการห้ามมีตลาดเกิดขึ้น เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาห้ามมิให้มีตลาดสินค้าเหล่านี้ ได้แก่ งาช้าง , ทาส , อวัยวะมนุษย์ , เด็กทารก , เพศ , แรงงานเด็ก และกิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่าง ๆ(Emanuel, 2006: 1340) สำหรับการซื้อขายอวัยวะในประเทศสหรัฐอเมริกามีบทบัญญัติห้ามไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 และต่อมาในยุโรปมีการห้ามซื้อขายเช่นกัน(Emanuel, 2006: 1336) สำหรับในประเทศไทยไม่มีการซื้อขายโลหิตและอวัยวะเช่นกัน เพราะการซื้อขายโลหิตและอวัยวะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ถึงแม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงว่า ห้ามมีการซื้อขายโลหิตและอวัยวะ แต่เนื่องจากการซื้อขายโลหิตและอวัยวะถือว่าเป็นการขัดต่อศีลธรรม ดังนั้นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ที่กล่าวว่า “การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายเป็นการพ้นวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ” โลหิตและอวัยวะจึงไม่สามารถมีการซื้อขายกันได้ ทำให้โลหิตและอวัยวะเป็นสินค้าที่ต้องพึ่งพาระบบการบริจาค ซึ่งต้องมีหน่วยงานเข้ามารับหน้าที่เป็นตัวกลางในหาจัดหาโลหิต เก็บรวบรวมโลหิตจากผู้ที่มาบริจาคนำไปจัดสรรให้กับผู้ป่วยที่ต้องการ โดยหน่วยงานที่เข้ามาเป็นตัวกลางอาจจะเป็นรัฐบาล หรือรับมอบหมายหน้าที่มาจากรัฐบาลให้เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบ

ในมุมมองด้านตลาดการบริจาคโลหิตและอวัยวะถือเป็นการให้ชีวิต (Gift of life) ดังนั้นจึงก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลไม่สามารถคิดเป็นราคาหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ โลหิตและอวัยวะจึงมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ แต่โลหิตและอวัยวะเป็นบริการทางการแพทย์ที่ควรได้มาจากการบริจาค ไม่ควรมีการซื้อขายกัน(อรุณี ศุภนาม, 2538: 3) ดังนั้นโลหิตและอวัยวะจึงเป็นระบบ Non-market System ที่ระบบตลาด และกลไกราคาไม่สามารถเข้ามาทำหน้าที่จัดสรรและกระจายสินค้าได้ นอกจากนี้ในบทความของ Emanuel (2006) ยังกล่าวถึงผลการศึกษาของ Titmuss (1970) พบว่าระบบการได้มาของเลือดจากการบริจาคไม่เพียงแต่จะมองด้านศีลธรรมมากกว่าตลาดแล้ว แต่ว่ายังมีประสิทธิภาพมากกว่าด้วย กล่าวคือ โลหิตที่ได้รับจากการบริจาค จะมีอัตราการติดเชื้อโรคต่ำกว่าโลหิตที่ได้จากการซื้อขาย

สำหรับการบริจาคโลหิตและอวัยวะเป็นรูปแบบการให้ที่คล้ายคลึงกันอย่างมาก แต่การบริจาคอวัยวะเป็นการให้อวัยวะของตัวเองเมื่อเสียชีวิตแล้ว และสามารถให้ได้แค่ครั้งเดียวเท่านั้น ส่วนการบริจาคโลหิตสามารถให้ได้ตลอดเมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่เกินปีละ 4 ครั้ง ดังนั้นในการบริจาคอวัยวะอาจจะใช้แค่การตัดสินใจ หรือแรงจูงใจเพียงครั้งเดียวในการยื่นความต้องการที่จะบริจาค แต่การบริจาคโลหิตสามารถบริจาคได้หลายครั้ง ทำให้ผู้วิจัยสนใจเรื่องการบริจาคโลหิต เพราะนอกจากการบริจาคโลหิตจะขึ้นอยู่กับสุขภาพร่างกายของผู้ที่จะบริจาค ณ เวลานั้นแล้ว ในการตัดสินใจแต่ละครั้งที่จะบริจาคย่อมตัดสินใจด้วยเหตุผล และแรงจูงใจที่แตกต่างกันในแต่ละครั้ง ซึ่งการตัดสินใจในการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก อาจจะแตกต่างไปจากการมาบริจาคโลหิตในครั้งต่อไป และหน่วยงานที่เป็นตัวกลางในการจัดเก็บโลหิตจะสามารถสร้างนโยบายหรือแรงจูงใจอะไร ที่จะทำให้ผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตเป็นประจำและสม่ำเสมอ

การบริจาคโลหิตถือเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวมที่ต้องอาศัยแรงจูงใจ ทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป(อรอุมา ช่วยเรือง, 2546: 42) ในการบริจาคโลหิตผู้ที่จะบริจาคโลหิตต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้โลหิตติดเชื้อ ซึ่งศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิตเอาไว้ให้ผู้ที่จะบริจาคประเมินสุขภาพก่อนการบริจาคโลหิต นอกจากนี้แรงจูงใจทางด้านจิตใจก็เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจบริจาคโลหิต ซึ่งแรงจูงใจอาจจะมาจากภายในจิตใจที่คิดว่าเป็นการให้เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ หรือจากสิ่งแวดล้อม บุคคลใกล้ชิดเป็นตัวอย่างที่เป็นแรงจูงใจให้ทำตามแบบอย่าง หรืออาจจะมาจากการกระตุ้นแรงจูงใจให้บริจาคโดยการมอบสิ่งของเป็นการตอบแทน เช่น ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้มอบเข็มที่ระลึกเพื่อตอบแทนผู้บริจาคโลหิตทุก

ท่าน ซึ่งได้จัดทำเข็มที่ระลึกผู้บริจาคโลหิตขึ้นเพื่อมอบให้แก่ผู้บริจาคโลหิต โดยจัดทำเข็มที่ระลึกครั้งที่ 1, 7, 16, 24, 36, 48, 60, 72, 84, 96 และ108 ครั้งตามลำดับ และเหรียญกาชาดสมนาคุณชั้น 3 ชั้น 2 และชั้น 1 สำหรับผู้ที่บริจาคครบ 50 ครั้ง 75 ครั้ง และ 100 ครั้งตามลำดับเป็นต้น (ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย: 32-35) ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจให้คนมาบริจาคโลหิต

ยอดการบริจาคโลหิตตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีเฉพาะบางปีที่ลดลง ดังแสดงในรูป 1.1 พบว่าปริมาณโลหิตที่ได้รับจากการบริจาคทั้งภายในและภายนอกสถานที่ในปี พ.ศ. 2538 มีจำนวน 296,715 ยูนิต เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2537 เท่ากับร้อยละ 6.96 ในปี พ.ศ. 2539, 2540, 2541 ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคมีจำนวน 322,429 368,553 และ396,209 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เท่ากับร้อยละ 8.67, 14.31 และ7.5 ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ. 2542 และ2543 ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคลดลง ร้อยละ 1.06 และ8.2 ตามลำดับ ส่วนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544, 2545 และ2546 ปริมาณโลหิตที่ได้รับจากการบริจาคมีจำนวน 362,012 383,965 และ 401,359 ซึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ร้อยละ 0.67, 6.06 และ4.53 ตามลำดับ

ปริมาณการบริจาคในบางช่วงเวลามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และลดลงอย่างรวดเร็วเพื่อเข้าสู่แนวโน้มปกติ มีสาเหตุดังนี้ คือ การเกิดเหตุการณ์สำคัญ และการจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหันไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ภัยธรรมชาติ สงคราม เป็นต้น ส่วนการจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต เป็นโครงการที่จัดขึ้นเป็นช่วง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นการรณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนมาบริจาคโลหิต ซึ่งทั้ง 2 สาเหตุล้วนแต่ทำให้ยอดการบริจาคโลหิตเพิ่มสูงขึ้นจากปกติอย่างมาก แต่เมื่อผ่านช่วงเหตุการณ์เหล่านั้นไป ปริมาณการบริจาคโลหิตก็จะลดลงกลับเข้าสู่แนวโน้มปกติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

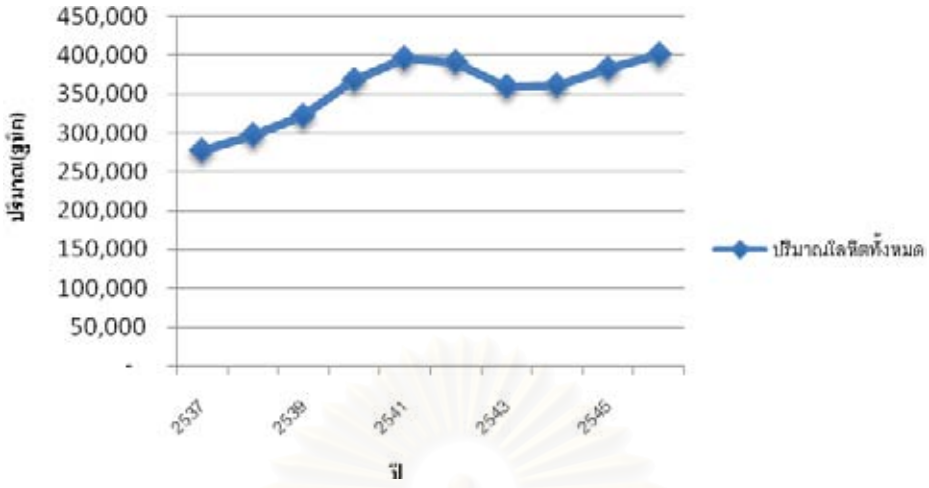

ที่มา : ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2546,2547

รูปที่ 1.1 แสดงปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาค ในปีงบประมาณ 2537-2546

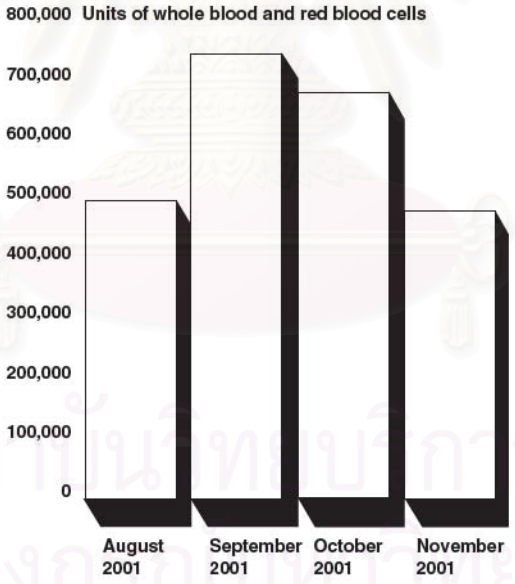

ที่มา : Maintaining an Adequate Blood Supply Is Key to Emergency Preparedness,2002

รูปที่ 1.2 แสดงปริมาณการจัดเก็บโลหิตก่อนและหลังการเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายถล่มตึกเวิลด์เทรดเซนต์เตอร์และเพนตากอน ในเดือนกันยายน ปี 2001

ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญที่มีผลกระทบต่อปริมาณการบริจาคโลหิต ในต่างประเทศ เช่นเหตุการณ์ก่อการร้ายถล่มตึกเวิลด์เทรดเซนต์เตอร์และเพนตากอน ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในวันที่ 11 เดือนกันยายน ปี 2001 ทำให้มีผู้หลั่งไหลกันมาบริจาคโลหิตเป็นจำนวนมาก เพิ่มขึ้นเกือบ 40% เมื่อเทียบจากยอดการบริจาคของเดือนสิงหาคมในปีเดียวกัน (Statement of Janet Heinrish, 2002) ดังรูป 1.2 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของยอดการบริจาคเลือดจะเพิ่มขึ้นในช่วงเดือนกันยายน และตุลาคมเท่านั้น ในช่วงเดือนถัดจากนี้ก็กลับเข้าสู่ปกติ สงครามอ่าวในปี 1991 และพายุทอร์นาโดเข้าในปี 1999 ยอดของผู้บริจาคโลหิตพุ่งขึ้นสูงมากและลดลงอย่างรวดเร็วหลังเหตุการณ์นั้นสงบลงเช่นกัน(http://www.consumerthai.org/inter/inter11-15/inter14.html, 2549)ในประเทศไทย เช่น เหตุการณ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม ปีพ.ศ. 2547 ในเหตุการณ์ครั้งนั้น น้ำใจแห่งความเมตตาของคนไทย และชาวต่างชาติจำนวนมากได้หลั่งไหลมาบริจาคโลหิต ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สาขาบริการโลหิตและโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศ ทำให้ได้รับโลหิตจากผู้มีจิตกุศลมากกว่า 30,000 ยูนิต(คณะทำงานประชาสัมพันธ์โครงการจัดกิจกรรมรำลึกครบ 1 ปี เหตุการณ์ธรณีพิบัติ “สึนามิ”, สภากาชาดไทย, 2549: 28)

การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต เป็นอีกเหตุผลของการทำให้แนวโน้มปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคบางช่วงสูงขึ้นผิดปกติจากแนวโน้มที่ควรจะเป็น จากรูปที่ 1.1 แสดงปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาค ในปีงบประมาณ 2537-2546 จะเห็นว่าการบริจาคโลหิตตั้งแต่อดีตจนถึงปี พ.ศ. 2546 การบริจาคโลหิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าในบางปี เช่น ปี พ.ศ. 2541 ,2542 และ2546 แนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างสูงมากกว่าปกติ เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2541 และ พ.ศ. 2542 ศูนย์บริการโลหิตฯ ได้จัดทำโครงการ “6 รอบในหลวงร้อยใจปวงประชา ร่วมใจมาบริจาคโลหิต” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนทั่วประเทศไทยร่วมใจมาบริจาคโลหิตถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ และเป็นที่น่ายินดีที่โครงการนี้ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ประสานแรงกายแรงใจจนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี จากสถิติการจัดหาโลหิตทั่วประเทศจำนวน 130,415 ยูนิต ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 ศูนย์บริการโลหิตฯ สามารถจัดหาโลหิตบริจาคใช้ในส่วนกลางได้จำนวน 396,209 ยูนิต เพิ่มขึ้นกว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 จำนวน 27,656 ยูนิต คิดเป็น 7.5% จะเห็นได้ว่าถึงแม้ขณะนี้ประเทศไทยจะประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ แต่คนไทยก็ยังมีจิตกุศลมาบริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ประกอบกับในปีนี้ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการจัดหาและสงเสริมผู้ให้โลหิตแห่งชาติสภากาชาด ได้จัดทำโครงการ “6 รอบในหลวงร้อยใจปวงประชา

ร่วมใจมาบริจาคโลหิต” เพื่อเทิดประเกียรติพระบาทสมเด็จประเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสที่จะทรงมีพระชมนมพรรษาครบ 72 พรรษา ในปี พ.ศ. 2542 ประชาชนที่ประเทศทุกสาขาอาชีพได้ร่วมใจมาบริจาคโลหิตถวายเป็นพระราชกุศลจำนวนมาก ส่งผลให้มีปริมาณโลหิตเพียงพอกับความต้องการใช้ของโรงพยาบาลทั่วประเทศ(ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, 2542) ปี พ.ศ. 2546 ยอดการบริจาคโลหิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เนื่องจากในปีนี้เป็นปีมหามงคลด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ทรงเจริญพระชนมายุครบ 48 พรรษา และทรงดำรงตำแหน่งอุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทยครบ 25 ปี ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จึงได้จัดโครงการ “เฉลิมพระเกียรติ 48 พรรษา องค์อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย ปวงประชาร่วมใจบริจาคโลหิต” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมใจบริจาคโลหิตเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์และเพื่อตอบสนองต่อหลักการกาชาดสากล และสอดคล้องกับภารกิจหลักด้านงานบริการโลหิตของสภากาชาดไทย เป็นที่น่ายินดีที่โครงการนี้ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ประสานแรงกายแรงใจจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี สถิติของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย สามารถจัดหาโลหิตทั้งภายในและภายนอกสถานที่ได้จำนวน 401,359 ยูนิต เพิ่มขึ้นจากปี 2545 คิดเป็น 4.53%(ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, 2547)

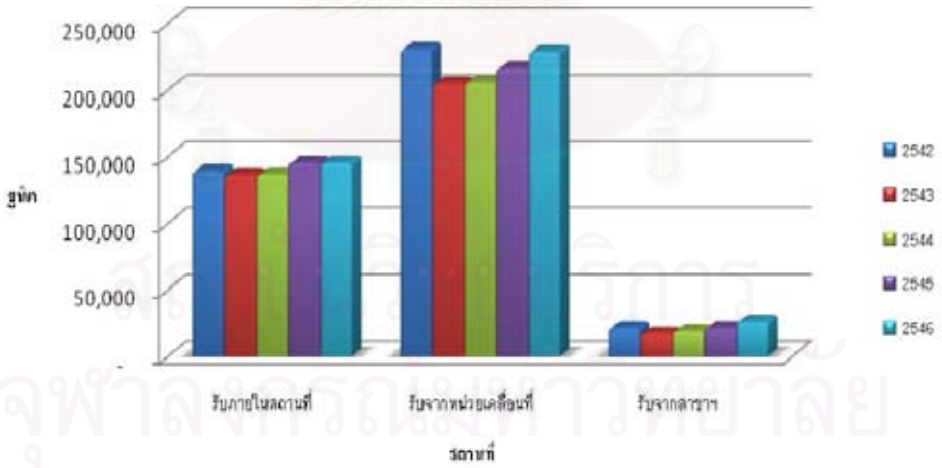

ที่มา : ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2546,2547

รูปที่ 1.3 เปรียบเทียบปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาค ปีงบประมาณ 2542-2546

ในประเทศไทยมีศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทยเป็นหน่วยงานหลักที่รับนโยบายมาจากกระทรวงสาธารณะสุขในการจัดหาโลหิต เพื่อสนับสนุนบริการด้านการรักษาแก่โรงพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน เจาะเก็บโลหิตจากผู้บริจาคทั่วไป มีทั้งศูนย์ศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทย และการออกหน่วยเคลื่อนที่ไปรับบริจาคภายนอกสถานที่(ลัดดา สมนา, 2544: 1) เมื่อพิจารณา จากรูป 1.3 เป็นการเปรียบเทียบระหว่างการรับบริจาคในสถานที่ที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทย กับการรับบริจาคจากหน่วยเคลื่อนที่ และรับจากสาขาบริการโลหิตแห่งชาติ พบว่าปริมาณโลหิตที่รับบริจาคจากหน่วยเคลื่อนที่มีปริมาณมากกว่าที่รับบริจาคจากศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทยถึงหนึ่งเท่าตัว ในปี พ.ศ. 2545 ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคจากศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทย 145,641 ยูนิต รับจากหน่วยเคลื่อนที่ 216,564 ยูนิต ซึ่งหน่วยเคลื่อนที่รับบริจาคได้มากกว่าศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทยถึง ร้อยละ 48.70 ส่วนในปี พ.ศ. 2546 ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคจากศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทย 145,612 ยูนิต รับจากหน่วยเคลื่อนที่ 229,143 ยูนิต ซึ่งหน่วยเคลื่อนที่รับบริจาคได้มากกว่าศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทยถึง ร้อยละ 57.37

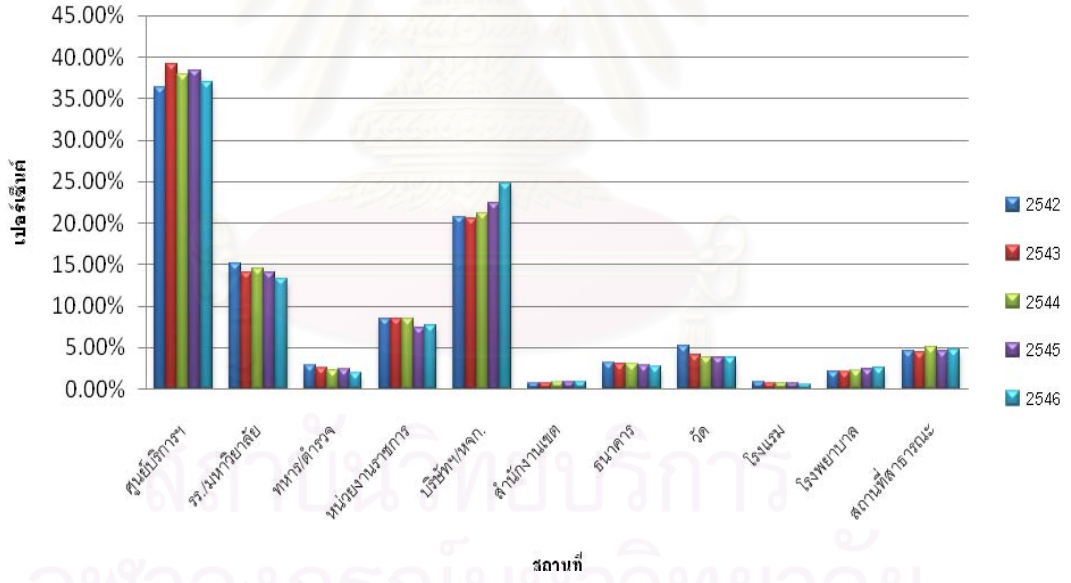

ที่มา : ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2546,2547

รูปที่ 1.4 แสดงเปอร์เซ็นต์ปริมาณการรับโลหิตจากสถานที่ต่าง ๆ ปีงบประมาณ 2542-2546

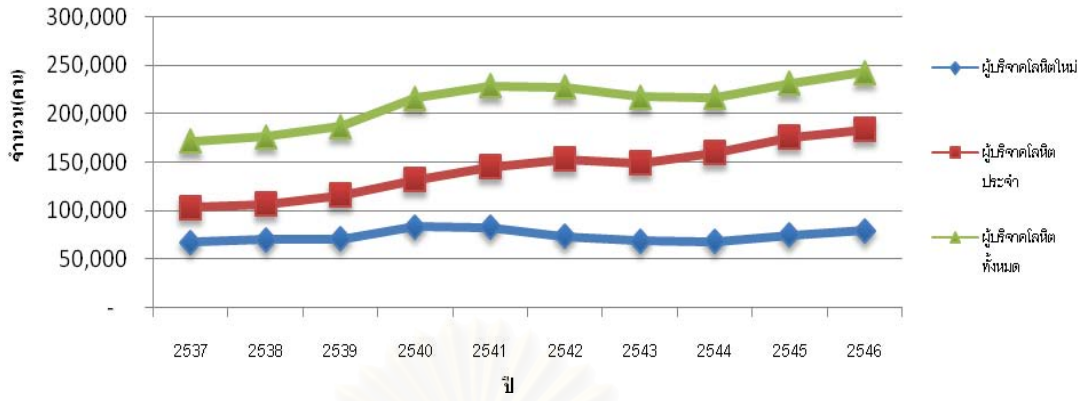

ที่มา : ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2546,2547

รูปที่ 1.5 เปรียบเทียบจำนวนผู้บริจาคโลหิต ในปีงบประมาณ 2537-2546

ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคจากศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทย มีปริมาณสูงกว่าปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคจากสถานที่ต่าง ๆ เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละสถานที่ที่รับบริจาคโลหิต จากรูป 1.4 เมื่อนำมาเปรียบเทียบแต่ละสถานที่ พบว่าศูนย์บริการโลหิตแห่งสภากาชาดไทยเป็นสถานที่ที่มีปริมาณโลหิตที่ได้รับจากการบริจาคมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานที่อื่น ๆ เช่น บริษัท/ห้างหุ้นส่วนโรงเรียน/มหาวิทยาลัย จำกัด เป็นต้น

แนวโน้มจำนวนผู้บริจาคเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เหมือนกับแนวโน้มปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน จากรูป 1.1 ปริมาณโลหิตจากการบริจาคมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนในบางปีที่มีเหตุการณ์ผิดปกติ หรือมีการจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ปริมาณโลหิตที่จัดเก็บได้จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นกว่าปกติมาก แต่เมื่อผ่านช่วงนั้นไปแล้วแนวโน้มของยอดการบริจาคโลหิตจะปรับตัวเข้าสู่ระดับเดิม เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้บริจาค จากรูป 1.5 จำนวนผู้บริจาคเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน ในช่วงปี พ.ศ. 2541 ,2542 และ2546 ที่ปริมาณโลหิตที่ได้รับบริจาคเพิ่มสูงมากกว่าปกติ ยอดผู้บริจาคโลหิตทั้งหมดเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากทั้งผู้ที่บริจาคเป็นประจำ และผู้ที่บริจาคใหม่ แต่พบว่าจำนวนผู้บริจาคประจำมีจำนวนมากกว่าผู้บริจาคใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าโลหิตมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ ต้องได้รับจากการบริจาคเท่านั้น ดังนั้นการจะได้มาซึ่งโลหิตที่มีคุณภาพ แล้วมีการจัดสรรโลหิตให้ทั่วถึงและเพียงพอแก่ผู้ที่ต้องการ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาล หรือมอบหมายให้องค์กรของรัฐบาลทำหน้าที่เข้ามาดูแล การจัดเก็บและจัดสรรโลหิตแทนระบบตลาด ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาไปที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย เพราะนอกจากจะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาโลหิต

แล้ว ยังเป็นสถานที่ที่มีผู้มาบริจาคโลหิตสูงสุด ซึ่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและแรงจูงใจที่กำหนดการบริจาคโลหิต และนอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ และอาสาสมัคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยกำหนด แรงจูงใจ และทัศนคติของการบริจาคโลหิต โดยสำรวจจากประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย
2. เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเศรษฐศาสตร์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ และอาสาสมัคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต แรงจูงใจและทัศนคติของการบริจาคโลหิตของคนไทย และศึกษาความสัมพันธ์เชิงเศรษฐศาสตร์ของการบริจาคโลหิต กับการบริจาคเงิน สิ่งของ และการอาสาสมัคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์จากผู้บริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติสภากาชาดไทย และประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 ถึงวันที่ 27 เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2550

ข้อจำกัดของการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและผู้บริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ดังนั้นข้อมูลที่ใช้จึงเป็นข้อมูลในระดับบุคคลเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การบริจาคโลหิต คือ การเอาโลหิตออกจากร่างกายโดยการเจาะออกทางเส้นโลหิตดำบริเวณข้อพับแขน ครั้งหนึ่ง ๆ ประมาณ 300-450 มิลลิลิตร หรือประมาณร้อยละ 6-7 ของปริมาณโลหิตในร่างกายเป็นการสละโลหิตให้กับผู้ป่วยโดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปของเงินตรา (อรุณี ศุภนาม, 2538: 8)

อาสาสมัคร คือ บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน (http://www.volunteerspirit.org/handbook_what3.php, 2549)

สภากาชาดไทย คือ องค์กรการกุศลเพื่อมนุษยธรรมที่มีภารกิจหลักในการบรรเทาทุกข์ บำรุงสุข บำบัดโรค กำจัดภัย ส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุ้มครองและปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา(คณะทำงานประชาสัมพันธ์ โครงการจัดกิจกรรมรำลึกครบ 1 ปี เหตุการณ์ธรณีพิบัติ “สึนามิ”, สภากาชาดไทย, 2549: 3)

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย คือ องค์กรการกุศล มีฐานะเทียบเท่าสำนักงาน สังกัดสภากาชาดไทย ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลผ่านสภากาชาดไทย มีหน้าที่หลักในจัดหาโลหิต และส่วนประกอบของโลหิต เพื่อบริการให้แก่โรงพยาบาลต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง(ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย, 2547: 1-2)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาวิจัย จะทำให้ได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการส่งเสริม และกระตุ้นให้มีการบริจาคโลหิตเพิ่มมากขึ้น

2. เพื่อสร้างนโยบายหรือแรงจูงใจ ในการทำให้ผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตเป็นประจำและสม่ำเสมอ

3. เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปช่วยในการจัดรูปแบบการจัดหาโลหิต และการจัดโครงการพิเศษรณรงค์เชิญชวนให้มาบริจาคโลหิต

4. สามารถคาดการณ์ความสัมพันธ์ในอนาคตของการบริจาคโลหิต กับการให้ในรูปแบบอื่น ๆ เมื่อปัจจัยที่กำหนดต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ(primary data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบ จากผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะใช้รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studies โดยแบ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประชากรกลุ่มศึกษา (Case) หมายถึง ประชากรที่มีภาวะที่ผู้วิจัยสนใจ ในที่นี้ได้แก่ ประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย จำนวน 268 ตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 ประชากรกลุ่มควบคุม (Control) หมายถึง ประชากรกลุ่มที่ไม่มีภาวะที่ผู้วิจัยสนใจ ในที่นี้ได้แก่ ประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 268 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 536 ตัวอย่าง แบบจำลองที่ใช้มีทั้งหมด 3 แบบจำลอง ได้แก่ ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก และปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ(primary data) เป็นแบบ cross section data รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลลักษณะประชากร เช่น ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
2. ข้อมูลพฤติกรรมการบริจาคโลหิต
3. แรงจูงใจในการบริจาคโลหิต
4. ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต
5. การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเรื่องความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา , วัตถุประสงค์ของการวิจัย ,ขอบเขตของการวิจัย ,คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ,ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ,วิธีดำเนินการวิจัย และแหล่งที่มาของข้อมูล

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็นส่วนของแนวคิดและทฤษฎี และส่วนของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะแยกประเด็นออกได้ 5 ประเด็นคือ ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิต และการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบการบริจาคกับระบบการซื้อขาย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย นำเสนอส่วนของกรอบทางทฤษฎี ที่จะใช้ในการพัฒนาแบบจำลองของการบริจาคโลหิต ต่อมาส่วนของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะอธิบายถึงรูปแบบของการศึกษาในครั้งนี้ ประชากร วิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และโครงสร้างแบบสอบถาม

บทที่ 4 ลักษณะของผู้บริจาคโลหิตและผู้ไม่บริจาคโลหิต โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเบื้องต้นในรูปแบบของร้อยละ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร ทัศนคติ การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ พฤติกรรมและแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิต และลักษณะทางด้านพฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต

บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต โดยแบ่งออกเป็น 3 แบบจำลอง ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ดูว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจมาบริจาคโลหิต ,การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก เพื่อวิเคราะห์ดูว่าผู้ที่ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมีลักษณะทางด้านกายภาพหรือแรงจูงใจอย่างไรที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต ,การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต เพื่อที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

บทที่ 6 บทสรุป จะสรุปผลการศึกษาวิจัย ,ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแนวทางการศึกษาวิจัยในอนาคต

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในเรื่องการให้ โดยจะทำการแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 แรงจูงใจ คือ Altruism และ Warm glow ซึ่งแรงจูงใจทั้ง 2 เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลทำการให้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน

Altruism เป็นแรงจูงใจที่บุคคลทำการให้โดยได้รับอรรถประโยชน์จากสินค้าเอกชน และอุปทานของสินค้าสาธารณะทั้งหมด ส่วนการให้ของเขาจะรวมอยู่ในสินค้าสาธารณะ ซึ่งเป็นการรวมการให้ของทุกคนในสังคมเป็นสินค้าสาธารณะ สามารถเขียนสมการอรรถประโยชน์ของแต่ละบุคคลได้ดังนี้

$$U_i = U_i(x_i, Y) \qquad \text{.....(2.1)}$$

กำหนดให้ x_i เป็นการบริโภคสินค้าเอกชนของบุคคลที่ i, $G = \sum_{i=1}^{n} g_i$ การให้ของแต่ละคนสู่สินค้าสาธารณะรวมของทุกคน, $T = \sum_{i=1}^{n} \tau_i$ การให้สาธารณะ อุปทานของสินค้าสาธารณะทั้งหมด $Y = G + T$

Warm glow เป็นแรงจูงใจของบุคคลในการให้โดยได้รับอรรถประโยชน์จากสินค้าเอกชน และการให้สู่สินค้าสาธารณะของเขาเอง โดยไม่คำนึงถึงการให้ของบุคคลอื่น ซึ่งสามารถเขียนสมการอรรถประโยชน์ของแต่ละบุคคลได้ดังนี้

$$U_i(x_i, g_i) \qquad \text{.....(2.2)}$$

กำหนดให้ x_i เป็นการบริโภคสินค้าเอกชนของบุคคลที่ i, g_i คือการจัดสรรสู่สินค้าสาธารณะของบุคคลที่ i หรือการให้สู่สินค้าสาธารณะของบุคคลที่ i

แบบจำลองของ Andreoni(1989) ได้ศึกษาว่า เมื่อบุคคลสนใจเกี่ยวกับสินค้าสาธารณะ แต่ในขณะเดียวกันบุคคลนั้นก็มีแรงจูงใจที่เป็น Warm glow ด้วย ซึ่ง Andreoni ได้สร้างแบบจำลองขึ้นมาเรียกว่า แบบจำลอง Egoistic ซึ่งมาจากคำว่า Altruism และ Egoism สามารถอธิบายว่าบุคคลหนึ่งจะได้รับอรรถประโยชน์จากสินค้าเอกชน x_i, อุปทานของสินค้าสาธารณะ Y และการให้ของเขาสู่สินค้าสาธารณะ g_i

$$U_i = U_i(x_i, Y, g_i), \qquad i = 1,...,n,$$

สมมติให้ในระบบเศรษฐกิจมีเฉพาะ 1 สินค้าเอกชน และ 1 สินค้าสาธารณะ สินค้าสาธารณะถูกผลิตขึ้นมาจากสินค้าเอกชน ดังนั้นสามารถวัดเป็นหน่วยดอร์ลล่าได้ บุคคลแต่ละคนมีงบประมาณจำกัดเท่ากับ w_i เพราะถูกจัดสรรมาจากการบริโภคสินค้าเอกชน x_i การให้เป็นสินค้าสาธารณะ g_i และ lump-sum taxes τ_i ภาษีที่เพิ่มขึ้นจะมีผลโดยตรงต่อสินค้าสาธารณะ กำหนดให้มีผู้บริโภคทั้งหมด n

U_i สมมติให้เป็น strictly quasi-concave และเป็น Increasing ทุกกรณี ฟังก์ชันนี้ประกอบด้วย Altruism และ Egoism ถ้าใส่ g_i เข้าไปในสมการอรรถประโยชน์ 2 ส่วน ส่วนแรกอยู่ในส่วนของสินค้าเอกชน และส่วนที่สองอยู่ในสินค้าสาธารณะ กำหนดให้ $G_{-i} = \sum_{j \neq i} g_j$ เป็นการให้ส่วนบุคคลของแต่ละคนแต่ไม่ใช่บุคคลที่ i ภายใต้สมมติฐานผู้ให้จะกำหนดให้ G_{-i} และ τ เป็น Exogenous

Maximization problem

$$\max U_i(x_i, Y, g_i) \qquad \text{.....(2.3)}$$

Subject to

$$x_i + g_i = w_i - \tau_i,$$

$$G_{-i} + g_i + T = Y \qquad \text{.....(2.4)}$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดให้ $y_i = g_i + \tau_i$ เป็นการให้สู่สินค้าสาธารณะของบุคคลที่ i ข้อจำกัดงบประมาณ $x_i + y_i = w_i$ ให้ $Y = \sum_{i=1}^{n} y_i$ และ $Y_{-i} = \sum_{j \neq i} y_j$ เป็นการให้ของบุคคลแต่ละคนแต่ไม่ใช่บุคคลที่ i แทนค่า $y_i = Y - Y_{-i}$ ในสมการ Maximization problem และสมการข้อจำกัดงบประมาณในสมการอรรถประโยชน์ ดังนั้น Maximization problem เท่ากับ

$$\max U_i\left(w_i + Y_{-i} - Y, Y, Y - Y_{-i} - \tau_i\right) \text{.....(2.5)}$$

Differentiating (2.5) เทียบกับ Y เท่ากับ 0 หาค่าของ Y ของบุคคลที่ i สมมติให้ $g_i > 0$ ทุกบุคคลที่ i ดังนั้นสามารถเขียนสมการที่ 2.5 ประกอบไปด้วย Exogenous ในรูปของ Optimization problem

$$Y = f_i\left(w_i + Y_{-i}, Y_{-i} + \tau_i\right), \quad \text{.....(2.6)}$$

เอา Y_{-i} ลบทั้งสองข้าง

$$y_i = f_i\left(w_i + Y_{-i}, Y_{-i} + \tau_i\right) - Y_{-i}, \text{.....(2.7)}$$

ส่วนแรกของสมการที่ 2.7 มาจากเหตุผลของ Altruism ของสมการอรรถประโยชน์ ในขณะที่ส่วนที่สองมาจากเหตุผลของ Egoism ของสมการอรรถประโยชน์ ภายใต้ Pure Altruism สมการที่ 2.7 จะเป็นฟังก์ชันของส่วนแรกเท่านั้น คือ $y_i = f_i\left(w_i + Y_{-i}\right) - Y_{-i}$ จะเห็นว่าการให้ในรูปแบบนี้จะขึ้นอยู่กับการให้ของบุคคลอื่น Y_{-i} และทดแทนกันอย่างสมบูรณ์สำหรับงบประมาณที่จำกัด w_i ส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังบอกว่าการให้ในรูปแบบภาษี τ_i ก็เป็นการทดแทนกันอย่างสมบูรณ์กับการให้ส่วนบุคคล g_i การทดแทนกันอย่างสมบูรณ์นี้ยังเป็นหัวใจของ Neutrality Hypothesis

ส่วนของ Warm glow ในสมการที่ 2.7 คือ $Y_{-i} + \tau_i$ เป็นส่วนของ Y ที่บุคคลที่ i กำหนดให้เป็น Exogenous ดังนั้นถ้าไม่ได้เป็น Pure Altruism การให้โดยบุคคลอื่นก็ไม่ใช่การทดแทนกันอย่างสมบูรณ์สำหรับงบประมาณจำกัด w_i และการให้ผ่านทางภาษีก็ไม่ใช่การทดแทนกันอย่างสมบูรณ์สำหรับการให้ของบุคคลหนึ่ง การไม่พอใจที่จะทดแทนกันอย่างสมบูรณ์ของการให้ผ่านการให้รูปแบบอื่น เป็นสิ่งสำคัญของการวิเคราะห์การให้แบบ Warm glow

ในขั้นแรกจะทดสอบคุณสมบัติ Derivative ของ $f_i(w_i + Y_{-i}, Y_{-i} + \tau_i)$ เรียก Derivative ที่เทียบกับส่วนแรกว่า f_{ia} โดยที่ a คือส่วนประกอบของ Altruism ในฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ถ้าการให้และสินค้าเอกชนเป็นสินค้าปกติ ดังนั้น $0 < f_{ia} < 1$ ส่วนการทำ Derivative เทียบกับส่วนที่สอง f_{ie} มาจากส่วนประกอบของ Egoistic ในฟังก์ชันอรรถประโยชน์สำหรับ Pure Altruists $\partial f_i / \partial w_i = \partial f_i / \partial Y_{-i}$ คือถ้าเราให้ 1 ดอร์ลล่าของ w_i สำหรับดอร์ลล่าของ Y_{-i} ดังนั้นบุคคลนั้นจะมีการทดแทนกันอย่างสมบูรณ์โดยลด g_i ลง 1 ดอร์ลล่า ในทางตรงกันข้ามถ้าคนเป็น Impurely Altruistic ดังนั้น g_i และ Y_{-i} จะทดแทนกันอย่างไม่สมบูรณ์ ถ้าเราให้ 1 ดอร์ลล่าของ w_i สำหรับดอร์ลล่าของ Y_{-i} ดังนั้นบุคคลนั้นจะไม่พอใจที่จะทดแทนกันอย่างสมบูรณ์โดยลด g_i ลง 1 ดอร์ลล่า แต่ g_i จะลดลงน้อยกว่า 1 ดอร์ลล่า หมายความว่า $\partial f_i / \partial w_i \le \partial f_i / \partial Y_{-i}$ เมื่อ $\partial f_i / \partial Y_{-i} = f_{ia} + f_{ie}$ โดยที่ $f_{ie} \ge 0$ ในกรณีที่เป็น Pure Egoism ถ้า $U_i = U_i(x_i, g_i)$ ผลรวมของการให้ของแต่ละบุคคล y_i จะเป็นอิสระจากการให้ของบุคคลอื่น ดังนั้น $\partial f_i / \partial Y_{-i} = 1$ หมายความว่า $f_{ia} + f_{ie} = 1$ สมมติฐานสำหรับ Pure Egoists คือ $0 < 1 - f_{ia} = f_{ie} < 1$

ต่อมาเป็นการพิจารณาผลกระทบซึ่งกันและกันระหว่างการให้แบบ Altruism และ Warm glow โดยมีคำถามว่าถ้าลด w_i ลง 1 ดอร์ลล่า ซึ่งจะต้องเพิ่ม Y_{-i} เท่าไรเพื่อจะรักษา Neutrality โดยให้ Y คงที่ ในกรณีที่เป็น Pure Altruism คำตอบคือ 1 ดอร์ลล่า โดยที่คนมีแหล่งที่มาของการให้ที่แตกต่างกัน ถ้าเราลด w_i ลง 1 ดอร์ลล่า แล้วเพิ่ม Y_{-i} ขึ้น 1 ดอร์ลล่า ดังนั้นบุคคลนั้นจะลด g_i ลง 1ดอร์ลล่า นี่คือจุดดุลยภาพธรรมดา ถ้าบุคคลคนนั้นเป็น Impure Altruistic g_i และ Y_{-i} จะทดแทนกันอย่างไม่สมบูรณ์ ถ้า w_i และ Y_{-i} เลือกที่จะรักษา $w_i + Y_{-i}$ ให้คงที่ ดังนั้นบุคคลจะไม่พอใจที่จะทดแทน g_i อย่างสมบูรณ์ นั่นหมายความว่า ถ้าเพิ่ม w_i ขึ้น 1 ดอร์ลล่าดังนั้น Y_{-i} จะเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 1 ดอร์ลล่าเพื่อให้ Y คงที่ ต่อมากรณีที่เป็น Pure Egoism บุคคลที่ i จะลด g_i โดย f_{ia} ดังนั้น Y_{-i} เท่านั้นที่จะเพิ่มขึ้น แนวคิดนี้ได้มาจากการทำ Total Differentiate แล้วเท่าศูนย์

$$dY = f_{ia}(dw_i + dY_{-i}) + f_{ie} dY_{-i} = 0 \quad \text{.....(2.8)}$$

กำหนดให้ α_i จัดรูปดังนี้

$$\alpha_i = -\left.\frac{dY_{-i}}{dw_i}\right|_Y = \frac{f_{ia}}{f_{ia} + f_{ie}} \quad \text{.....(2.9)}$$

ถ้าเป็น Pure Altruism ค่า $f_{ie} = 0$ ดังนั้น $\alpha_i = 1$ ถ้าเป็น Pure Egoists ค่า $f_{ia} + f_{ie} = 1$ ดังนั้น $\alpha_i = f_{ia}$ ถ้าเป็น Impure Altruists จะอยู่ตรงกึ่งกลาง ค่าของ $f_{ia} \leq \alpha_i \leq 1$ ดังนั้น α_i เป็นดัชนีวัด Altruism ถ้า α_i มีค่าสูง คนจะมีความพอใจที่จะทดแทน g_i สำหรับการให้ในแหล่งอื่น ดังนั้น ถ้า $\alpha_i > \alpha_j$ แสดงว่าบุคคลที่ i มี Altruistic มากกว่าบุคคลที่ j

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการบริจาคโลหิต ในประเทศไทยมีการศึกษาเรื่องการบริจาคโลหิตมาแล้วในสาขาวิชาเกี่ยวกับเวชศาสตร์ชุมชน และจิตวิทยา ส่วนในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ยังไม่มีการศึกษาเรื่องการบริจาคโลหิตเลย ในต่างประเทศมีการศึกษาเรื่องการบริจาคโลหิตในเชิงเศรษฐศาสตร์อยู่บ้าง แต่ยังไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ และส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิต ยังไม่มีผู้ที่ศึกษาถึงแรงจูงใจในการมาบริจาคโลหิตว่าเป็นอย่างไร และการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับการบริจาคเงิน และอาสาสมัครอย่างไร จากที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเรื่องการบริจาคโลหิตจากที่ผู้อื่นได้ทำการศึกษามานั้น สามารถแยกประเด็นออกได้ 5 ประเด็นคือ ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิต และการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบการบริจาคกับระบบการซื้อขาย

1. **ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต**

ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต หมายถึง ความรู้พื้นฐานที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า สังเกต ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิตในเรื่องปริมาณโลหิตที่บริจาค การเว้นช่วงห่างในการบริจาค คุณสมบัติทั่วไปของผู้บริจาคโลหิต ข้อห้ามในการบริจาคโลหิต โดยแสดงออกมาให้เห็นและวัดได้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต(อรุณี ศุภนาม, 2538: 8)

ผู้ที่ทำการศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตนั้น ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่ามีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตอย่างไร ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาเรื่องนี้ทั้งหมด 3 คน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นแตกต่างกัน อรอุมา ช่วยเรือง(2546) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระภิกษุในเขตกรุงเทพมหานคร อรุณี ศุภนาม(2538) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่มีอายุ 17-24 ปี จาก

สถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาของทั้ง 3 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้อยู่ในระดับต่ำเหมือนกัน อรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่านักเรียนราวครึ่งหนึ่งยังมีความรู้เรื่องของโลหิตน้อย ทั้งเรื่องทั่วไป เกณฑ์ผู้บริจาคโลหิต และสถานที่รับบริจาคโลหิต (42.9%,64.1%,48.9%ตามลำดับ) นักเรียนในกลุ่มที่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการบริจาคโลหิตในปัจจุบัน มีความรู้สูงกว่า กลุ่มที่เคยแต่หยุดเข้าร่วม และไม่เคยเข้าร่วมโครงการ พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ศึกษาพบว่าพระภิกษุส่วนใหญ่มีระดับความรู้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตอยู่ในระดับต่ำ โดยที่พระภิกษุสามารถตอบคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการบริจาคโลหิตได้ถูกต้องเฉลี่ย 6.46 ข้อ จาก 11 ข้อ โดยมีความรู้ที่ถูกต้องมากที่สุดในเรื่องระยะห่างในการบริจาคโลหิตแต่ละครั้ง ร้อยละ 58.8 สถานที่รับบริจาคโลหิต ร้อยละ 58.2 และปริมาณโลหิตที่สามารถบริจาคได้ในแต่ละครั้ง ร้อยละ 57.4 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตโดยตอบได้ถูกต้องน้อยมากในเรื่องปัจจุบันยังไม่สามารถผลิตสารละลายอื่นทดแทนโลหิตได้ ร้อยละ 17.5 ปริมาณโลหิตในร่างกาย และระยะเวลาการสร้างโลหิตทดแทนของร่างกายหลังจากบริจาคโลหิต ร้อยละ 16.2 , 11.9 ตามลำดับ อรุณี ศุภนาม(2538) พบว่าเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตน้อยมาก คือไม่ถึงร้อยละ 60 สิ่งที่เยาวชนมากกว่า ร้อยละ 80 ไม่รู้ คือ ปริมาณโลหิตในร่างกาย การสร้างโลหิตของไขกระดูก และการผลิตสารทดแทนโลหิต เป็นเหตุทำให้ไม่บริจาคโลหิต เพราะกลัวเสียเลือด และไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องบริจาคโลหิต ประกอบกับเยาวชนมากกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 55-60 ไม่รู้ ปริมาณโลหิตที่บริจาคต่อครั้ง คุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิต สถานที่จะไปบริจาคโลหิต

จากการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความรู้เรื่องการบริจาคโลหิตน้อย ซึ่งความรู้เรื่องการบริจาคโลหิตที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้น้อยอยู่นั้นเป็นเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ปริมาณโลหิตในร่างกาย การสร้างโลหิตของไขกระดูก ระยะเวลาการสร้างโลหิตทดแทนของร่างกายหลังจากบริจาคโลหิต เกณฑ์ผู้บริจาคโลหิต สถานที่รับบริจาคโลหิต

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต จะศึกษาในด้านความรู้สึก ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต ซึ่งในแบบสอบถามจะให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่ที่พลเมืองพึงปฏิบัติ การบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์ การ

บริจาคโลหิตควรบริจาคด้วยความสมัครใจและไม่หวังผลตอบแทน โลหิตควรได้จากการบริจาคไม่ควรได้จากการซื้อขาย เป็นต้น

การศึกษาเรื่องทัศนคติมีผู้ได้ทำการศึกษามาแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแตกต่างกันออกไป อรอุมา ช่วยเรือง(2546) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ธนิดา บุตรคล้าย(2544) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ นครราชสีมา ชลบุรี นครศรีธรรมราช พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระภิกษุในเขตกรุงเทพมหานคร อรุณี ศุภนาม (2538) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่มีอายุ 17-24 ปี จากสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เป็นทัศนคติเชิงบวกที่เกือบทุกคนศึกษามาแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต และนอกจากนี้ยังมีทัศนคติเชิงบวกอย่างอื่นอีก เช่น หากสงสัยว่าติดเชื้อไม่ควรบริจาคโลหิต และการบริจาคโลหิต ควรบริจาคด้วยความสมัครใจ เป็นทัศนคติเชิงบวกที่ส่วนใหญ่ศึกษาพบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิตอยู่ใน 3 อับดับแรก ซึ่งบางผลการศึกษาก็อาจจะแตกต่างไปบ้าง ดังนี้ อรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต 3 ลำดับแรก คือ การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ร้อยละ 77.5(mean=4.72) , หากสงสัยว่าติดเชื้อไม่ควรบริจาคโลหิต ร้อยละ 76.2(mean=4.6) และการบริจาคโลหิต ควรบริจาคด้วยความสมัครใจ ร้อยละ 75.8(mean=4.68) ธนิดา บุตรคล้าย(2544) การศึกษาพบว่านิสิต นักศึกษามีทัศนคติที่ถูกต้องสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การบริจาคโลหิต ควรบริจาคด้วยความสมัครใจไม่หวังสิ่งตอบแทน (mean=4.7) , ควรมีโลหิตสำรองไว้ใช้ในประเทศยามฉุกเฉิน(mean=4.66) และการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์(mean=4.64) พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ในเรื่องทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับโลหิตและการบริจาคโลหิตของพระภิกษุ พบว่าพระภิกษุส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 65 เห็นด้วยกับทัศนคติเชิงบวก โดยมี การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง ร้อยละ 92.5 ทุกคนชวนญาติมิตรบริจาคโลหิต ร้อยละ 79.6 การบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ ร้อยละ 76.4 อรุณี ศุภนาม(2538) พบว่าเยาวชนมากกว่า ร้อยละ 75 มีทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ใน 3 ลำดับแรก คือ กลัวเจ็บเพียงนิดเดียว ทำ

ให้พลาดช่วยชีวิตผู้ป่วย , ทุกคนควรชวนญาติมิตรบริจาคโลหิต และหากสงสัยว่าติดเชื้อเอดส์ไม่ควรบริจาคโลหิต

ส่วนทัศนคติเชิงลบที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต หรือมีทัศนคติการบริจาคโลหิตต่ำ นั่นมีประเด็นที่ทุกคนศึกษามาได้เหมือนกัน คือ การบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์ และการบริจาคโลหิตทุก 3 เดือนบ่อยเกินไป ซึ่งอรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่าในส่วนทัศนคติเรียงตามลำดับ 3 อันดับแรกที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต พบว่า การบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์ ร้อยละ 19.3(mean=2.91) , การบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายทรุดโทรม ร้อยละ 17.6 (mean=2.8) และบริจาคโลหิตทุก 3 เดือนบ่อยเกินไป ร้อยละ 5.5(mean=2.29) ธนิดา บุตรคล้าย(2544) จากการศึกษาพบว่านิสิต นักศึกษามีทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตต่ำสุด 3 ประการคือ การบริจาคโลหิตทุก 3 เดือนบ่อยเกินไป(mean=3.08) , การบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์(mean=3.44) และโลหิตที่ได้รับบริจาค ถ้าตรวจพบเชื้อโรคจะไม่สามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยได้และสูญเสียงบประมาณในการตรวจ(mean=3.45) พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ในเรื่องทัศนคติในเชิงลบ พบว่าพระภิกษุไม่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า โลหิตซื้อขายกันได้ ร้อยละ 48.8 สำหรับการบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์ และการบริจาคโลหิตปีละ 4 ครั้งมากเกินไป พบว่าตอบว่าไม่แน่ใจมากที่สุด ร้อยละ 40.6 และ 39.0 ตามลำดับ อรุณี ศุภนาม (2538) พบว่ามี 3 ประเด็นควรได้รับการแก้ไข เพราะเยาวชนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องหรือไม่แน่ใจเรื่องการซื้อขายโลหิต ร้อยละ 45.8 การบริจาคโลหิตทำให้ติดเชื้อเอดส์ ร้อยละ 59.3 และมากเกินไปถ้าจะบริจาคโลหิตปีละ 4 ครั้ง ร้อยละ 68.6

เมื่อศึกษาถึงร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคโลหิตกับไม่เคยบริจาคโลหิตมีค่าเป็นแบบใด เหมือนกัน ใกล้เคียงกัน หรือแตกต่างกัน มีผู้ทำการศึกษาไว้ 3 คน ซึ่งผู้ที่เห็นว่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคโลหิตกับไม่เคยบริจาคโลหิตมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) คือ ธนิดา บุตรคล้าย(2544) เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนิสิต นักศึกษาที่เคยบริจาคและไม่เคยบริจาค พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) ตามทัศนคติ 5 ใน 10 ประเด็น คือ การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ , การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่ที่พลเมืองพึงปฏิบัติ , โลหิตควรได้จากการบริจาคไม่ควรได้จากการซื้อขาย , ควรมีโลหิตสำรองไว้ใช้ภายในประเทศยามฉุกเฉิน และการบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่ที่พลเมืองพึงปฏิบัติ ส่วนทัศนคติประเด็นอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ($p<.05$) และอรุณี ศุภนาม (2538) พบว่าเยาวชนที่เคยและไม่เคยบริจาคโลหิต มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ (p<.05) ในทุกประเด็น ยกเว้นทัศนคติเกี่ยวกับทุกคนควรชวนญาติมิตรบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตถือว่าเป็นการให้ทานสูงสุด และโลหิตซื้อขายกันได้ ส่วนอรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตกับนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตมีค่าใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มทัศนคติเชิงบวกส่วนใหญ่เกือบทุกข้อนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต ส่วนในกลุ่มเชิงลบนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เคยบริจาคทุกข้อ

3. พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

พฤติกรรมการบริจาคโลหิต คือ การกระทำที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจที่จะบริจาคโลหิต หรือไม่บริจาคโลหิต โดยขึ้นอยู่กับเหตุผลต่าง ๆ โดยจะแยกการพิจารณาออกเป็นเหตุผลในการบริจาคโลหิตครั้งแรก แรงผลักดันในการบริจาคโลหิต เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิต และความตั้งใจในอนาคต

เหตุผลในการบริจาคโลหิตครั้งแรก ส่วนใหญ่ศึกษาพบว่าการต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เป็นเหตุผลที่ทำให้บริจาคเลือดครั้งแรก โดยอรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่าเหตุผลในการบริจาคโลหิตครั้งแรก คือเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์สูงถึง 85.2% พัณณมาศ มณีกาญจน์ (2539) ร้อยละ 48.6 และอรุณี ศุภนาม(2538) มีทั้งเหตุผลเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และตรวจสุขภาพ ต่อมาเป็นเหตุผลที่ไม่เคยบริจาคโลหิต อรอุมา ช่วยเรือง(2546) ,ธนิดา บุตรคล้าย(2544) และอรุณี ศุภนาม(2538) พบว่าเหตุผลสำคัญที่ไม่เคยบริจาคโลหิต เพราะกลัวเข็ม กลัวเจ็บ ร้อยละ46.2 ,48.4 ,55.7 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอื่น ๆ คือ กลัวติดเชื้อโรค มีธนิดา บุตรคล้าย(2544) ร้อยละ 14.8 และอรุณี ศุภนาม(2538) ร้อยละ 42.8 สำหรับพัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) พบว่าร้อยละ 26.6 ของพระภิกษุที่ตอบว่ามีความไม่สะดวกในการบริจาคโลหิต ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าทที่รับบริจาคโลหิตเป็นสตรี และเหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิตเป็นปัญหาสุขภาพมากที่สุด ร้อยละ 34.5

ความตั้งใจในอนาคตว่าจะบริจาคโลหิตนั้น จากการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่าในอนาคตนักเรียนกลุ่มนี้ตั้งใจจะบริจาคโลหิต 54.8% ธนิดา บุตรคล้าย(2544) พบว่า นิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.4) จะบริจาคโลหิตเพียงครั้งเดียว และในอนาคตจะบริจาคต่อไป ร้อยละ 78.5 และในอนาคตมีผู้ที่ไม่แน่ใจว่าจะบริจาคโลหิตหรือไม่ ร้อยละ 53.2 พัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) พบว่าความตั้งใจบริจาคโลหิตในอนาคตสูงถึงร้อยละ 84.6 ในขณะที่กลุ่มพระภิกษุที่ไม่เคยบริจาคโลหิตมีความตั้งใจที่จะบริจาคในอนาคตเพียง ร้อยละ

24.8 และอรุณี ศุภนาม(2538) พบว่าเยาวชนบริจาคโลหิต ร้อยละ 59.6 ของผู้ที่เคยบริจาค และบริจาคเพียง 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 61 แต่ในปีต่อมาเยาวชน ร้อยละ 71.2 ตั้งใจจะบริจาคปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่า ส่วนในอนาคตผู้ที่ไม่เคยบริจาค ร้อยละ 69.7 ตั้งใจจะบริจาคโลหิต

4. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต

การศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิตนั้น ส่วนใหญ่ปัจจัยร่วมที่จะนิยมศึกษากันมีดังนี้ คือ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมของบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อน เป็นต้น และนอกจากปัจจัยร่วมเหล่านี้แล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแต่ละคนแตกต่างกันไป

ในประเทศไทยมีผู้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการบริจาคโลหิต คือ อรอุมา ช่วยเรือง (2546) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริจาคโลหิต มีดังนี้ โปรแกรมการเรียน (สังกัดของโรงเรียน) การเข้าร่วมโครงการการบริจาคโลหิต ระดับความรู้ พฤติกรรมการบริจาคโลหิตของบุคคลในครับครัว พฤติกรรมการบริจาคโลหิตของเพื่อนสนิท การทราบหมู่โลหิต การเป็นคณะกรรมการหรือสมาชิกชมรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในโรงเรียนในรอบปีที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในโรงเรียน และการมาประชาสัมพันธ์หรือขอรับบริจาคโลหิตที่โรงเรียนของศูนย์บริการโลหิตฯ ส่วนในบางหัวข้อที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิต เช่น โรคประจำตัว ความต้องการจัดกิจกรรมบริจาคโลหิตในโรงเรียน การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคดลหิต และระดับทัศนคติ ในต่างประเทศมีผู้ที่ทำการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต คือ Hollingsworth and Wildman(2003) เรื่อง What population factors influence the decision to donate blood? และHealy(2000) เรื่อง Embedded Altruism: Blood Collection Regimes and the European Union's Donor Population ซึ่งปัจจัยที่ทั้งสองได้พิจารณาเหมือนกัน คือเพศ อายุ ระดับการศึกษา นอกจากนั้นก็เป็นปัจจัยเฉพาะของแต่ละคนที่ทำการศึกษา ข้อมูลของทั้งคู่มาจากแบบสอบถาม Hollingsworth and Wildman(2003) ใช้แบบสอบถามของ The Australian Red Cross Blood Service(ARCBS) ส่วน Healy(2000) ใช้แบบสอบถามของ Eurobarometer survey Hollingsworth and Wildman(2003) ศึกษาปัจจัยเพศ และอายุร่วมกัน โดยการแบ่งเพศชายและหญิงออกเป็นช่วงอายุต่าง ๆ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัจจัยด้านระดับการศึกษา การเกิดในต่างประเทศ และระดับรายได้ ผลการศึกษาพบว่าผล

การศึกษาพบว่าสัดส่วนของผู้บริจาคมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสัดส่วนของผู้หญิงอายุระหว่าง 20-29 และ 40-49 มีนัยสำคัญอย่างมาก และผู้ชายอายุระหว่าง 60-69 มีนัยสำคัญอย่างมากเช่นกัน ส่วนผู้ชายที่มีอายุระหว่าง 20-29 มีนัยสำคัญในทางลดลงของสัดส่วนผู้บริจาค สัดส่วนของวัยรุ่น ผู้หญิงวัยกลางคน และผู้ชายสูงอายุจะเพิ่มสัดส่วนผู้บริจาคในแต่ละพื้นที่ และผู้ที่เกิดในต่างประเทศส่วนใหญ่จะมีนัยสำคัญในทางลดลงของสัดส่วนผู้บริจาคในพื้นที่ การศึกษาของ Healy(2000) จะศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต โดยจะแยกข้อมูลไปตามระบบการจัดเก็บโลหิตของประเทศต่าง ๆในยุโรป และทำการทดสอบสมมติฐานแยกกันไปตามระบบการจัดเก็บโลหิต ซึ่งแบ่งเป็นระบบ State สภากาชาด และธนาคารเลือด ปัจจัยที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมในโบสถ์ และความสัมพันธ์ของผู้ให้กับผู้รับ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระบบ State มีจำนวนผู้บริจาคโลหิตมากกว่าผู้บริจาคเฉลี่ย ส่วนในประเทศที่เป็นระบบสภากาชาดมีผู้บริจาคน้อย การสำเร็จการศึกษากับรายได้มีผลกระทบต่อการบริจาคน้อย ประเทศที่เป็นระบบธนาคารเลือด กลุ่มของผู้เป็นอาสาสมัครจะบริจาคเพิ่มขึ้นตามขนาดของจำนวนผู้บริจาค แต่สมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในการวิเคราะห์ภายใต้ระบบ State คนจะบริจาคเลือดหนึ่งหรือสองครั้ง ถ้าเป็นไปได้ในตอนเป็นนักเรียน หรือระหว่างช่วงที่มีความต้องการมาก ระบบสภากาชาดผู้บริจาคโลหิตจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมในโบสถ์ซึ่งเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการอาสาสมัคร

5. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบการบริจาคโลหิตกับระบบการซื้อขายโลหิต

จุดประสงค์ของผู้วิจัยเพื่อที่จะพิจารณาว่าการได้มาของเลือดในระบบการบริจาคและการซื้อขายมีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งผลของการศึกษาพบว่าการได้มาของโลหิตที่ได้รับบริจาคมีความปลอดภัยกว่าโลหิตที่ได้รับจากการซื้อขาย แต่เมื่อมีการจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนในการมาบริจาคโลหิตจะทำให้การบริจาคลดลงครึ่งหนึ่งของผู้บริจาคเดิม Emanuel(2006) กล่าวถึงผลการศึกษาของ Titmuss(1970) พบว่าเขาได้เสนอว่าระบบการได้มาของโลหิตจากการบริจาคมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบตลาด โดยเขาได้ทำการเปรียบเทียบทั้ง 2 ระบบ ผลการศึกษาพบว่าอัตราการติดโรคตับอักเสบจากการได้รับเลือดต่ำกว่าเมื่อเลือดมาจากการบริจาค เมื่อเทียบกับการได้มาจากการซื้อขาย ดังนั้นโลหิตที่ได้จากการบริจาคจะดีที่สุด เพราะผู้บริจาคจะไม่ให้โลหิตของตัวเองทั้งที่รู้ว่าโลหิตนั้นมีโรคอยู่ แรงจูงใจแบบ Altruism ยังดึงดูดให้ผู้บริจาคมีนิสัยรักษาสุขภาพ นอกจากนี้การให้ขอเสนอสำหรับซื้อขายโลหิตทำให้ได้รับความเสี่ยงโดยไม่จำเป็น เพราะผู้บริจาคจะต้องการเงิน ยกตัวอย่างเช่น การบริจาคโลหิตบ่อย ๆ เกินไปจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริจาค สำหรับ Mellstrom and Johannesson(2005) ได้ทำการทดสอบผลการศึกษาของ

Titmuss(1970) ที่นำเสนอไว้ในหนังสือ The Gift Relationship ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการจ่ายเงินตอบแทนการบริจาคโลหิตจะมีผลต่อผู้บริจาคในการที่จะมาบริจาค โดยงานวิจัยของ Mellstrom and Johannesson ชื่อว่า Crowding Out in Blood Donation: Was Titmuss Right? ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีที่แตกต่างกัน 3 วิธีในการศึกษา วิธีแรก คือ ให้การบริจาคโลหิตปราศจากการจ่ายค่าตอบแทน วิธีที่สอง คือ จะจ่าย SEK 50 (ประมาณ $7) ให้แก่ผู้บริจาคโลหิต วิธีที่สาม คือ ให้เลือกระหว่างการจ่าย SEK 50 หรือทำการบริจาคให้เท่าจำนวน SEK 50 ผลการศึกษาที่พบเหมือนกับผลการศึกษาของ Titmuss คือ การจ่ายค่าตอบแทนจะลดการบริจาคโลหิตลงครึ่งหนึ่งของผู้บริจาคเดิม นอกจากนี้พบว่ามีความแตกต่างกันในผู้หญิงและผู้ชาย สำหรับผู้ชาย Crowding out effect ไม่มีนัยสำคัญ สำหรับผู้หญิง Crowding out effect มีนัยสำคัญทางสถิติ และการบริจาคโลหิตจะลดลงกว่าครึ่งเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

กรอบทางทฤษฎี

การศึกษาในครั้งนี้จะพัฒนาแบบจำลองของการบริจาคโลหิต โดยมีข้อสมมติว่าการบริจาคโลหิตเป็นการจัดสรรสินค้าสาธารณะรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้บริจาคโลหิตจะมีแรงจูงใจในการบริจาคโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก ซึ่งจะไม่คำนึงถึงการบริจาคของบุคคลอื่น เราเรียกแบบจำลองนี้ว่า The Warm Glow Model

The Warm Glow Model เป็นแบบจำลองที่แสดงถึงความพึงพอใจของผู้บริจาคที่ได้รับจากสินค้าเอกชน (Private Good) และจากการจัดสรรสินค้าสาธารณะของตนเอง ผู้บริจาคแต่ละคนจะเลือกการบริโภคสินค้าเอกชน และการจัดสรรสินค้าสาธารณะที่ระดับความพึงพอใจสูงสุด (Maximize Utility) ของตนเอง ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ(Batina and Ihori, 2005: 104)

สมมติฐานกำหนดให้บุคคลแต่ละคนได้รับอรรถประโยชน์ (Utility) จากการบริโภคสินค้าเอกชน การพักผ่อน การเข้าร่วมงานอาสาสมัคร การบริจาคโลหิต และการบริจาคเงิน ซึ่งการที่เขาบริจาคโลหิตก็เพื่อหวังสิ่งของตอบแทน ซึ่งอยู่ในรูปของเข็มที่ระลึก โดยมีสมการอรรถประโยชน์ดังนี้

$$U_i\left(x_i, t_i^l, t_i^V, g(B_i), D_i\right) \qquad \text{.....(3.1)}$$

ในแบบจำลองของแต่ละบุคคลจะมีตัวแปร Exsogenous Variables คือ อัตราค่าจ้าง (w_i) ,เวลาทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ (T) , เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการบริจาคโลหิตรวมระยะเวลาที่ใช้เดินทาง (t^B) ,ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการเดินทางไปบริจาคโลหิต (C_i) และราคาสินค้าเอกชน (p)นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่เป็น Endogenous Variables ดังนี้ การบริโภคสินค้าเอกชน (x_i) ,เวลาที่ใช้ในการพักผ่อน (t_i^l) ,เวลาที่ใช้ในงานอาสาสมัคร (t_i^v) ,จำนวนครั้งของการบริจาคโลหิต (B_i) , ผลตอบแทนที่ได้จากการบริจาค (g) และจำนวนเงินที่ใช้จ่ายไปเพื่อการบริจาค (D_i)

Exogenous Variables:

w_i อัตราค่าจ้างในการทำงาน (บาทต่อปี)

T เวลาที่มีทั้งหมดในหนึ่งวัน กำหนดให้ 16 ช.ม.(365 วันเท่ากับ 5840 ช.ม.)

t^B เวลาเฉลี่ยทั้งหมดต่อครั้งที่ใช้ในการบริจาคโลหิต รวมระยะเวลาเดินทาง (ช.ม.)

C_i ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการเดินทางไปบริจาคโลหิต (บาทต่อครั้ง)

p ราคาสินค้าเอกชน (บาท)

g ผลตอบแทนที่ได้รับจากการบริจาค

Endogenous Variables:

x_i การบริโภคสินค้าเอกชน

t_i^l เวลาที่ใช้ในการพักผ่อน (ช.ม.ต่อปี)

t_i^V เวลาที่ใช้ในงานอาสาสมัคร (ช.ม.ต่อปี)

B_i จำนวนครั้งของการบริจาคโลหิต (ครั้งต่อปี)

D_i จำนวนเงินที่ใช้จ่ายไปเพื่อการบริจาค (บาทต่อปี)

กำหนดให้บุคคลหนึ่งมีเวลา 16 ชั่วโมงในหนึ่งวัน โดยที่เขาจะทำการจัดสรรเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับอรรถประโยชน์ (Utility) สูงสุดซึ่งเขาจะเลือกทำการจัดสรรเวลาที่จะใช้ในการทำงานในระบบตลาด การเข้าร่วมงานอาสาสมัคร การพักผ่อน และการเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการบริจาคโลหิตรวมระยะเวลาที่ใช้เดินทาง ดังนั้นเวลาทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่ คือ

$$T = t_i^l + t_i^V + t^B B_i + t_m \qquad \text{.....(3.2)}$$

แนวคิดเรื่องรายได้ในแบบจำลอง หมายถึงรายได้ทั้งหมดหรือรายได้ที่เป็นไปได้ $(w_i T)$ แต่ในที่นี้จะกำหนดให้รายได้จริงในรูปตัวเงินเป็น $w_i t_m$ ซึ่ง t_m คือเวลาที่ใช้ในการทำงานในระบบตลาด โดยรายได้ในรูปตัวเงินนี้จะถูกใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคสินค้าเอกชน การบริจาคเงิน และการใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการไปบริจาคโลหิตแต่ละครั้ง เขียนสมการงบประมาณ (Budget Constraint) ดังนี้

$$w_i\left(T - t_i^l - t_i^V - t^B B_i\right) - D_i - C_i B_i = p x_i \qquad \text{.....(3.3)}$$

สมมติฐานกำหนดให้บุคคลแต่ละคนพยายามที่จะได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากฟังก์ชันอรรถประโยชน์ (Maximize Utility Function) ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ (Budget Constraint) โดยแสดงด้วย Utility Maximization Problem ดังนี้

$$\max \quad U_i\left(x_i, t_i^l, t_i^V, g(B_i), D_i\right) \quad \text{.....(3.4)}$$

$$\text{s.t.} \quad w_i\left(T - t_i^l - t_i^V - t^B B_i\right) - D_i - C_i B_i = px_i \quad \text{.....(3.5)}$$

Lagrangian Function:

$$L = U_i\left(x_i, t_i^l, t_i^V, g(B_i), D_i\right) - \lambda\left[w_i\left(T - t_i^l - t_i^V - t^B B_i\right) - D_i - C_i B_i - px_i\right] \quad \text{.....(3.6)}$$

The first-order conditions yield:

$$\frac{\partial U_i}{\partial x_i} + \lambda p = 0 \quad \text{.....(3.7)}$$

$$\frac{\partial U_i}{\partial t_i^l} + \lambda w_i = 0 \quad \text{.....(3.8)}$$

$$\frac{\partial U_i}{\partial t_i^V} + \lambda w_i = 0 \quad \text{.....(3.9)}$$

$$\frac{\partial U}{\partial g}\frac{\partial g}{\partial B_i} + \frac{\partial U_i}{\partial B_i} + \lambda w_i t^B + \lambda C_i = 0 \quad \text{.....(3.10)}$$

$$\frac{\partial U_i}{\partial D_i} + \lambda = 0 \quad \text{.....(3.11)}$$

$$w_i\left(T - t_i^l - t_i^V - t^B B_i\right) - D_i - C_i B_i - px_i = 0 \quad \text{.....(3.12)}$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะได้สมการอุปสงค์ดังนี้

$$x_i = x_i\left(w_i, t^B, C_i, p\right)$$

$$t_i^l = t_i^l\left(w_i, t^B, C_i, p\right)$$

$$t_i^V = t_i^V\left(w_i, t^B, C_i, p\right)$$

$$B_i = B_i\left(w_i, t^B, C_i, p\right)$$

$$D_i = D_i\left(w_i, t^B, C_i, p\right)$$

ถ้าเรานำสมการ 3.10 กับ 3.9 มาหารกันจะเห็นว่าอัตราทดแทนกันหน่วยสุดท้าย (Marginal Rate of Substitution) ของการบริจาคโลหิตและการเป็นอาสาสมัครเท่ากับ $\frac{1}{2}(t^B + \frac{C_i}{w_i})$ คือเวลาเฉลี่ยทั้งหมดต่อครั้งที่ใช้ในการบริจาคโลหิต $\left(t^B\right)$ รวมกับสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการเดินทางไปบริจาคโลหิตกับอัตราค่าจ้าง ดังนั้นจะเห็นว่าการที่บุคคลจะเลือกระหว่างการบริจาคโลหิตหรือการเป็นอาสาสมัครขึ้นอยู่กับเวลาที่ใช้ต่อครั้งในการไปบริจาคโลหิต และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการเดินทางไปบริจาคโลหิตกับอัตราค่าจ้าง

ถ้านำสมการ 3.10 กับ 3.11 มาหารกันจะเห็นว่าอัตราทดแทนกันหน่วยสุดท้าย (Marginal Rate of Substitution) ระหว่างการบริจาคโลหิตและการบริจาคเงินเท่ากับ $\frac{1}{2}(w_i t^B + C_i)$ คือต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ใช้ในการบริจาคโลหิต ดังนั้นในการที่บุคคลจะเลือกการบริจาคโลหิต หรือการบริจาคเงินขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้าง เวลาที่ใช้ต่อครั้งในการไปบริจาคโลหิต และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการเดินทางไปบริจาคโลหิต

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบ จากผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะใช้รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studies โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **ประชากร**

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจะประกอบไปด้วยประชากร 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประชากรกลุ่มศึกษา (Case) หมายถึง ประชากรที่มีภาวะที่ผู้วิจัยสนใจ ในที่นี้ได้แก่ ประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

กลุ่มที่ 2 ประชากรกลุ่มควบคุม (Control) หมายถึง ประชากรกลุ่มที่ไม่มีภาวะที่ผู้วิจัยสนใจ ในที่นี้ได้แก่ ประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. **จำนวนตัวอย่าง**

กลุ่มตัวอย่างจะเลือกจากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษา (Case) คือประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และกลุ่มควบคุม (Control) คือประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) กำหนดปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิต โดยเลือกปัจจัยที่กำหนดการบริจาคโลหิตจากงานวิจัยที่เคยศึกษาเรื่องนี้มาก่อน ซึ่งปัจจัยที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ปัจจัยทางด้านทัศนคติเรื่องการบริจาคโลหิตแต่ละครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิต

2) ใช้วิธีการคำนวณตัวอย่างการศึกษาชนิดย้อนหลัง (Matched Case-control Studied) ขนาดตัวอย่างทั้งหมดจะคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$m = \left[Z_\alpha / 2 + Z_\beta \sqrt{p(1-p)}\right]^2 / (p - 1/2)^2 \quad \text{,โดยที่ } p = R/(1+R)$$

$$M \cong m / p_e \quad \text{,โดยที่ } p_e \cong (p_o q_1 + p_1 q_o)$$

$$p_1 = p_o R / [1 + p_o (R-1)]$$

$$q_1 = 1 - p_1, q_0 = 1 - p_0$$

M = จำนวนคู่ของ Cases & Controls

p_o = อัตราสัมผัสปัจจัยในกลุ่มควบคุม

p_1 = อัตราสัมผัสปัจจัยในกลุ่มศึกษา

α = ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือความคลาดเคลื่อนแบบที่ 1

β = ความคลาดเคลื่อนเบต้าหรือความคลาดเคลื่อนแบบที่ 2

โดยกำหนด $\alpha = 0.05(two - sided), \beta = 0.10(one - sided)$

$$Z_\alpha = 1.96, Z_\beta = 1.28$$

R = อัตราเสี่ยง (Relative risk) = Odds Ratio

แสดงวิธีคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของทัศนคติเรื่องการบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตต่อการบริจาคโลหิต

กำหนดให้ p_o = ผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตมีทัศนคติเรื่องการบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตเป็นสัดส่วน = 4/19

R = ผู้บริจาคโลหิตจะมีทัศนคติเรื่องการบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตมากกว่าผู้ไม่บริจาคโลหิต 2.75 เท่า

ตารางที่ 3.1 แสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนจากการบริจาคโลหิต

		กลุ่มศึกษา (Case) ผู้ที่บริจาคโลหิต	
		มีทัศนคติว่าควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน	ไม่มีทัศนคติว่าควรมี สิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน
กลุ่มควบคุม (Control) ผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิต	มีทัศนคติว่าควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน	11	8
	ไม่มีทัศนคติว่าควรมี สิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน	22	19

ที่มา: ข้อมูลจากการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) จำนวน 30 ชุด

R = อัตราเสี่ยง (Relative risk) = Odds Ratio

= จำนวนผู้บริจาคโลหิตเท่านั้นที่มีทัศนคติเรื่องนี้ /จำนวนกลุ่มควบคุมเท่านั้นที่มีทัศนคติเรื่องนี้

= 22/8 = 2.75

$$p = R/(1+R)$$

= 2.75/3.75

$$m = \left[Z_{\alpha}/2 + Z_{\beta}\sqrt{p(1-p)}\right]^2/(p-1/2)^2$$

= 29.73

$$p_1 = p_o R/[1+p_o(R-1)]$$

= 0.42

$$q_1 = 1-p_1 = 1-0.42 = 0.58$$

$$q_0 = 1-p_0 = 1-(4/19) = 0.79$$

$$p_e \cong (p_o q_1 + p_1 q_o)$$

= 0.45

$$M \cong m / p_e$$

= 66.07 ประมาณ 67

สรุป จากการคำนวณจำนวนตัวอย่างควรใช้ Matched Case และ Control จำนวน 67 คู่ แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอีก 4 เท่า ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจึงใช้ Matched Case และ Control 268 คู่ โดยจะแบ่งเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มศึกษา (Case) จำนวน 268 คน และประชากรในกลุ่มควบคุม (Control) จำนวน 268 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา 536 ตัวอย่าง

3) รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studies ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จะต้องกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่จะเลือกให้มีลักษณะบางประการเหมือนกัน ในที่นี้ผู้วิจัยจะกำหนดลักษณะทางเพศ และอายุ เป็นตัวกำหนดให้กลุ่มศึกษา (Case) และกลุ่มควบคุม (Control) มีลักษณะเหมือนกัน ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะถูกแบ่งตามสัดส่วนประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย โดยมีลักษณะทางเพศ และอายุเป็นตัวกำหนด แสดงดังตารางที่ 3.1

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากประชากรในกลุ่มศึกษา (Case) และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากประชากรในกลุ่มควบคุม (Control) โดยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างกลุ่มศึกษาจำนวน 268 ตัวอย่าง และกลุ่มควบคุม 268 ตัวอย่าง ซึ่งจะกำหนดให้กลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุมมีลักษณะทางเพศและอายุเหมือนกัน โดยจะแบ่งไปตามสัดส่วนของประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ในปีงบประมาณ 2547 สำหรับตัวอย่างกลุ่มศึกษาจำนวน 268 ตัวอย่างจะเก็บมาจากประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และตัวอย่างกลุ่มควบคุมจะเก็บมาจากประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร[1] ได้แก่เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตพระโขนง เขตปทุมวัน เขตพญาไท เขตลาดพร้าว เขตบางเขน เขตบางนา เขตดุสิต เขตธนบุรี

[1] สำหรับรูปแบบการศึกษา Matched Case-control Studies ได้กำหนดลักษณะทางเพศและอายุเป็นตัวควบคุมลักษณะของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องควบคุมลักษณะด้านอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างอีก เช่น การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ที่ต้องการศึกษา เป็นต้น

3. การออกแบบสอบถาม[2]

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งโครงสร้างคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต

ส่วนที่ 3 แรงจูงใจในการบริจาคโลหิต

ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนผู้มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2547 และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เพศ / อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวนผู้บริจาคโลหิต(คน) *	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)	จำนวนผู้บริจาคโลหิต(คน) *	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)	จำนวนผู้บริจาคโลหิตทั้งหมด (คน) *	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
17-20	17,956 (6.43%)	17.23 ≈ 17	16,834 (6.03%)	16.15 ≈ 16	34,790 (12.45%)	33.37 ≈ 33
21-30	60,937 (21.81%)	58.46 ≈ 58	56,673 (20.29%)	54.37 ≈ 54	117,610 (42.1%)	112.83 ≈ 113
31-40	39,368 (14.09%)	37.77 ≈ 38	35,122 (12.57%)	33.69 ≈ 34	74,490 (26.66%)	71.45 ≈ 71
41-50	23,794 (8.52%)	22.83 ≈ 23	17,629 (6.31%)	16.91 ≈ 17	41,423 (14.83%)	39.74 ≈ 40
51 ปีขึ้นไป	7,191 (2.57%)	6.90 ≈ 7	3,851 (1.38%)	3.69 ≈ 4	11,042 (3.95%)	10.59 ≈ 11
รวม	149,246 (53.43%)	143.18 ≈ 143	130,109 (46.57%)	124.82 ≈ 125	279,355 (100%)	268

ที่มา: * จำนวนผู้บริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

[2] ตัวอย่างแบบสอบถาม แสดงในภาคผนวก ก

บทที่ 4
ลักษณะของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

บทนี้จะอธิบายถึงลักษณะของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเบื้องต้นในรูปแบบของร้อยละ โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกจะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างลักษณะของผู้บริจาคโลหิตใหม่ (ผู้บริจาคโลหิตในครั้งแรก) ผู้บริจาคประจำ ผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต ได้แก่ ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร ทัศนคติ การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ส่วนต่อมาจะเป็นการวิเคราะห์เฉพาะส่วนผู้ที่บริจาคโลหิต ทั้งผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้ที่บริจาคโลหิตประจำ ในเรื่องพฤติกรรมและแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิต และส่วนสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างลักษณะของผู้บริจาคโลหิตใหม่ ผู้บริจาคประจำ ผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต

1. ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร

การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร เป็นการเปรียบเทียบลักษณะของผู้ที่บริจาคโลหิต และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตว่ามีลักษณะอย่างไร โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

จากการกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 536 ตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้ไม่บริจาคโลหิต 268 คนผู้และบริจาคโลหิต 268 คน โดยเป็นผู้บริจาคโลหิตใหม่ 32 คน ผู้บริจาคประจำ 236 คน เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studies โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะถูกแบ่งตามสัดส่วนประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาดไทย ซึ่งใช้ลักษณะทางเพศ และอายุเป็นตัวกำหนด ดังนั้นจากตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะทางเพศ อายุ และสถานภาพสมรส พบว่าผู้ที่บริจาคโลหิต และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 26.68 ,23.32 ตามลำดับ และเมื่อแบ่งตามช่วงอายุผู้ที่บริจาคโลหิต และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตมีจำนวนเท่ากัน โดยที่ช่วงอายุ 21-30 ปีมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 20.90 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 31-40 ปีร้อยละ 13.43 ช่วงอายุ 41-50 ปีร้อยละ

7.46 ช่วงอายุ 17-20 ปีร้อยละ 6.16 และสุดท้ายช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 2.05 สถานภาพสำหรับผู้บริจาคโลหิตใหม่ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดร้อยละ 3.73 และสถานภาพสมรสร้อยละ 2.24 ส่วนผู้บริจาคโลหิตประจำส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดร้อยละ 28.73 รองลงมาเป็นสถานภาพสมรส และหย่าร้อยละ 12.69 ,1.49 ตามลำดับ สถานภาพหม้าย และแยกกันอยู่มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.56 ดังนั้นผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่จึงมีสถานภาพโสด รองลงมาเป็นสถานภาพสมรส หย่า และหม้าย หย่าซึ่งมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 32.46 ,14.93 ,1.49 และ 0.56 ตามลำดับ ส่วนผู้ไม่บริจาคโลหิตส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดเช่นกัน คือร้อยละ 33.95 รองลงมาเป็นสถานภาพสมรสร้อยละ 14.74 สถานภาพหม้าย แยกกันอยู่มีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.56 และสุดท้ายสถานภาพหย่าร้อยละ 0.19

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 แสดงเพศ อายุ และสถานภาพสมรสของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
เพศ	ชาย	8 1.49%	135 25.19%	143 26.68%	143 26.68%	536 100%	Missing = 0
	หญิง	24 4.48%	101 18.84%	125 23.32%	125 23.32%		
อายุ	17-20ปี	11 2.05%	22 4.10%	33 6.16%	33 6.16%	536 100%	Missing = 0
	21-30ปี	8 1.49%	104 19.40%	112 20.90%	112 20.90%		
	31-40ปี	7 1.31%	65 12.13%	72 13.43%	72 13.43%		
	41-50ปี	4 0.75%	36 6.72%	40 7.46%	40 7.46%		
	51ขึ้นไป	2 0.37%	9 1.68%	11 2.05%	11 2.05%		
สถานภาพสมรส	โสด	20 3.73%	154 28.73%	174 32.46%	182 33.95%	536 100%	Missing = 0
	สมรส	12 2.24%	68 12.69%	80 14.93%	79 14.74%		
	หม้าย	0 0%	3 0.56%	3 0.56%	3 0.56%		
	หย่า	0 0%	8 1.49%	8 1.49%	1 0.19%		
	แยกกันอยู่	0 0%	3 0.56%	3 0.56%	3 0.56%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.2 ศาสนาทั้งผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 48.69 ,47.39 ตามลำดับ โดยผู้บริจาคโลหิตนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 0.75 และนับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.56 ซึ่งถ้าแบ่งเป็นผู้บริจาคโลหิตใหม่ และประจำจะนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 5.78 ,42.91 ตามลำดับ นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 0.19 ,0.56 ตามลำดับ ผู้บริจาคประจำนับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.56 ส่วนผู้บริจาคใหม่ไม่มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ ผู้ไม่บริจาคโลหิตนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด รองลงมาเป็นศาสนาคริสต์ร้อยละ 2.05 และศาสนาอิสลามร้อยละ 0.56 เชื้อชาติส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีเชื้อชาติไทย โดยผู้บริจาคโลหิตมีเชื้อชาติไทยร้อยละ 49.07 และไม่ใช่เชื้อชาติไทยร้อยละ 0.93 แบ่งผู้บริจาคโลหิตใหม่เชื้อชาติไทยร้อยละ 5.98 ซึ่งผู้บริจาคโลหิตใหม่ไม่มีเชื้อชาติอื่น ส่วนผู้บริจาคโลหิตประจำร้อยละ 43.18 เป็นเชื้อชาติไทย และร้อยละ 0.93 เป็นเชื้อชาติอื่น ผู้ไม่บริจาคโลหิตเชื้อชาติไทยร้อยละ 49.53 เชื้อชาติอื่นร้อยละ 0.37 ภูมิลำเนาของผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่คือกรุงเทพมหานครร้อยละ 26.45 รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ร้อยละ 9.01 ,6.57 ,4.32 และ 3.56 แบ่งเป็นผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนากรุงเทพมหานคร รองลงมาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ร้อยละ 3.75 ,1.31 และ 0.56 ตามลำดับ ส่วนผู้บริจาคโลหิตใหม่มีภูมิลำเนาภาคกลางและภาคเหนือจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.19 ผู้บริจาคประจำมีภูมิลำเนากรุงเทพมหานครมากที่สุดร้อยละ 22.70 รองลงมาภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ร้อยละ 8.82 ,5.25 ,4.13 และ 3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตมีภูมิลำเนากรุงเทพมหานครมากที่สุดร้อยละ 26.27 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ร้อยละ 11.07 ,6 ,3.75 และ 3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงศาสนา เชื้อชาติ และภูมิลำเนาของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
ศาสนา	พุทธ	31 5.78%	230 42.91%	261 48.69%	254 47.39%	536 100%	Missing = 0
	อิสลาม	1 0.19%	3 0.56%	4 0.75%	3 0.56%		
	คริสต์	0 0%	3 0.56%	3 0.56%	11 2.05%		
เชื้อชาติ	ไม่ใช่เชื้อชาติไทย	0 0%	5 0.93%	5 0.93%	2 0.37%	535 100%	Missing = 1
	เชื้อชาติไทย	32 5.98%	231 43.18%	263 49.07%	265 49.53%		
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร	20 3.75%	121 22.70%	141 26.45%	140 26.27%	533 100%	Missing = 3
	ภาคกลาง	1 0.19%	47 8.82%	48 9.01%	59 11.07%		
	ภาคเหนือ	1 0.19%	22 4.13%	23 4.32%	20 3.75%		
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7 1.31%	28 5.25%	35 6.57%	32 6%		
	ภาคใต้	3 0.56%	16 3%	19 3.56%	16 3%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิจารณาระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต แสดงในตารางที่ 4.3 โดยผู้บริจาคโลหิตจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 4.48 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช. ,ระดับอนุปริญญาหรือปวส. ,ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ,ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 15.49 ,5.04 ,4.48 ,3.54 และ 2.99 ตามลำดับ แบ่งเป็นผู้บริจาคใหม่ที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช.มากที่สุดร้อยละ 2.80 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญาหรือปวส.ร้อยละ 0.93 และระดับประถมศึกษา ,มัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 0.75 โดยไม่มีผู้บริจาคใหม่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ผู้บริจาคประจำจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 17.72 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช. ,ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ,ระดับอนุปริญญาหรือปวส. ,ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 12.69 ,4.48 ,4.10 ,2.80 และ 2.24 ตามลำดับ ในส่วนของผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 24.81 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช. ,ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ,ระดับอนุปริญญาหรือปวส. และระดับสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 14.55 ,3.17 ,2.99 และ 2.80 ตามลำดับ โดยจบการศึกษาระดับประถมศึกษาน้อยที่สุดร้อยละ 1.68

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 แสดงระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ และสถานภาพการทำงานของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ	ประถมศึกษา	4 0.75%	15 2.80%	19 3.54%	9 1.68%	536 100%	Missing = 0
	มัธยมศึกษาตอนต้น	4 0.75%	12 2.24%	16 2.99%	17 3.17%		
	มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช.	15 2.80%	68 12.69%	83 15.49%	78 14.55%		
	อนุปริญญาหรือปวส.	5 0.93%	22 4.10%	27 5.04%	16 2.99%		
	ปริญญาตรี	4 0.75%	95 17.72%	99 18.47%	133 24.81%		
	สูงกว่าปริญญาตรี	0 0%	24 4.48%	24 4.48%	15 2.80%		
สถานภาพการทำงาน	นายจ้าง	0 0%	5 1.62%	5 1.62%	4 1.29%	309 100%	Missing = 1
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2 0.65%	42 13.59%	44 14.24%	45 14.56%		
	ช่วยธุรกิจในครัวเรือน	2 0.65%	0 0%	2 0.65%	6 1.94%		
	ลูกจ้างรัฐบาล	1 0.32%	25 8.09%	26 8.41%	17 5.50%		
	ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	1 0.32%	4 1.29%	5 1.62%	7 2.27%		
	ลูกจ้างเอกชน	9 2.91%	85 27.51%	94 30.42%	54 17.48%		

อาชีพหลักของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคจะแบ่งการพิจารณาออกเป็น ผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตมีอาชีพหลักหรือมีงานทำไม่ ถ้ามีแล้วทำอาชีพอะไร มีสถานภาพการทำงานอย่างไร ถ้าไม่มีงานทำแล้วกำลังทำอะไรอยู่ โดยแสดงในตารางที่ 4.4 แสดงอาชีพหลักของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต ส่วนสถานภาพการทำงานจะแสดงในตารางที่ 4.3 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 536 ตัวอย่าง มีผู้ที่มีอาชีพหลักหรืองานทำ 310 คน ผู้ที่ไม่มีงาน 225 คน และ missing 1 คน ผู้บริจาคโลหิตมีอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มากที่สุดร้อยละ 25.81 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นอาชีพผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรม ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนักวิชาการ นักบริหาร คนงานทั่วไป กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ(สามเหล่าทัพ) และอื่น ๆร้อยละ 13.55 ,9.03 ,5.16 ,3.23 และ 0.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ โดยผู้บริจาคใหม่ประกอบอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มากที่สุดร้อยละ 2.90 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นอาชีพผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรมร้อยละ 1.29 ของผู้มีงานทำทั้งหมด อาชีพผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนักวิชาการนักบริหาร และคนงานทั่วไปมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งผู้บริจาคใหม่ไม่มีอาชีพกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) ในส่วนผู้บริจาคประจำมีอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มากที่สุดเช่นกัน คือร้อยละ 22.90 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นอาชีพอาชีพผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรม ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนักวิชาการนักบริหาร คนงานทั่วไป กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ(สามเหล่าทัพ) และอื่น ๆร้อยละ 12.26 ,8.71 ,4.84 ,3.23 และ 0.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตมีอาชีพอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มากที่สุดเช่นเดียวกับผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 15.81 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นอาชีพอาชีพผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรม ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนักวิชาการนักบริหาร คนงานทั่วไป และกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ(สามเหล่าทัพ)ร้อยละ 14.84 ,6.45 ,5.48 และ 0.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ

สำหรับผู้ที่มีงานทำแล้วมีสถานภาพการทำงานต่าง ๆ แสดงในตารางที่ 4.3 ดังนี้ ผู้บริจาคโลหิตมีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนมากที่สุดร้อยละ 30.42 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นประกอบธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างรัฐบาลร้อยละ 14.24 และ 8.41 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ สถานภาพการทำงานนายจ้างและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 1.62 ของผู้มีงานทำทั้งหมด และผู้บริจาคโลหิตมีสถานภาพการทำงานช่วยธุรกิจในครัวเรือนน้อยที่สุดร้อยละ 0.65 ของผู้มีงานทำทั้งหมด โดยผู้บริจาคโลหิตใหม่มีสถานภาพลูกจ้างเอกชนมาก

ที่สุดร้อยละ 2.91 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นประกอบธุรกิจส่วนตัวและช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.65 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ลูกจ้างรัฐบาลและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งผู้บริจาคโลหิตไม่มีสถานภาพนายจ้าง ในส่วนของผู้บริจาคโลหิตประจำมีสถานภาพลูกจ้างเอกชนมากที่สุดร้อยละ 27.51 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นประกอบธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างรัฐบาล นายจ้าง และลูกจ้างรัฐวิสาหกิจร้อยละ 13.59 ,8.09 ,1.62 และ 1.29 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ สถานภาพการทำงานช่วยธุรกิจในครัวเรือนไม่พบในผู้บริจาคประจำ ผู้ไม่บริจาคมีสถานภาพการทำงานลูกจ้างเอกชนมากที่สุดร้อยละ 17.48 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นประกอบธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างรัฐบาล ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ช่วยธุรกิจในครัวเรือน และนายจ้างร้อยละ 14.56 ,5.50 ,2.27 ,1.94 และ 1.29 ของผู้มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ

ผู้ที่ไม่มีงานทำแสดงในตารางที่ 4.4 ผู้บริจาคโลหิตที่ไม่มีงานทำกำลังเรียนหนังสือมากที่สุดร้อยละ 25.33 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นผู้ที่กำลังหางานทำ ,ทำงานบ้าน , อื่น ๆ ,เกษียณอายุ และพักผ่อนร้อยละ 5.78 ,5.33 ,1.78 ,1.33 และ 0.44 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ แบ่งเป็นผู้บริจาคใหม่กำลังเรียนหนังสือมากที่สุดร้อยละ 3.56 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานบ้าน กำลังหางานทำร้อยละ 2.22 และ 0.89 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ โดยเป็นผู้เกษียณอายุเท่ากับอื่น ๆ ร้อยละ 0.44 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด ซึ่งผู้บริจาคโลหิตใหม่ไม่มีผู้ที่กำลังพักผ่อนอยู่ ผู้บริจาคโลหิตประจำกำลังเรียนหนังสือมากที่สุดร้อยละ 21.78 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นผู้ที่กำลังหางานทำ ทำงานบ้าน อื่น ๆ เกษียณอายุและพักผ่อนร้อยละ 4.89 ,3.11 ,1.33 ,0.89 และ 0.44 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมดตามลำดับ ในส่วนของผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตกำลังเรียนหนังสือมากที่สุดร้อยละ 51.56 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด รองลงเป็นผู้ที่ทำงานบ้าน กำลังหางานทำ และอื่น ๆซึ่งมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.22 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด ต่อมาเป็นผู้ที่กำลังพักผ่อน และเกษียณอายุร้อยละ 0.44 ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด

ตารางที่ 4.4 แสดงอาชีพหลักและผู้ไม่มีงานทำของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร			ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
มีอาชีพหลักหรืองานทำหรือไม่	มี	ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนักวิชาการและนักบริหาร	1 0.32%	27 8.71%	28 9.03%	20 6.45%	310 100%	Missing = 1
		ผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม	4 1.29%	38 12.26%	42 13.55%	46 14.84%		
		คนงานทั่วไป	1 0.32%	15 4.84%	16 5.16%	17 5.48%		
		ลูกจ้างอื่น ๆ	9 2.90%	71 22.90%	80 25.81%	49 15.81%		
		กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ)	0 0%	10 3.23%	10 3.23%	1 0.32%		
		อื่น ๆ	0 0%	1 0.32%	1 0.32%	0 0%		
	ไม่มี	เรียนหนังสือ	8 3.56%	49 21.78%	57 25.33%	116 51.56%	225 100%	
		ทำงานบ้าน	5 2.22%	7 3.11%	12 5.33%	5 2.22%		
		กำลังหางานทำ	2 0.89%	11 4.89%	13 5.78%	5 2.22%		
		พักผ่อน	0 0%	1 0.44%	1 0.44%	1 0.44%		
		เกษียณอายุ	1 0.44%	2 0.89%	3 1.33%	1 0.44%		
		อื่น ๆ	1 0.44%	3 1.33%	4 1.78%	5 2.22%		

แหล่งที่มาของรายได้ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตแสดงในตารางที่ 4.5 ผู้บริจาคโลหิตมีแหล่งที่มาของรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนมากที่สุด 25.62 รองลงมาเป็นรายได้ที่ได้รับจากบุคคลในครอบครัว ,กำไรจากการประกอบธุรกิจ ,รายได้จากสินทรัพย์ ,อื่น ๆ และเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการร้อยละ 15.56 ,10.25 ,5.50 ,3.04 และ 0.57 ตามลำดับ โดยผู้บริจาคโลหิตใหม่มีรายรับจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุดร้อยละ 2.47 รองลงมาเป็นค่าจ้างและเงินเดือนร้อยละ 2.28 ต่อมาเป็นกำไรจากการประกอบธุรกิจ และรายได้จากสินทรัพย์มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.57 เงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการและอื่น ๆร้อยละ 0.19 ผู้บริจาคประจำมีรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนมากที่สุดร้อยละ 25.62 รองลงมาเป็นรายได้ที่ได้รับจากบุคคลในครอบครัว ,กำไรจากการประกอบธุรกิจ ,รายได้จากสินทรัพย์ ,อื่น ๆ และเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการร้อยละ 13.09 ,9.68 ,4.93 ,2.85 และ 0.38 ตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตมีรายรับจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุดร้อยละ 30.17 รองลงมาเป็นค่าจ้างและเงินเดือน ,กำไรจากการประกอบธุรกิจ ,รายได้จากสินทรัพย์ ,อื่น ๆ และเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการร้อยละ 17.08 ,9.11 ,3.80 ,0.57 และ 0.38 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงแหล่งรายได้ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร			ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
แหล่งรายได้	ค่าจ้างและเงินเดือน	ไม่มี	19 3.61%	96 18.22%	115 21.82%	175 33.21%	527 100%	Missing = 9
		มี	12 2.28%	135 25.62%	147 27.89%	90 17.08%		
	กำไรจากการประกอบธุรกิจ	ไม่มี	28 5.31%	180 34.16%	208 39.47%	217 41.18%		
		มี	3 0.57%	51 9.68%	54 10.25%	48 9.11%		
	รายได้จากสินทรัพย์ (เช่น ดอกเบี้ย)	ไม่มี	28 5.31%	205 38.90%	233 44.21%	245 46.49%		
		มี	3 0.57%	26 4.93%	29 5.50%	20 3.80%		
	เงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการ (เช่น เงินบำนาญ เบี้ยยังชีพทางราชการ)	ไม่มี	30 5.69%	229 43.45%	259 49.15%	263 49.91%		
		มี	1 0.19%	2 0.38%	3 0.57%	2 0.38%		
	เงินรายรับจากบุคคลในครอบครัว (เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่/น้อง ญาติ)	ไม่มี	18 3.42%	162 30.74%	180 34.16%	106 20.11%		
		มี	13 2.47%	69 13.09%	82 15.56%	159 30.17%		
	อื่น ๆ	ไม่มี	30 5.69%	216 40.99%	246 46.68%	262 49.72%		
		มี	1 0.19%	15 2.85%	16 3.04%	3 0.57%		

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตจะแสดงในตารางที่ 4.6 โดยผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 22.83 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 12.63 รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 5.60 รายได้ 50,001 บาทขึ้นไปร้อยละ 3.52 รายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือนและรายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.90 แบ่งเป็นผู้บริจาคใหม่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุดร้อยละ 2.90 รองลงมาเป็นรายได้10,001-20,000 บาทต่อเดือน , รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน และรายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 1.45 ,0.83 และ 0.62 ตามลำดับ ซึ่งผู้บริจาคใหม่ไม่มีรายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือนและ 50,001 บาทขึ้นไป ผู้บริจาคประจำมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุดร้อยละ 17.81 รองลงมาเป็นรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน ,รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน ,รายได้ 50,001 บาทขึ้นไป ,รายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือน และรายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 12.63 ,4.76 ,3.52 ,2.90 และ 2.28 ตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุดร้อยละ 24.84 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน ,รายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน ,รายได้ 40,001-50,000 บาทต่อเดือน ,รายได้ 30,001-40,000 บาทต่อเดือน และรายได้ 50,001 บาทขึ้นไปร้อยละ 11.18 ,5.60 ,3.52 ,3.11 และ 2.07 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 10000 บาท	14 2.90%	86 17.81%	100 22.83%	120 24.84%	483 100%	Missing = 53
	10001-20000 บาท	7 1.45%	61 12.63%	68 14.08%	54 11.18%		
	20001-30000 บาท	4 0.83%	23 4.76%	27 5.60%	27 5.60%		
	30001-40000 บาท	0 0%	14 2.90%	14 2.90%	15 3.11%		
	40001-50000 บาท	3 0.62%	11 2.28%	14 2.9%	17 3.52%		
	50001 บาทขึ้นไป	0 0%	17 3.52%	17 3.52%	10 2.07%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 แสดงประวัติการเจ็บป่วยการเป็นโรคต่าง ๆ และโรคประจำตัวของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต ดังนี้ ผู้บริจาคโลหิตเคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลืองตาเหลืองร้อยละ 1.12 โดยเป็นผู้บริจาคโลหิตใหม่ร้อยละ 0.19 ผู้บริจาคโลหิตประจำร้อยละ 0.93 และผู้ไม่บริจาคโลหิตร้อยละ 0.93 การเคยเป็นโรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปีมีผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 0.19 โดยเป็นผู้บริจาคโลหิตประจำ ซึ่งผู้บริจาคโลหิตใหม่และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิตไม่เคยเป็นโรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี ผู้บริจาคโลหิตมีโรคประจำตัวร้อยละ 43.47 โดยผู้บริจาคโลหิตใหม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 5.6 ผู้บริจาคประจำร้อยละ 37.87 ในส่วนผู้ไม่บริจาคโลหิตมีโรคประจำตัวร้อยละ 36.19 ผู้บริจาคโลหิตเป็นโรคหอบหืดร้อยละ 0.19 ผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคหอบหืดร้อยละ 1.31 ผู้บริจาคโลหิตเป็นโรคภูมิแพ้ร้อยละ 4.85 ผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคภูมิแพ้ร้อยละ 9.33 ผู้บริจาคโลหิตไม่มีผู้เป็นโรคหัวใจ ส่วนผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคหัวใจร้อยละ 0.75 ผู้บริจาคโลหิตไม่มีผู้เป็นโรคเบาหวาน ส่วนผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคเบาหวานร้อยละ 0.93 ผู้บริจาคโลหิตเป็นโรคไทรอยด์ร้อยละ 0.19 ซึ่งเป็นผู้บริจาคโลหิตประจำ ผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคไทรอยด์ร้อยละ 0.56 ผู้บริจาคโลหิตไม่มีผู้เป็นโรคโลหิตชนิดต่าง ๆ ส่วนผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคโลหิตชนิดต่าง ๆ ร้อยละ 0.93 ผู้บริจาคโลหิตไม่มีผู้เป็นโรคผิวหนังเรื้อรัง ผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคผิวหนังเรื้อรังร้อยละ 0.19 ผู้บริจาคโลหิตเป็นโรคอื่น ๆ ร้อยละ 1.87 ซึ่งเป็นผู้บริจาคโลหิตประจำ ผู้ไม่บริจาคโลหิตเป็นโรคอื่น ๆ ร้อยละ 1.87 เช่นกัน โดยโรคลมชัก โรคไต โรคกามโรค โรคติดเชื้อต่าง ๆ ไอเรื้อรังไอมีโลหิต และโลหิตออกง่ายผิดปกติไม่พบว่าทั้งผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตมีประวัติการเป็นโรคเหล่านี้ ผู้บริจาคโลหิตมียาที่ต้องใช้เป็นประจำร้อยละ 3.73 เป็นผู้บริจาคใหม่ร้อยละ 0.56 ผู้บริจาคประจำร้อยละ 3.17 และเป็นผู้ไม่บริจาคโลหิตที่ต้องใช้ยาเป็นประจำร้อยละ 3.36

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 แสดงประวัติการป่วยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง โรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี และการมีโรคประจำตัว โรคหอบหืดของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
โรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง	เคย	1 0.19%	5 0.93%	6 1.12%	5 0.93%	536 100%	Missing = 0
	ไม่เคย	31 5.78%	228 42.54%	259 48.32%	258 48.13%		
	ไม่ทราบ	0 0%	3 0.56%	3 0.56%	5 0.93%		
โรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี	เคย	0 0%	1 0.19%	1 0.19%	0 0%	536 100%	Missing = 0
	ไม่เคย	32 5.97%	234 43.66%	266 49.63%	265 49.44%		
	ไม่ทราบ	0 0%	1 0.19%	1 0.19%	3 0.56%		
มีโรคประจำตัวหรือไม่	ไม่มี	2 0.37%	33 6.16%	35 6.53%	74 13.81%	536 100%	Missing = 0
	มี	30 5.60%	203 37.87%	233 43.47%	194 36.19%		
โรคหอบหืด	ไม่เป็น	32 5.97%	235 43.84%	267 49.81%	261 48.69%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	1 0.19%	1 0.19%	7 1.31%		

ตารางที่ 4.7 แสดงการมีโรคประจำตัว โรคภูมิแพ้ โรคลมชัก โรคหัวใจ โรคไต โรคเบาหวาน และโรคไทรอยด์ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต(ต่อ)

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
โรคภูมิแพ้	ไม่เป็น	1 5.41%	213 39.74%	242 45.15%	218 40.67%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	3 0.56%	23 4.29%	26 4.85%	50 9.33%		
โรคลมชัก	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	268 50%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
โรคหัวใจ	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	264 49.25%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	100 0.75%		
โรคไต	ไม่เป็น	32 5.98%	235 43.93%	267 49.90%	268 50.10%	535 100%	Missing = 1
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
โรคเบาหวาน	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	263 49.07%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	5 0.93%		
โรคไทรอยด์	ไม่เป็น	32 5.97%	235 43.84%	267 49.81%	265 49.44%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	1 0.19%	1 0.19%	3 0.56%		

ตารางที่ 4.7 แสดงการมีโรคประจำตัว โรคกามโรค โรคติดเชื้อต่าง ๆ ไอเรื้อรัง ไอมีโลหิต โลหิตออกง่ายผิดปกติ โรคโลหิตชนิดต่าง ๆ และโรคผิวหนังเรื้อรังของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต(ต่อ)

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
โรคกามโรค	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	268 50%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
โรคติดเชื้อต่าง ๆ	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	268 50%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
ไอเรื้อรัง ไอมีโลหิต	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	268 50%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
โลหิตออกง่ายผิดปกติ	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	268 50%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
โรคโลหิตชนิดต่าง ๆ	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	263 49.07%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	5 0.93%		

ตารางที่ 4.7 แสดงการมีโรคประจำตัว โรคผิวหนังเรื้อรัง โรคอื่น ๆ และยาที่ต้องใช้เป็นประจำของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต(ต่อ)

ลักษณะของประชากร		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
โรคผิวหนังเรื้อรัง	ไม่เป็น	32 5.97%	236 44.03%	268 50%	267 49.81%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	0 0%	0 0%	1 0.19%		
อื่น ๆ	ไม่เป็น	32 5.97%	226 42.16%	258 48.13%	258 48.13%	536 100%	Missing = 0
	เป็น	0 0%	10 1.87%	10 1.87%	10 1.87%		
ยาที่ต้องใช้เป็นประจำ	ไม่มี	1 5.41%	219 40.86%	248 46.27%	250 46.64%	536 100%	Missing = 0
	มี	3 0.56%	17 3.17%	20 3.73%	18 3.36%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ลักษณะทางด้านทัศนคติ

การวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางด้านทัศนคติของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ทัศนคติทางบวก และทัศนคติทางลบ โดยในแต่ละส่วนจะแบ่งทัศนคติออกตามแรงจูงใจต่าง ๆ ได้แก่ Altruism, Impure Altruism, Warm glow

2.1 ทัศนคติทางบวก

ข้อความที่แสดงทัศนคติทางบวกแบ่งออกตามแรงจูงใจได้เป็น 3 แบบ คือแรงจูงใจแบบ Altruism ได้แก่ ทุคนควรช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญ เช่น อุทกภัย วาตภัย เป็นต้น และกลัวเจ็บเพียงนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่น แรงจูงใจแบบ Impure Altruism ได้แก่ การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง แรงจูงใจแบบ Warm glow ได้แก่ การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ส่วนสุดท้ายเป็นข้อความแสดงทัศนคติที่ไม่สามารถแบ่งตามแรงจูงใจได้ ได้แก่ การบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไร เพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้ว ,ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริจาคโลหิต และทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิต โดยจะแสดงในตารางที่ 4.8

สำหรับทัศนคติทางบวกทั้งผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 อับดับแรกได้แก่ การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งร้อยละ 68.29 รองลงมาคือ ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริจาคโลหิตร้อยละ 61.92 และการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจร้อยละ 53 ซึ่งจากทัศนคติทางบวกที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 อันดับแรกนั้นสอดคล้องกับการศึกษาของ อรอุมา ช่วยเรือง(2546) พบว่าทัศนคติที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งอันดับที่ 1 คือการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 77.5 ธนิดา บุตรคล้าย(2544) ที่พบว่านิสิต นักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคตินี้เป็นอันดับที่ 3 ส่วนพัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) พบว่าพระภิกษุเห็นด้วยอย่างยิ่งอันดับ 1 คือ การบริจาคโลหิตถือว่าเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งร้อยละ 92.5 และเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคติที่ว่าการบริจาคโลหิตเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำร้อยละ 76.4 เป็นอันดับที่ 3 สำหรับทัศนคติที่ว่าทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิต พบว่าผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคตินี้เป็นอันดับรองสุดท้ายของทัศนคติทางบวกทั้งหมด ซึ่งเห็นด้วยอย่างยิ่งเพียงร้อยละ

38.32 โดยผลการศึกษาที่พบแตกต่างไปจากการศึกษาของพัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ที่พบว่าพระภิกษุเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคตินี้เป็นอันดับที่ 2 ร้อยละ 79.6 และอรุณี ศุภนาม(2538) ที่พบว่าเยาวชนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคตินี้เป็นอันดับที่ 2 เช่นกัน เมื่อพิจารณาแยกระหว่างผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต พบว่าผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคติใน 3 อันดับแรกเหมือนกัน คือการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง เป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 35.83 ,32.46 ตามลำดับ อับดับ 2 คือทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริจาคโลหิตร้อยละ 33.21 ,28.71 ตามลำดับ อับดับที่ 3 การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจร้อยละ 29.40 ,23.60 ตามลำดับ สำหรับทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งรองลงมาของผู้บริจาคโลหิต คือการบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไรเพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้วร้อยละ 24.77 กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่นร้อยละ 22.24 ทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิตร้อยละ 20.75 และสุดท้ายทุกคนควรช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นร้อยละ 15.54 ผู้ไม่บริจาคโลหิตในอับดับ 4 ถึงอันดับสุดท้าย คือกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่นร้อยละ 19.25 ทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิตร้อยละ 17.57 ทุกคนควรช่วยกันบริจาคโลหิตเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นร้อยละ 17.23 และสุดท้ายการบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไรเพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้วร้อยละ 16.51

ต่อมาเป็นการพิจารณาทัศนคติในระดับเห็นด้วย[3] พบว่าระดับการเห็นด้วยกับทัศนคติของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเหมือนกันทุกอันดับ สำหรับ 3 อันดับแรกได้แก่การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งร้อยละ 48.77 ,49.92 ตามลำดับ ทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิตร้อยละ 48.78 ,48.97 ตามลำดับ การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจร้อยละ 47.94 ,48.70 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรอุมา ช่วยเรือง(2546) ที่พบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตเห็นด้วยเป็นอันดับ 1 คือการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 97.8 อันดับที่ 2 คือกลัวเจ็บเพียงนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่นร้อยละ 94.17 และนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตเห็นด้วยเป็นอันดับ 1 คือการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 95 ต่อมา

[3] นำการเห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่งมาพิจารณารวมกัน

สำหรับผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเห็นด้วยกับทัศนคติในอันดับที่ 4 ถึงสุดท้าย คือทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิตร้อยละ 47.47 ,48.22 กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่นร้อยละ 46.17 ,47.10 การบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไรเพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้วร้อยละ 45.41 ,46.71 และสุดท้ายทุกคนควรช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นร้อยละ 37.08 ,44.20

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 แสดงทัศนคติทางบวกของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ชนิดของแรงจูงใจ	ทัศนคติ	ผู้บริจาคโลหิต					ผู้ไม่บริจาคโลหิต					รวม	หมายเหตุ
		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
Altruism	ทุกคนควรช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้น เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น	25 4.68%	42 7.87%	37 6.93%	78 14.61%	83 15.54%	10 1.87%	23 4.31%	55 10.30%	89 16.67%	92 17.23%	534 100%	Missing = 2
	กลัวเจ็บเพียงนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่น	5 0.93%	14 2.62%	20 3.74%	108 20.19%	119 22.24%	0 0%	17 3.18%	45 8.41%	104 19.44%	103 19.25%	535 100%	Missing = 1
Impure Altruism	การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง	1 0.19%	3 0.56%	7 1.31%	62 11.63%	191 35.83%	3 0.56%	0 0%	15 2.81%	78 14.63%	173 32.46%	533 100%	Missing = 3
Warm glow	การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0 0%	9 1.69%	17 3.18%	82 15.36%	157 29.40%	1 0.19%	8 1.50%	45 8.43%	89 16.67%	126 23.60%	534 100%	Missing = 2
-	การบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไร เพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้ว	4 0.75%	18 3.38%	27 5.07%	83 15.57%	132 24.77%	3 0.56%	17 3.19%	58 10.88%	103 19.32%	88 16.51%	533 100%	Missing = 3
	ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการบริจาคโลหิต	3 0.56%	8 1.50%	18 3.38%	58 10.88%	177 33.21%	3 0.56%	9 1.69%	34 6.38%	70 13.13%	153 28.71%	533 100%	Missing = 3
	ทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิต	0 0%	5 0.93%	38 7.10%	112 20.93%	111 20.75%	0 0%	7 1.31%	52 9.72%	116 21.68%	94 17.57%	535 100%	Missing = 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ทัศนคติทางลบ

ข้อความที่แสดงทัศนคติทางลบแบ่งออกตามแรงจูงใจได้เป็น 2 แบบ คือ แรงจูงใจแบบ Altruism ได้แก่ การบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ แรงจูงใจแบบ Warm glow ได้แก่ การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาคโลหิตมากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆ การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิต ส่วนสุดท้ายเป็นข้อความแสดงทัศนคติที่ไม่สามารถแบ่งตามแรงจูงใจได้ ได้แก่ การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของ ,การบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอ ,การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิตไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น และโลหิตควรได้รับจากการซื้อขาย โดยจะแสดงในตารางที่ 4.9

สำหรับทัศนคติทางลบทั้งผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 อับดับแรกได้แก่ การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 72.85 โลหิตควรได้รับจากการซื้อขายร้อยละ 59.18 และการบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 55.8 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัณณมาศ มณีกาญจน์(2539) ที่พบว่าพระภิกษุไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในอันดับที่ 1 คือโลหิตซื้อขายกันได้ร้อยละ 48.8 เมื่อพิจารณาแยกระหว่างผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต พบว่าผู้บริจาคโลหิตไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับโลหิตควรได้รับจากการซื้อขายร้อยละ 31.65 เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาเป็นการบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 28.46 การบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอร้อยละ 21.91 การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทนหรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 14.42 การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจ ทหารร้อยละ 13.48 การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.88 การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของร้อยละ 4.69 และการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาคโลหิตมากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆร้อยละ 0.75 ผู้ไม่บริจาคโลหิตไม่เห็นด้วยกับทัศนคติโลหิตควรได้รับจากการซื้อขายเป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 27.53 รองลงมาเป็นการบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 27.34 การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบ

แทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 22.47 การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจ ทหารร้อยละ 15.92 การบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอร้อยละ 15.36 การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.82 การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของร้อยละ 3.19 และการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาคโลหิตมากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆร้อยละ 0.94

ต่อมาเป็นการพิจารณาทัศนคติทางลบในระดับไม่เห็นด้วย[4] พบว่าการไม่เห็นด้วยกับทัศนคติทางลบของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตมีลักษณะเหมือนกันในทุกอันดับ แต่จะแตกต่างในอันดับที่ 2 และ 3 ดังนี้ อันดับที่ 1 คือโลหิตควรได้รับจากการซื้อขายร้อยละ 48.32 ,45.51 ตามลำดับ อันดับที่ 2 ของผู้บริจาคโลหิต คือการบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอร้อยละ 45.69 และอันดับที่ 2 ของผู้ไม่บริจาคโลหิต คือการบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 44.38 อันดับที่ 3 ของผู้บริจาคโลหิต คือการบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 43.44 และอันดับที่ 3 ของผู้ไม่บริจาคโลหิต คือการบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอร้อยละ 41.02 สำหรับอันดับที่ 4 ถึงอันดับสุดท้ายของการไม่เห็นด้วยกับทัศนคติทางลบของทั้งผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตเหมือนกัน คือ การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 33.90 ,38.95 การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจ ทหารร้อยละ 32.96 ,35.21 การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.27 ,29.27 การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของร้อยละ 13.51 ,12.38 และสุดท้ายการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาคโลหิตมากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆร้อยละ 3.94 ,4.13

[4] นำไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และไม่เห็นด้วยมาพิจารณารวมกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงทัศนคติทางลบของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

ชนิดของแรงจูงใจ	ทัศนคติ	ผู้บริจาคโลหิต					ผู้ไม่บริจาคโลหิต					รวม	หมายเหตุ
		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
Altruism	การบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์	152 28.46%	80 14.98%	5 0.94%	6 1.12%	22 4.12%	146 27.34%	91 17.04%	6 1.12%	11 2.06%	15 2.81%	534 100%	Missing = 2
Warm glow	การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาค มากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆ	4 0.75%	17 3.19%	64 12.01%	103 19.32%	76 14.26%	5 0.94%	17 3.19%	99 18.57%	89 16.70%	59 11.07%	533 100%	Missing = 3
	การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิต	77 14.42%	104 19.48%	55 10.30%	22 4.12%	7 1.31%	120 22.47%	88 16.48%	47 8.80%	13 2.43%	1 0.19%	534 100%	Missing = 2
-	การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของ	25 4.69%	47 8.82%	52 9.76%	69 12.95%	71 13.32%	17 3.19%	49 9.19%	79 14.82%	78 14.63%	45 8.44%	532 100%	Missing = 4
	การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจ ทหาร	72 13.48%	104 19.48%	52 9.74%	22 4.12%	15 2.81%	85 15.92%	103 19.29%	51 9.55%	25 4.68%	5 0.94%	534 100%	Missing = 2
	การบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอ	117 21.91%	127 23.78%	9 1.69%	8 1.50%	4 0.75%	82 15.36%	137 25.66%	36 6.74%	9 1.69%	5 0.94%	534 100%	Missing = 2
	การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น	42 7.88%	130 24.39%	55 10.32%	28 5.25%	9 1.69%	31 5.82%	125 23.45%	71 13.32%	36 6.75%	6 1.13%	533 100%	Missing = 3
	โลหิตควรได้รับจากการซื้อขาย	169 31.65%	89 16.67%	7 1.31%	0 0%	1 0.19%	147 27.53%	96 17.98%	24 4.49%	1 0.19%	0 0%	534 100%	Missing = 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ลักษณะทางด้านการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ลักษณะของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิตว่าบุคคลเหล่านี้มีลักษณะทางด้านการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ อย่างไรบ้าง โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นรูปแบบการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ และแบ่งรูปแบบการช่วยเหลือสังคมออกเป็นรูปแบบใหญ่ ๆ 3 รูปแบบ คือการบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ และการเป็นอาสาสมัคร

3.1 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ

จากตารางที่ 4.10 เป็นตารางแสดงการช่วยเหลือสังคมรูปแบบต่าง ๆ ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต พบว่าทั้งผู้บริจาคโลหิตใหม่ ผู้บริจาคโลหิตประจำ และผู้ไม่บริจาคโลหิตช่วยเหลือสังคมในรูปแบบการบริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนามากที่สุดร้อยละ 5.06 ,33.90 และ 40.64 ตามลำดับ โดยผู้บริจาคโลหิตมีรูปแบบการช่วยเหลือสังคมเรียงลำดับต่อไปนี้ การบริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนามากที่สุดร้อยละ 38.95 บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆร้อยละ 30.90 บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียนร้อยละ 23.41 เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 13.86 ให้ทุนการศึกษา และอุปการะเด็กร้อยละ 10.11 บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม บัตรเติมเงินร้อยละ 8.43 อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 6.18 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 5.99 บริจาคเงินของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้งร้อยละ 5.43 อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่าร้อยละ 4.49 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 3.18 เป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ร้อยละ 1.31 และสุดท้ายทนายอาสาร้อยละ 0.37

ผู้บริจาคใหม่มีรูปแบบการช่วยเหลือสังคมเรียงลำดับต่อไปนี้ การบริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนามากที่สุดร้อยละ 5.06 บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียนร้อยละ 3.75 บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆร้อยละ 3.37 เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 2.25 บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม บัตรเติมเงินร้อยละ 1.31 บริจาคเงินของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้งร้อยละ 1.12 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 0.94 อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราและอาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่ามีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.75 ให้

ทุนการศึกษา และอุปการะเด็กร้อยละ 0.56 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดและเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.19 สุดท้ายคือทนายอาสาซึ่งผู้บริจาคใหม่ไม่เคยช่วยเหลือสังคมรูปแบบนี้

ผู้บริจาคประจำมีรูปแบบการช่วยเหลือสังคมเรียงลำดับต่อไปนี้ การบริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนามากที่สุดร้อยละ 33.90 บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆร้อยละ 27.53 บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียนร้อยละ 19.66 เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 11.61 ให้ทุนการศึกษา และอุปการะเด็กร้อยละ 9.55 บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม บัตรเติมเงินร้อยละ 7.12 อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 5.43 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 5.06 บริจาคเงินของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้งร้อยละ 4.31 อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่าร้อยละ 3.75 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 3 เป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ร้อยละ 1.12 และสุดท้ายทนายอาสาร้อยละ 0.37

ผู้ไม่บริจาคโลหิตมีรูปแบบการช่วยเหลือสังคมเรียงลำดับต่อไปนี้ การบริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนามากที่สุดร้อยละ 40.64 บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียนร้อยละ 35.21 บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆร้อยละ 34.27 เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 19.10 บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม บัตรเติมเงินร้อยละ 10.30 อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 8.80 ให้ทุนการศึกษา อุปการะเด็ก และอาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 7.12 บริจาคเงินของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้งร้อยละ 6.74 อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่าร้อยละ 5.43 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 2.43 เป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ร้อยละ 1.12 สุดท้ายคือทนายอาสาซึ่งผู้ไม่บริจาคโลหิตไม่เคยช่วยเหลือสังคมรูปแบบนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

รูปแบบการช่วยเหลือสังคม		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอด	เคย	1 0.19%	16 3%	17 3.18%	13 2.43%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	31 5.81%	218 40.82%	249 46.63%	255 47.75%		
ให้ทุนการศึกษา และอุปการะเด็ก	เคย	3 0.56%	51 9.55%	54 10.11%	38 7.12%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	29 5.43%	183 34.27%	212 39.70%	230 43.07%		
เป็นพ่อแม่อุปถัมภ์	เคย	1 0.19%	6 1.12%	7 1.31%	6 1.12%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	31 5.81%	228 42.70%	259 48.50%	262 49.06%		
อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรม ให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชรา	เคย	4 0.75%	29 5.43%	33 6.18%	47 8.80%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	28 5.24%	205 38.39%	233 43.63%	221 41.39%		
เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชรา	เคย	12 2.25%	62 11.61%	74 13.86%	102 19.10%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	20 3.75%	172 32.21%	192 35.96%	166 31.09%		
บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียน	เคย	20 3.75%	105 19.66%	125 23.41%	188 35.21%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	12 2.25%	129 24.16%	141 26.40%	80 14.98%		
บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ	เคย	18 3.37%	147 27.53%	165 30.90%	183 34.27%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	14 2.62%	87 16.29%	101 18.91%	85 15.92%		

ตารางที่ 4.10 แสดงการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต (ต่อ)

รูปแบบการช่วยเหลือสังคม		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
บริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนา	เคย	27 5.06%	181 33.90%	208 38.95%	217 40.64%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	5 0.94%	53 9.93%	58 10.86%	51 9.55%		
บริจาคของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้ง	เคย	6 1.12%	23 4.31%	29 5.43%	36 6.74%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	26 4.87%	211 39.51%	237 44.38%	232 43.45%		
บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม บัตรเติมเงิน	เคย	7 1.31%	38 7.12%	45 8.43%	55 10.30%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	25 4.68%	196 36.70%	221 41.39%	213 39.89%		
อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่า	เคย	4 0.75%	20 3.75%	24 4.49%	29 5.43%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	28 5.24%	214 40.07%	242 45.32%	239 44.76%		
อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่	เคย	5 0.94%	27 5.06%	32 5.99%	38 7.12%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	27 5.06%	207 38.76%	234 43.82%	230 43.07%		
ทนายอาสา	เคย	0 0%	2 0.37%	2 0.37%	0 0%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	32 6%	232 43.46%	264 49.44%	268 50.19%		
อื่น ๆ	เคย	4 0.75%	20 3.75%	24 4.49%	12 2.25%	534 100%	Missing = 2
	ไม่เคย	28 5.24%	214 40.07%	242 0.45%	256 47.94%		

3.2 การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการบริจาคเงิน

การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการบริจาคเงินแสดงในตารางที่ 4.11 การบริจาคเงินในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาผู้บริจาคโลหิตได้บริจาคร้อยละ 42.37 ซึ่งเป็นผู้บริจาคใหม่ร้อยละ 4.71 ผู้บริจาคประจำร้อยละ 37.66 ผู้ไม่บริจาคโลหิตเคยบริจาคเงินใน 1 ปีที่ผ่านมาร้อยละ 43.50

ความถี่ของการบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิตเป็นอื่น ๆ คือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบริจาคเงินขึ้นอยู่กับโอกาสร้อยละ 18.40 รองลงมาเป็นทุกเดือน ,ทุกครึ่งปี ,ทุกปี ,ทุกสัปดาห์ และทุกวันร้อยละ 9.96 ,9.31 ,8.44 ,2.81 และ 0.65 ตามลำดับ ซึ่งผู้บริจาคโลหิตใหม่ส่วนใหญ่จะบริจาคเงินแล้วแต่โอกาสมากกว่าร้อยละ 2.60 รองลงมาเป็นทุกเดือน ,ทุกครึ่งปี ,ทุกปี และทุกวันร้อยละ 1.08 ,0.87 ,0.65 และ 0.43 ตามลำดับ ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่บริจาคเงินแล้วแต่โอกาสเช่นกันร้อยละ 15.80 รองลงมาเป็นทุกเดือน ,ทุกครึ่งปี ,ทุกปี ,ทุกสัปดาห์ และทุกวันร้อยละ 8.87 ,8.44 ,7.79 ,2.81 และ 0.22 ตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตบริจาคเงินทุกเดือนมากที่สุดร้อยละ 19.91 รองลงมาเป็นอื่น ๆ คือส่วนใหญ่บริจาคบริจาคเงินแล้วแต่โอกาสร้อยละ 12.34 ต่อมาเป็นทุกปี ,ทุกครึ่งปี ,ทุกสัปดาห์ และทุกวันร้อยละ 7.14 ,5.84 ,4.76 และ 0.43 ตามลำดับ

จำนวนเงินเฉลี่ยที่บริจาคในแต่ละครั้ง ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่บริจาคเงินน้อยกว่า 100 บาทในแต่ละครั้งร้อยละ 24.71 รองลงมาเป็นครั้งละ 101-1,000 บาท ,1,000-5,000 บาท ,มากกว่า 10,001 บาท และมากกว่า 10,001 บาทร้อยละ 19.53 ,3.29 ,0.47 และ 0.24 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่บริจาคเงินครั้งละน้อยกว่า 100 บาทร้อยละ 3.06 รองลงมาเป็นครั้งละ 101-1,000 บาทร้อยละ 2.35 ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่บริจาคเงินเฉลี่ยครั้งละน้อยกว่า 100 บาทร้อยละ 21.65 รองลงมาบริจาคเงินเฉลี่ยครั้งละ 101-1,000 บาท ,1,001-5,000 บาท ,1,001-5,000 บาท ,มากกว่า 10,001 บาท ,5,001-10,000 บาทร้อยละ 17.18 ,3.29 ,0.47 และ 0.24 ตามลำดับ

โอกาสสำหรับการบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิตจะเป็นวันสำคัญมากที่สุดร้อยละ 24.32 รองลงมาเป็นวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 22.27 เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้นร้อยละ 22.01 การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ร้อยละ 13.60 อื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการบริจาคเงินแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 12.58 และสุดท้ายคือโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเด็ก เป็นต้นร้อยละ 9.85 ผู้บริจาคโลหิตใหม่จะบริจาคเงินในโอกาสวันสำคัญทางศาสนามากที่สุดร้อยละ 2.94 รองลงมาเป็นวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัว และเมื่อเกิดภัยธรรมชาติมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.52 โอกาสการจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ และอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการบริจาคเงินแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 1.67 และสุดท้ายโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 1.05 ผู้บริจาคประจำบริจาคเงินในวันสำคัญทางศาสนามากที่สุดร้อยละ 21.38 รองลงมาเป็นวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 19.75 เมื่อเกิดภัยธรรมชาติร้อยละ 19.50 การจักโครงการพิเศษต่าง ๆ ร้อยละ 11.92 อื่น ๆ ร้อยละ 10.90 และวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 8.81 ผู้ไม่บริจาคโลหิตจะบริจาคเงินในโอกาสวันสำคัญทางศาสนามากที่สุดร้อยละ 30.61 รองลงมาเป็นวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 29.41 เมื่อเกิดภัยธรรมชาติร้อยละ 22.64 การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ร้อยละ 17.57 วันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 11.53 และอื่น ๆ ร้อยละ 8.39 ซึ่งส่วนใหญ่จะตอบว่าการบริจาคเงินแล้วแต่โอกาสที่สะดวก

สำหรับเหตุการณ์สมมติว่าเมื่อพบเห็นขอทานหรือผู้ด้อยโอกาส ท่านจะบริจาคเงินหรือไม่ ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ร้อยละ 37.03 ตอบว่าจะบริจาคบางครั้งบางคราว รองลงมาเป็นบริจาคทุกครั้ง และนาน ๆ ครั้งมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 5.08 สุดท้ายเป็นไม่เคยบริจาคร้อยละ 2.63 ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ตอบว่าบางครั้งบางคราวร้อยละ 4.51 รองลงมาตอบว่านาน ๆ ครั้ง ,ไม่เคยบริจาค และทุกครั้งร้อยละ 0.94 ,0.38 และ 0.19 ตามลำดับ ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ตอบว่าบางครั้งบางคราวร้อยละ 32.52 รองลงมาเป็นทุกครั้ง ,นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยบริจาคร้อยละ 4.89 ,4.14 และ 2.26 ตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ตอบว่าบางครั้งบางคราวร้อยละ 34.96 รองลงมาเป็นนาน ๆ ครั้ง ,ทุกครั้ง และไม่เคยบริจาคร้อยละ 10.34 ,2.63 และ 2.26 ตามลำดับ เมื่อสมมติต่อมาถามว่าถ้ารัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น ท่านคิดว่าจะบริจาคเงินอย่างไร ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ตอบว่าบริจาคเงินเท่าเดิมร้อยละ 35.37 รองลงมา

ตอบว่าบริจาคเงินมากกว่าเดิม ,ไม่บริจาค และบริจาคเงินน้อยกว่าเดิมร้อยละ 7.65 ,4.40 และ 2.29 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ตอบว่าบริจาคเท่าเดิมร้อยละ 4.59 รองลงมาเป็นบริจาคมากกว่าเดิม และไม่บริจาคร้อยละ 0.76 และ 0.38 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีผู้บริจาคใหม่ตอบว่าบริจาคน้อยกว่าเดิม ผู้บริจาคประจำตอบว่าบริจาคเท่าเดิมมากที่สุดร้อยละ 30.78 รองลงมาเป็นบริจาคมากกว่าเดิม ,ไม่บริจาค และบริจาคเงินน้อยกว่าเดิมร้อยละ 6.88 ,4.02 และ 2.29 ตามลำดับ ผู้ไม่บริจาคโลหิตตอบว่าบริจาคเงินเท่าเดิมมากที่สุดร้อยละ 37.09 รองลงมาเป็นบริจาคเงินมากกว่าเดิม ,บริจาคเงินน้อยกว่าเดิม และไม่บริจาคร้อยละ 6.88 ,4.02 และ 2.29 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 แสดงการบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

การบริจาคเงิน		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา เคยบริจาคเงินหรือไม่	เคย	25 4.71%	200 37.66%	225 42.37%	231 43.50%	531 100%	Missing = 5
	ไม่เคย	6 1.13%	33 6.21%	39 7.34%	36 6.78%		
ความถี่ในการบริจาคเงิน	ทุกวัน	2 0.43%	1 0.22%	3 0.65%	2 0.43%	462 100%	Missing = 74
	ทุกสัปดาห์	0 0%	13 2.81%	13 2.81%	22 4.76%		
	ทุกเดือน	5 1.08%	41 8.87%	46 9.96%	92 19.91%		
	ทุกครึ่งปี	4 0.87%	39 8.44%	43 9.31%	27 5.84%		
	ทุกปี	3 0.65%	36 7.79%	39 8.44%	33 7.14%		
	อื่น ๆ	12 2.60%	73 15.80%	85 18.40%	57 12.34%		
จำนวนเงินเฉลี่ยที่บริจาคในแต่ละครั้ง	น้อยกว่า 100 บาท	13 3.06%	92 21.65%	105 24.71%	137 32.24%	534 100%	Missing = 2
	101 – 1,000 บาท	10 2.35%	73 17.18%	83 19.53%	72 16.94%		
	1,001 – 5,000 บาท	0 0%	14 3.29%	14 3.29%	10 2.35%	425 100%	Missing = 111
	5,001 – 10,000 บาท	0 0%	1 0.24%	1 0.24%	1 0.24%		
	มากกว่า 10,001 บาท	0 0%	2 0.47%	2 0.47%	0 0%		

ตารางที่ 4.11 แสดงการบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต (ต่อ)

โอกาสในการบริจาคเงิน		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
วันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเด็ก เป็นต้น	เลือก	5 1.05%	42 8.81%	47 9.85%	55 11.53%	477 100%	Missing = 59
	ไม่เลือก	24 5.03%	172 36.06%	196 41.09%	179 37.53%		
วันสำคัญทางศาสนา	เลือก	14 2.94%	102 21.38%	116 24.32%	146 30.61%	477 100%	Missing = 59
	ไม่เลือก	15 3.14%	112 23.48%	127 26.62%	88 18.45%		
วันเกิด หรือวันสำคัญของครอบครัว	เลือก	12 2.52%	94 19.75%	106 22.27%	140 29.41%	476 100	Missing = 60
	ไม่เลือก	17 3.57%	120 25.21%	137 28.78%	93 19.54%		
เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น	เลือก	12 2.52%	93 19.50%	105 22.01%	108 22.64%	477 100	Missing = 59
	ไม่เลือก	17 3.56%	121 25.37%	138 28.93%	126 26.42%		
การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ	เลือก	8 1.67%	57 11.92%	65 13.60%	84 17.57%	478 100%	Missing = 58
	ไม่เลือก	21 4.39%	158 33.05%	179 37.45%	150 31.38%		
อื่น ๆ	เลือก	8 1.68%	52 10.90%	60 12.58%	40 8.39%	477 100%	Missing = 59
	ไม่เลือก	21 4.40%	162 33.96%	183 38.36%	194 40.67%		

ตารางที่ 4.11 แสดงการบริจาคเงินของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต (ต่อ)

การบริจาคเงิน		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
เมื่อพบเห็นขอทานหรือผู้ด้อยโอกาส ท่านบริจาคเงิน	ทุกครั้ง	1 0.19%	26 4.89%	27 5.08%	14 2.63%	532 100%	Missing = 4
	บางครั้งบางคราว	24 4.51%	173 32.52%	197 37.03%	186 34.96%		
	นาน ๆ ครั้ง	5 0.94%	22 4.14%	27 5.08%	55 10.34%		
	ไม่เคยบริจาค	2 0.38%	12 2.26%	14 2.63%	12 2.26%		
ถ้ารัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น ท่านคิดว่าจะบริจาคเงิน	บริจาคเท่าเดิม	24 4.59%	161 30.78%	185 35.37%	194 37.09%	523 100%	Missing = 13
	บริจาคมากกว่าเดิม	4 0.76%	36 6.88%	40 7.65%	36 6.88%		
	บริจาคน้อยกว่าเดิม	0 0%	12 2.29%	12 2.29%	21 4.02%		
	ไม่บริจาค	2 0.38%	21 4.02%	23 4.40%	12 2.29%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการบริจาคสิ่งของ

การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการบริจาคสิ่งของ แสดงในตารางที่ 4.12 พบว่าผู้บริจาคโลหิตร้อยละ 41.81 เคยบริจาคสิ่งของ โดยเป็นผู้บริจาคใหม่ร้อยละ 5.08 ผู้บริจาคประจำร้อยละ 36.72 ผู้ไม่บริจาคโลหิตเคยบริจาคสิ่งของร้อยละ 41.43 ซึ่งในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ผู้บริจาคโลหิตเคยบริจาคสิ่งของร้อยละ 38.94 เป็นผู้บริจาคใหม่ร้อยละ 5.31 ผู้บริจาคประจำร้อยละ 33.63 ผู้ไม่บริจาคโลหิตเคยบริจาคสิ่งของในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาร้อยละ 35.84

ความถี่ของการบริจาคสิ่งของส่วนใหญ่ผู้บริจาคโลหิตจะบริจาคสิ่งของแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 22.12 รองลงมาเป็นทุกปี ,ทุกครึ่งปี ,ทุกเดือน และทุกสัปดาห์ร้อยละ 16.25 ,10.16 ,1.13 และ 0.23 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีผู้บริจาคโลหิตบริจาคสิ่งของทุกวัน ผู้บริจาคใหม่จะบริจาคสิ่งของทุกครึ่งปีมากที่สุดร้อยละ 2.93 รองลงมาเป็นอื่น ๆ คือจะบริจาคสิ่งของแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 2.03 บริจาคทุกปีร้อยละ 0.90 ซึ่งไม่มีผู้บริจาคใหม่บริจาคสิ่งของทุกวัน ,ทุกสัปดาห์ และทุกเดือน ผู้บริจาคโลหิตประจำจะบริจาคสิ่งของแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 20.09 รองลงมาเป็นทุกปี ,ทุกครึ่งปี ,ทุกเดือน และทุกสัปดาห์ร้อยละ 15.35 ,7.22 ,1.13 และ 0.23 ตามลำดับ ซึ่งผู้บริจาคประจำไม่บริจาคสิ่งของทุกวัน ผู้ไม่บริจาคโลหิตจะบริจาคสิ่งของแล้วแต่ความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 21.44 รองลงมาเป็นทุกปี ,ทุกครึ่งปี ,ทุกเดือน และทุกสัปดาห์ร้อยละ 17.16 ,8.13 ,1.81 และ1.58 ตามลำดับ และไม่มีผู้ไม่บริจาคโลหิตบริจาคสิ่งของทุกวัน

โอกาสที่ผู้บริจาคโลหิตจะบริจาคสิ่งของส่วนใหญ่จะเป็นเมื่อเกิดภัยธรรมชาติร้อยละ 29.63 รองลงมาเมื่อมีการจัดโครงการพิเศษร้อยละ 15.87 วันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 15.47 อื่น ๆ ส่วนใหญ่จะแล้วแต่ความสะดวกร้อยละ 11.98 วันสำคัญทางศาสนาร้อยละ 11.76 และสุดท้ายวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 9.59 ผู้บริจาคใหม่จะบริจาคสิ่งของเมื่อเกิดภัยธรรมชาติมากที่สุดร้อยละ 3.27 รองลงมาเป็นอื่น ๆ ร้อยละ 2.40 การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ร้อยละ 2.17 วันสำคัญต่าง ๆ ทางราชการ วันสำคัญทางศาสนา และวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 1.09 ผู้บริจาคโลหิตประจำจะบริจาคสิ่งของเมื่อเกิดภัยธรรมชาติมากที่สุดร้อยละ 26.36 รองลงมาเป็นวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 14.38 การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆร้อยละ 13.70 วันสำคัญทางศาสนาร้อยละ 10.68 โอกาส

อื่น ๆ ร้อยละ 9.59 และสุดท้ายวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 8.50 ผู้ไม่บริจาคโลหิตจะบริจาคสิ่งของเมื่อเกิดภัยธรรมชาติมากที่สุดร้อยละ 26.58 รองลงมาเป็นการจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ ร้อยละ 20.87 วันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัวร้อยละ 18.30 วันสำคัญทางศาสนาร้อยละ 14.60 โอกาสอื่น ๆ ร้อยละ 10.68 และวันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการร้อยละ 8.71

สำหรับเหตุการณ์สมมติที่ถามว่า ในอนาคตถ้าท่านมีโอกาสที่จะบริจาคสิ่งของ ท่านจะบริจาคหรือไม่ ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่จะตอบว่าบริจาคร้อยละ 47.13 รองลงมาตอบว่าไม่แน่ใจร้อยละ 2.87 ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ตอบว่าบริจาคเช่นกัน ร้อยละ 5.75 ตอบว่าไม่แน่ใจร้อยละ 0.38 ผู้บริจาคประจำตอบว่าบริจาคมากที่สุดร้อยละ 41.38 รองลงมาเป็นไม่แน่ใจร้อยละ 2.49 ผู้ไม่บริจาคโลหิตตอบว่าบริจาคร้อยละ 46.55 รองลงมาเป็นไม่แน่ใจร้อยละ 3.45 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกคนไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่บริจาค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 แสดงการบริจาคสิ่งของของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

การบริจาคสิ่งของ		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
ท่านเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่	เคย	27 5.08%	195 36.72%	222 41.81%	220 41.43%	531 100%	Missing = 5
	ไม่เคย	5 0.94%	36 6.78%	41 7.72%	48 9.04%		
ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่	เคย	24 5.31%	152 33.63%	176 38.94%	162 35.84%	452 100%	Missing = 84
	ไม่เคย	4 0.88%	50 11.06%	54 11.95%	60 13.27%		
ความถี่ในการบริจาคสิ่งของ	ทุกวัน	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	443 100%	Missing = 93
	ทุกสัปดาห์	0 0%	1 0.23%	1 0.23%	7 1.58%		
	ทุกเดือน	0 0%	5 1.13%	5 1.13%	8 1.81%		
	ทุกครึ่งปี	13 2.93%	32 7.22%	45 10.16%	36 8.13%		
	ทุกปี	4 0.90%	68 15.35%	72 16.25%	76 17.16%		
	อื่น ๆ	9 2.03%	89 20.09%	98 22.12%	95 21.44%		
ในอนาคตถ้าท่านมีโอกาสที่จะบริจาคสิ่งของ ท่านจะบริจาคหรือไม่	บริจาค	30 5.75%	216 41.38%	246 47.13%	243 46.55%	522 100%	Missing = 14
	ไม่บริจาค	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%		
	ไม่แน่ใจ	2 0.38%	13 2.49%	15 2.87%	18 3.45%		

ตารางที่ 4.12 แสดงการบริจาคสิ่งของของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

โอกาสในการบริจาคเงิน		ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
วันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเด็ก เป็นต้น	เลือก	5 1.09%	39 8.50%	44 9.59%	40 8.71%	459 100%	Missing = 77
	ไม่เลือก	24 5.23%	169 36.82%	193 42.05%	182 39.65%		
วันสำคัญทางศาสนา	เลือก	5 1.09%	49 10.68%	54 11.76%	67 14.60%	459 100%	Missing = 77
	ไม่เลือก	24 5.23%	159 34.64%	183 39.87%	155 33.77%		
วันเกิด หรือวันสำคัญของครอบครัว	เลือก	5 1.09%	66 14.38%	71 15.47%	84 18.30%	459 100	Missing = 77
	ไม่เลือก	24 5.23%	142 30.94%	166 36.17%	138 30.07%		
เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น	เลือก	15 3.27%	121 26..36%	136 29.63%	122 26.58%	459 100	Missing = 77
	ไม่เลือก	14 3.05%	87 18.95%	101 22%	100 21.79%		
การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ	เลือก	10 2.17%	63 13.70%	73 15.87%	96 20.87%	460 100%	Missing =76
	ไม่เลือก	19 4.13%	146 31.74%	165 35.87%	126 27.39%		
อื่น ๆ	เลือก	11 2.40%	44 9.59%	55 11.98%	49 10.68%	459 100%	Missing = 77
	ไม่เลือก	18 3.92%	164 35.73%	182 39.65%	173 37.69%		

3.4 การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการเป็นอาสาสมัคร

การช่วยเหลือสังคมรูปแบบการเป็นอาสาสมัคร แสดงในตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อบทบาทของอาสาสมัครในสังคมไทยปัจจุบัน ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่เห็นว่าดีร้อยละ 47.80 ไม่ดีร้อยละ 1.53 ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่เห็นว่าดีร้อยละ 5.35 ไม่ดีร้อยละ 0.38 ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่เห็นว่าดีร้อยละ 42.45 ไม่ดีร้อยละ 1.15 ผู้ไม่บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ร้อยละ 49.71 เห็นว่าดี และร้อยละ 0.96 เห็นว่าไม่ดี

ผู้บริจาคโลหิตเคยเป็นอาสาสมัครร้อยละ 12.22 ผู้บริจาคใหม่เคยเป็นอาสาสมัครร้อยละ 1.13 ผู้บริจาคประจำเคยเป็นอาสาสมัครร้อยละ 11.09 โดยผู้ไม่บริจาคโลหิตเคยเป็นอาสาสมัครร้อยละ 10.15 สำหรับผู้ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร ในอนาคตจะเป็นหรือไม่ ผู้บริจาคโลหิตที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร ตอบว่าในอนาคตจะเป็นอาสาสมัครมากที่สุดร้อยละ 20.43 รองลงมาไม่แน่ใจร้อยละ 18.75 ไม่เป็นร้อยละ 8.65 ผู้บริจาคใหม่ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัครส่วนใหญ่จะตอบว่าเป็น และไม่แน่ใจจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.40 ตอบว่าไม่เป็นร้อยละ 1.20 ผู้บริจาคประจำที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัครส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นร้อยละ 18.03 รองลงมาไม่แน่ใจร้อยละ 16.35 และไม่เป็นร้อยละ 7.45 ผู้ไม่บริจาคโลหิตที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัครส่วนใหญ่ตอบว่าไม่แน่ใจร้อยละ 25 รองลงมาตอบว่าเป็นร้อยละ 15.38 และไม่เป็นร้อยละ 11.78

งานอาสาสมัครที่ผู้บริจาคโลหิตสนใจมากที่สุด คืออาสาสมัครพัฒนาชนบทร้อยละ 28.46 รองลงมาเป็นอาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ธรรมชาติและสัตว์ป่าร้อยละ 23.60 อาสาสมัครดูแล พูดคุยจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 19.85 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 19.48 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร้อยละ 19.10 อาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติร้อยละ 7.12 อื่น ๆ ร้อยละ 5.99 และสุดท้ายทนายอาสาร้อยละ 3.37 ผู้บริจาคใหม่สนใจทำงานอาสาสมัครดูแล พูดคุยจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชรา อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ธรรมชาติและสัตว์ป่า และอาสาสมัครพัฒนาชนบทมากที่สุดจำนวนเท่ากันร้อยละ 3 รองลงมาเป็นอาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร้อยละ 1.87 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอด และอื่น ๆ ร้อยละ 1.12 สุดท้ายคือทนายอาสา และอาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติร้อยละ 0.75 ผู้บริจาคประจำสนใจการเป็นอาสาสมัครพัฒนาชนบทมากที่สุดร้อยละ 25.47 รองลงมาเป็นอาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ธรรมชาติและสัตว์ป่าร้อยละ 20.60 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 18.35 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร้อยละ 17.23 อาสาสมัครดูแล พูดคุยจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 16.85 อาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติร้อยละ 6.37 อื่น ๆ ร้อยละ 4.87 และสุดท้ายทนายอาสาร้อยละ 2.62 ผู้ไม่บริจาค

โลหิตสนใจเป็นอาสาสมัครพัฒนาชนบทมากที่สุดร้อยละ 24.72 รองลงมาเป็นอาสาสมัครดูแลพูดคุยจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชราร้อยละ 23.22 อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ธรรมชาติและสัตว์ป่าร้อยละ 21.35 อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอดร้อยละ 14.23 อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ ร้อยละ 11.24 อื่น ๆ ร้อยละ 1.50 อาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติร้อยละ 6.37 และสุดท้ายทนายอาสาร้อยละ 1.87

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงการเป็นอาสาสมัครของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต

อาสาสมัคร			ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
ความคิดเห็นต่อบทบาทของอาสาสมัครในสังคมไทยปัจจุบัน		ดี	28 5.35%	222 42.45%	250 47.80%	260 49.71%	523 100%	Missing = 13
		ไม่ดี	2 0.38%	6 1.15%	8 1.53%	5 0.96%		
เคยเป็นอาสาสมัครหรือไม่		เคย	6 1.13%	59 11.09%	65 12.22%	54 10.15%	532 100%	Missing = 4
		ไม่เคย	25 4.70%	174 32.71%	199 37.41%	214 40.23%		
กรณีที่ท่านไม่เคยเป็นอาสาสมัคร ในอนาคตจะเป็นหรือไม่		เป็น	10 2.40%	75 18.03%	85 20.43%	64 15.38%	416 100%	Missing = 120
		ไม่เป็น	5 1.20%	31 7.45%	36 8.65%	49 11.78%		
		ไม่แน่ใจ	10 2.40%	68 16.35%	78 18.75%	104 25%		
งานอาสาสมัครที่สนใจ	อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอด	สนใจ	3 1.12%	49 18.35%	52 19.48%	38 14.23%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	14 5.24%	87 32.58%	101 37.83%	76 28.46%		
	อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรม ให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชรา	สนใจ	8 3%	45 16.85%	53 19.85%	62 23.22%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	9 3.37%	91 34.08%	100 37.45%	52 19.48%		
	อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติและสัตว์ป่า	สนใจ	8 3%	55 20.60%	63 23.60%	57 21.35%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	9 3.37%	81 30.34%	90 33.71%	57 21.35%		

ตารางที่ 4.13 แสดงการเป็นอาสาสมัครของผู้บริจาคโลหิต และผู้ไม่บริจาคโลหิต (ต่อ)

อาสาสมัคร			ผู้บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต	รวม	หมายเหตุ
			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม			
งานอาสาสมัครที่สนใจ (ต่อ)	อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่	สนใจ	5 1.87%	46 17.23%	51 19.10%	30 11.24%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	12 4.49%	90 33.71%	102 38.20%	84 31.46%		
	ทนายอาสา	สนใจ	2 0.75%	7 2.62%	9 3.37%	5 1.87%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	15 5.62%	129 48.31%	144 53.93%	109 40.82%		
	อาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติ	สนใจ	2 0.75%	17 6.37%	19 7.12%	17 6.37%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	15 5.62%	119 44.57%	134 50.19%	97 36.33%		
	อาสาสมัครพัฒนาชนบท	สนใจ	8 3%	68 25.47%	76 28.46%	66 24.72%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	9 3.37%	68 25.47%	77 28.84%	48 17.98%		
	อื่น ๆ	สนใจ	3 1.12%	13 4.87%	16 5.99%	20 1.50%	267 100%	Missing = 269
		ไม่สนใจ	14 5.24%	123 46.07%	137 51.31%	110 41.20%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะทางด้านพฤติกรรม และแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิต

ส่วนนี้จะการวิเคราะห์ลักษณะของผู้บริจาคโลหิตแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ลักษณะทางด้านพฤติกรรมแสดงในตารางที่ 4.14 และลักษณะทางด้านแรงจูงใจของการมาบริจาคโลหิตแสดงในตารางที่ 4.15

1. **ลักษณะทางด้านพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิต**

จากจำนวนผู้บริจาคโลหิตทั้งหมด 268 คน แบ่งเป็นผู้บริจาคใหม่ 32 คน (ร้อยละ 11.94) และผู้บริจาคประจำ 236 คน (ร้อยละ 88.06) โดยผู้ที่บริจาคโลหิตทั้งหมดจะมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติเป็นที่ล่าสุด จากการศึกษาพบว่าผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่เคยมาบริจาคโลหิต 1-20 ครั้งร้อยละ 67.16 รองลงมา 21-40 ครั้งร้อยละ 11.57 บริจาค 41-60 ครั้งร้อยละ 5.60 และสุดท้าย 61 ครั้งขึ้นไปร้อยละ 3.73

ความรู้สึกก่อนการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกของผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ร้อยละ 5.64 รู้สึกตื่นเต้น รองลงมารู้สึกกลัว ,เฉย ๆ และวิตกกังวลร้อยละ 4.14 ,3.01 และ 1.13 ตามลำดับ โดยผู้บริจาคใหม่ไม่รู้สึกว่ากลัวติดโรค ผู้บริจาคประจำรู้สึกตื่นเต้นมากที่สุดร้อยละ 39.85 รองลงมารู้สึกเฉย ๆ ,กลัวเจ็บ ,วิตกกังวล ,กลัวติดโรค และอื่น ๆ ร้อยละ 32.71 ,21.05 ,4.51 ,4.14 และ 3.76

ในช่วงระยะเวลา 3 ปีระหว่างพ.ศ. 2546 – 2548 ผู้บริจาคประจำบริจาคโลหิตจำนวน 1-4 ครั้งมากที่สุดร้อยละ 35.11 รองลงมาเป็นจำนวน 0 ครั้งร้อยละ 19.11 จำนวน 5 – 8 ครั้งร้อยละ 17.33 และจำนวน 9 – 12 ครั้งร้อยละ 14.22

สาเหตุที่เลือกมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่ชาติสำหรับผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่เพราะว่าการเดินทางสะดวกร้อยละ 29.85 รองลงมาเป็นการบริการ ,ใกล้บ้าน ,อื่น ๆ และใกล้ที่ทำงานร้อยละ 21.27 ,14.18 ,13.06 และ 9.70 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่เลือกที่จะมาบริจาคที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติเพราะสะดวกในการเดินทางมากที่สุดร้อยละ 4.10 รองลงมา

เป็นการให้บริการ และอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.61 ใกล้บ้านร้อยละ 1.49 และสุดท้ายใกล้ที่ทำงานร้อยละ 1.12

ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ใช้รถประจำทางร้อยละ 37.31 รองลงมารถยนต์ส่วนบุคคล ,อื่น ๆ และเดินเท้าร้อยละ 33.58 ,11.94 และ 5.22 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่เดินทางมาบริจาคโลหิตโดยใช้รถประจำทางร้อยละ 6.72 รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล และอื่น ๆ ร้อยละ 3.73 และ 1.49 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ใช้เวลาเดินทางประมาณ 16-30 นาทีร้อยละ 29.25 รองลงมาประมาณ 46-60 นาทีร้อยละ 22.53 ใช้เวลามากกว่า 61 นาทีร้อยละ 14.62 น้อยกว่า 15 นาทีร้อยละ 12.25 และ 31- 45 นาทีร้อยละ 10.28 ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ใช้เวลาเดินทางมาบริจาคโลหิตประมาณ 16 – 30 นาที และ 46 – 60 นาทีร้อยละ 3.56 รองลงมาเป็น 31 – 45 นาทีร้อยละ 3.56 น้อยกว่า 15 นาที และมากกว่า 61 นาทีร้อยละ 1.19 ผู้บริจาคประจำใช้ระยะเวลาระหว่างรอก่อนการบริจาคโลหิตส่วนใหญ่ 16 – 30 นาทีร้อยละ 32.78 รองลงมา 6 – 15 นาทีร้อยละ 28.22 น้อยกว่า 5 นาทีร้อยละ 14.94 46 -60 นาทีร้อยละ 6.22 31 – 45 นาทีร้อยละ 3.32 และมากกว่า 61 นาทีร้อยละ 2.90 ส่วนผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ใช่เวลาในการรอก่อนการบริจาคโลหิต 6 – 15 นาทีร้อยละ 4.98 รองลงมา 16 – 30 นาทีร้อยละ 4.56 46 -60 นาทีร้อยละ 1.24 น้อยกว่า 5 นาทีร้อยละ 0.83 ระยะเวลาระหว่างการบริจาคโลหิตผู้บริจาคประจำใช้เวลาส่วนใหญ่น้อยกว่า 15 นาทีร้อยละ 61.07 รองลงมา 16 – 30 นาทีร้อยละ 22.95 31 – 45 นาที และ 46 – 60 นาทีมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 2.05 และสุดท้ายมากกว่า 61 นาทีร้อยละ 0.41 ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ใช้เวลาระหว่างการบริจาคโลหิตน้อยกว่า 15 นาทีร้อยละ 9.02 รองลงมา 16 – 30 นาทีร้อยละ 2.05 31 – 45 นาทีร้อยละ 0.41 และไม่มีผู้ใดใช้เวลามากกว่า 46 นาที

การบริจาคโลหิตสำหรับผู้บริจาคใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้ การสัมภาษณ์ผู้บริจาคโลหิตจะไปสัมภาษณ์ผู้บริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ดังนั้นสถานที่ที่ผู้มาบริจาคโลหิตครั้งล่าสุดจึงเป็นที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ แต่สถานที่ส่วนใหญ่ที่ผู้บริจาคโลหิตประจำไปบริจาคโลหิตมากที่สุดคือ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติร้อยละ 68.54 รองลงมาเป็นหน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ร้อยละ 11.24 โรงพยาบาลประจำจังหวัดร้อยละ 3.37 สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในเขตกทม. และอื่น ๆร้อยละ 2.25 เหล่ากาชาดจังหวัดร้อยละ 0.37 ส่วนผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติร้อยละ 11.61 รองลงมาไปบริจาคโลหิตที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดร้อยละ 0.37

สาเหตุที่ผู้บริจาคโลหิตเลือกมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ คือ สำหรับผู้บริจาคโลหิตประจำส่วนใหญ่เลือกสถานที่นี้เพราะสะดวกในการเดินทางร้อยละ 32.96 รองลงมาเป็นใกล้บ้าน ,การบริการ ,อื่น ๆ และใกล้ที่ทำงานร้อยละ 18.73 ,16.85 ,10.86 และ 8.61 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่เลือกมาบริจาคโลหิตที่นี่เพราะสะดวกในการเดินทางร้อยละ 4.12 รองลงมาอื่น ๆ ,การบริการ ,ใกล้บ้าน และใกล้ที่ทำงานร้อยละ 2.62 ,2.25 ,1.89 และ 1.12 ตามลำดับ

ยาพาหนะที่ใช้เดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สำหรับผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ คือรถประจำทางร้อยละ 36.47 รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล ,อื่น ๆ และเดินเท้าร้อยละ 34.21 ,10.90 และ 6.77 ตามลำดับ ผู้บริจาคใหม่ส่วนใหญ่ใช้รถประจำทางร้อยละ 7.14 รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล และอื่น ๆ ร้อยละ 3.38 และ 1.13 ตามลำดับ และไม่มีผู้บริจาคโลหิตใหม่ที่ใช้การเดินเท้ามาบริจาคโลหิต

สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้มาบริจาคโลหิต สำหรับผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ คือ การบริจาคโลหิตเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศลร้อยละ 81.01 รองลงมาคือได้ตรวจเลือด และตรวจสุขภาพร้อยละ 1.55 บริจาคเพื่อให้ญาติมิตรที่เจ็บป่วยร้อยละ 1.16 การบริจาคเพื่อเก็บไว้ให้ตัวเอง และอื่น ๆร้อยละ 0.78 ถูกขอร้อง ถูกเกณฑ์ให้มาบริจาคร้อยละ 0.39 สาเหตุที่ทำให้ผู้บริจาคใหม่มาบริจาคโลหิตส่วนใหญ่ คือบริจาคเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศลร้อยละ 10.08

รองลงมาคือบริจาคให้ญาติมิตรที่เจ็บป่วย ,การประชาสัมพันธ์เชิญชวนของสภากาชาด และอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.39

ผู้บริจาคประจำเคยชักชวนเพื่อนมาบริจาคโลหิตมากที่สุดร้อยละ 73.56 รองลงมาชักชวนคนในครอบครัว และอื่น ๆ ร้อยละ 37.16 และ 2.30 ตามลำดับ และไม่เคยชักชวนใครมาบริจาคโลหิตเลยร้อยละ 5.36 ผู้บริจาคใหม่เคยชักชวนเพื่อนมาบริจาคโลหิตมากที่สุดร้อยละ 6.13 รองลงมาเคยชักชวนคนในครอบครัวร้อยละ 3.07 และไม่เคยชักชวนใครมาบริจาคโลหิตเลยร้อยละ 5.36 เหตุผลที่ใช้ในการชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิตที่ผู้บริจาคประจำใช้มากที่สุดคือเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศลผลบุญร้อยละ 81.85 รองลงมาคือได้ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพตัวเอง ,โอกาสวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ ,บริจาคให้ญาติที่เจ็บป่วย , บริจาคแล้วได้รับการยกย่องมีเกียรติ และอื่น ๆ ร้อยละ 8.11 ,11.20 ,8.11 ,6.18 และ 4.63 ตามลำดับ ส่วนผู้บริจาคใหม่ให้เหตุผลในการชักชวนบุคคลอื่นมากที่สุด คือเพื่อช่วยเพื่อนมนุษย์ได้กุศลผลบุญร้อยละ 10.42 รองลงมาได้ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพตัวเองร้อยละ 3.47 บริจาคให้ญาติที่เจ็บป่วย ,วันสำคัญ และอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 0.77 และไม่มีใครให้เหตุผลว่าได้รับการยกย่องมีเกียรติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 แสดงพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ

พฤติกรรมและแรงจูงใจของการบริจาคโลหิต			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม	หมายเหตุ
จำนวนผู้บริจาคโลหิต			32 (11.94%)	236 (88.06%)	268 (100%)	missing = 0
จำนวนครั้งที่เคยบริจาคโลหิต		1 – 20 ครั้ง	32 (11.94%)	180 (67.16%)	268 (100%)	missing = 0
		21 – 40 ครั้ง	0 (0%)	31 (11.57%)		
		41 – 60 ครั้ง	0 (0%)	15 (5.60%)		
		61 ครั้งขึ้นไป	0 (0%)	10 (3.73%)		
ความรู้สึกก่อนการบริจาคครั้งแรก	ตื่นเต้น	เลือก	15 (5.64%)	106 (39.85%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	17 (6.39%)	128 (48.12%)		
	วิตกกังวล	เลือก	3 (1.13%)	12 (4.51%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	29 (10.90%)	222 (83.46%)		
	กลัวติดโรค	เลือก	0 (0%)	11 (4.14%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	32 (12.03%)	223 (83.83%)		
	กลัวเจ็บ	เลือก	11 (4.14%)	56 (21.05%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	21 (7.89%)	178 (66.92%)		
	เฉย ๆ ไม่รู้สึกอะไร	เลือก	8 (3.01%)	87 (32.71%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	24 (9.02%)	147 (55.26%)		
	อื่น ๆ	เลือก	0 (0%)	10 (3.76%)	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	32 (12.03%)	224 (84.21%)		
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2548 บริจาคโลหิตกี่ครั้ง		0 ครั้ง	31 (13.78%)	43 (19.11%)	225 (100%)	missing = 43
		1 -4 ครั้ง	1 (0.44%)	79 (35.11%)		
		5 – 8 ครั้ง	0 (0%)	39 (17.33%)		
		9 – 12 ครั้ง	0 (0%)	32 (14.22%)		
สาเหตุที่เลือกมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ		ใกล้บ้าน	4 (1.49%)	38 (14.18%)	268 (100%)	missing = 0
		ใกล้ที่ทำงาน	3 (1.12%)	26 (9.70%)		
		สะดวกในการเดินทาง	11 (4.10%)	80 (29.85%)		
		การบริการ	7 (2.61%)	57 (21.27%)		
		อื่น ๆ	7 (2.61%)	35 (13.06%)		
ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ		เดินเท้า	0 (0%)	14 (5.22%)	268 (100%)	missing = 0
		รถประจำทาง	18 (6.72%)	100 (37.31%)		
		รถยนต์ส่วนบุคคล	10 (3.73%)	90 (33.58%)		
		อื่น ๆ	4 (1.49%)	32 (11.94%)		
ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ		น้อยกว่า 15 นาที	3 (1.19%)	31 (12.25%)	253 (100%)	missing = 15
		16-30 นาที	9 (3.56%)	74 (29.25%)		
		31-45 นาที	4 (1.58%)	26 (10.28%)		
		46-60 นาที	9 (3.56%)	57 (22.53%)		
		มากกว่า 61 นาที	3 (1.19%)	37 (14.62%)		

ตารางที่ 4.14 แสดงพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ (ต่อ)

พฤติกรรมและแรงจูงใจของการบริจาคโลหิต		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม	หมายเหตุ
ระยะเวลาขณะรอก่อนการบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ	น้อยกว่า 5 นาที	2 (0.83%)	36 (14.94%)	241 (100%)	missing = 27
	6-15 นาที	12 (4.98%)	68 (28.22%)		
	16-30 นาที	11 (4.56%)	79 (32.78%)		
	31-45 นาที	0 (0%)	8 (3.32%)		
	46-60 นาที	3 (1.24%)	15 (6.22%)		
	มากกว่า 61 นาที	0 (0%)	7 (2.90%)		
ระยะเวลาระหว่างการบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ	น้อยกว่า 15 นาที	22 (9.02%)	149 (61.07%)	244 (100%)	missing = 24
	16-30 นาที	5 (2.05%)	56 (22.95%)		
	31-45 นาที	1 (0.41%)	5 (2.05%)		
	46-60 นาที	0 (0%)	5 (2.05%)		
	มากกว่า 61 นาที	0 (0%)	1 (0.41%)		
ส่วนใหญ่ไปบริจาคโลหิตที่ใด	ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ	31 (11.61%)	183 (68.54%)	267 (100%)	missing = 1
	สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในเขตกทม.	0 (0%)	6 (2.25%)		
	หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่	0 (0%)	30 (11.24%)		
	โรงพยาบาลประจำจังหวัด	1 (0.37%)	9 (3.37%)		
	เหล่ากาชาดจังหวัด	0 (0%)	1 (0.37%)		
	อื่นๆ	0 (0%)	6 (2.25%)		
สาเหตุที่เลือกสถานที่ดังกล่าว	ใกล้บ้าน	5 (1.8887%)	50 (18.73%)	267 (100%)	missing = 1
	ใกล้ที่ทำงาน	3 (1.12%)	23 (8.61%)		
	สะดวกในการเดินทาง	11 (4.12%)	88 (32.96%)		
	การบริการ	6 (2.25%)	45 (16.85%)		
	อื่น ๆ	7 (2.62%)	29 (10.86%)		
ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาบริจาคโลหิตสถานที่ดังกล่าว	เดินเท้า	0 (0%)	18 (6.77%)	266 (100%)	missing = 2
	รถประจำทาง	19 (7.14%)	97 (36.47%)		
	รถยนต์ส่วนบุคคล	9 (3.38%)	91 (34.21%)		
	อื่น ๆ	3 (1.13%)	29 (10.90%)		
จากเหตุการณ์สึนามิ ท่านได้บริจาคโลหิตช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือไม่	บริจาค	0 (0%)	73 (27.34%)	267 (100%)	missing = 1
	ไม่บริจาค	32 (11.99%)	162 (60.67%)		
จากเหตุการณ์สึนามิ เป็นการบริจาคโลหิตครั้งแรกหรือไม่	ใช่	0 (0%)	6 (7.14%)	84 (100%)	missing = 184
	ไม่ใช่	2 (2.38%)	76 (90.48%)		
หลังจากเหตุการณ์สึนามิ ท่านได้บริจาคโลหิตอีกหรือไม่	บริจาค	0 (0%)	8 (72.73%)	11 (100%)	missing = 257
	ไม่บริจาค	0 (0%)	3 (27.27%)		

ตารางที่ 4.14 แสดงพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ (ต่อ)

พฤติกรรมและแรงจูงใจของการบริจาคโลหิต			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม	หมายเหตุ
เหตุผลสำคัญที่สุด ที่ทำให้บริจาคโลหิต		การบริจาคเก็บไว้ให้ตัวเอง	0 (0%)	2 (0.78%)	258 (100%)	missing = 10
		บริจาคเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศล	26 (10.08%)	209 (81.01%)		
		บริจาคให้ญาติมิตรที่เจ็บป่วย	1 (0.39%)	3 (1.16%)		
		ถูกขอร้อง ถูกเกณฑ์ให้มาบริจาค	0 (0%)	1 (0.39%)		
		ได้ตรวจเลือด และตรวจสุขภาพตัวเอง	0 (0%)	4 (1.55%)		
		การประชาสัมพันธ์เชิญชวนของสภากาชาด	1 (0.39%)	2 (0.78%)		
		อื่น ๆ	1 (0.39%)	8 (3.10%)		
เคยชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิต	ไม่เคยชักชวน	เลือก	14 (5.36%)	14 (5.36%)	261 (100%)	missing = 7
		ไม่เลือก	17 (6.51%)	216 (82.76%)		
	ชักชวนเพื่อน	เลือก	16 (6.13%)	192 (73.56%)	261 (100%)	missing = 7
		ไม่เลือก	15 (5.75%)	38 (14.56%)		
	ชักชวนคนในครอบครัว	เลือก	8 (3.07%)	97 (37.16%)	261 (100%)	missing = 7
		ไม่เลือก	23 (8.81%)	133 (50.96%)		
	อื่น ๆ	เลือก	0 (0%)	6 (2.30%)	261 (100%)	missing = 7
		ไม่เลือก	31 (11.88%)	224 (85.82%)		
เหตุผลที่ชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิต	**เพื่อช่วยเพื่อนมนุษย์ได้กุศลผลบุญ**	เลือก	27 (10.42%)	212 (81.85%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	4 (1.54%)	16 (6.18%)		
	บริจาคให้ญาติที่เจ็บป่วย	เลือก	2 (0.77%)	21 (8.11%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	29 (11.20%)	207 (79.92%)		
	ได้ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพตัวเอง	เลือก	9 (3.47%)	89 (34.36%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	22 (8.49%)	139 (53.67%)		
	วันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ	เลือก	2 (0.77%)	29 (11.20%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	29 (11.20%)	199 (76.83%)		
	ได้รับการยกย่องมีเกียรติ เช่น ได้รับเข็มเหรียญ เป็นต้น	เลือก	0 (0%)	16 (6.18%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	31 (11.97%)	212 (81.85%)		
	อื่น ๆ	เลือก	2 (0.77%)	12 (4.63%)	259 (100%)	missing = 9
		ไม่เลือก	**29 (11.20%)**	**216 (83.40%)**		

2. ลักษณะทางด้านแรงจูงใจของการมาบริจาคโลหิต

จากตารางที่ 4.15 แรงผลักดันที่ทำให้ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก สำหรับผู้บริจาคประจำส่วนใหญ่ คือตัวเองร้อยละ 56.60 รองลงมาคือ อื่น ๆ ,บุคคลใกล้ชิด และการจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิตร้อยละ 5.66 ,14.72 และ 7.17 ตามลำดับ สื่อต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/ศูนย์บริการโลหิตมีจำนวนเท่ากันร้อยละ 1.89 แรงผลักดันที่ทำให้ผู้บริจาคใหม่มาบริจาคโลหิตครั้งแรก คือตัวเองร้อยละ 9.43 รองลงมาเป็นบุคคลใกล้ชิดร้อยละ 2.26 สื่อต่าง ๆร้อยละ 0.38 สำหรับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/ศูนย์บริการโลหิต ,การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต และอื่น ๆ ไม่ใช่แรงผลักดันให้ผู้บริจาคโลหิตใหม่มาบริจาคโลหิตในครั้งแรก

บุคคลที่มีแรงผลักดันให้ผู้บริจาคโลหิตประจำมาบริจาคโลหิตมากที่สุด คืออื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ตอบว่าตัวเอง ร้อยละ 37.50 รองลงมาเป็นบุคคลในครอบครัวหรือญาติ ,เพื่อน ,ครู อาจารย์ ,เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ,คนดัง ดารา และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลร้อยละ 24.62 ,16.67 ,3.79 ,3.03 ,1.52 และ 0.76 ตามลำดับ บุคคลที่มีแรงผลักดันให้ผู้บริจาคใหม่มาบริจาคโลหิตมากที่สุด คืออื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ตอบว่าตัวเอง ร้อยละ 4.55 รองลงมาคือในครอบครัวหรือญาติ ,เพื่อน ,เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลร้อยละ 4.17 ,1.89 และ 0.38 สำหรับครู อาจารย์และคนดัง ดาราไม่มีผลต่อการมาบริจาคโลหิต

สิ่งที่มีแรงผลักดันให้ผู้บริจาคประจำมาบริจาคโลหิตมากที่สุด คือโทรทัศน์ และอื่น ๆ มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 24.90 รองลงมาเป็นศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติร้อยละ 23.37 สถานศึกษาร้อยละ 7.66 ที่ทำงานร้อยละ 3.83 หนังสือพิมพ์และโปสเตอร์มีจำนวนเท่ากันร้อยละ 1.15 วิทยุร้อยละ 0.77 ส่วนนิตยสารไม่ผลต่อแรงผลักดันที่ทำให้ผู้บริจาคประจำมาบริจาคโลหิต สิ่งที่มีแรงผลักดันให้ผู้บริจาคใหม่มาบริจาคโลหิตมากที่สุด คือโทรทัศน์ร้อยละ 4.60 รองลงมาเป็นศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติร้อยละ 3.83 อื่น ๆ ร้อยละ 1.53 วิทยุและโปสเตอร์ร้อยละ 0.77 สถานศึกษาและที่ทำงานร้อยละ 0.38 ส่วนหนังสือพิมพ์และนิตยสารไม่ผลต่อแรงผลักดันที่ทำให้ผู้บริจาคใหม่มาบริจาคโลหิต

การจัดโครงการพิเศษรณรงค์มีผลทำให้ผู้บริจาคโลหิตประจำมาบริจาคโลหิต 51.32 มีผลต่อผู้บริจาคใหม่ร้อยละ 6.79 สำหรับผู้บริจาคประจำเห็นว่าควรมีสิ่งตอบแทนหรือของสมนาคุณเมื่อมาบริจาคโลหิตร้อยละ 26.54 ผู้บริจาคใหม่เห็นว่าควรมีร้อยละ 1.92 ผู้บริจาคประจำเคยได้รับเข็มที่ระลึกเมื่อบริจาคโลหิตครั้งที่ 1 ร้อยละ 47.41 ,ครั้งที่ 7 ร้อยละ 23.11 ,ครั้งที่ 16 ร้อยละ 4.78 ,ครั้งที่ 24 ร้อยละ 3.59 ,ครั้งที่ 36 ร้อยละ 2.39 ,ครั้งที่ 46 ร้อยละ 2.39 ,ครั้งที่ 60 ร้อยละ 1.59 ,ครั้งที่ 72 ร้อยละ 0.80 ,ครั้งที่ 84 ร้อยละ 0.40 ,ครั้งที่ 96 ร้อยละ 0.40 และครั้งที่ 108 ร้อยละ 0.40 สำหรับผู้บริจาคโลหิตประจำที่เคยได้รับเหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 1 ร้อยละ 1.52 เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 2 ร้อยละ 1.14 และเหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 3 ร้อยละ 2.65

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 แสดงแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ

แรงจูงใจของการบริจาคโลหิต		ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม	หมายเหตุ
อะไรคือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิตในครั้งแรก	ตัวเอง	25 (9.43%)	150 (56.60%)	265 (100%)	missing = 3
	บุคคลใกล้ชิด	6 (2.26%)	39 (14.72%)		
	สื่อต่าง ๆ	1 (0.38%)	5 (1.89%)		
	เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/ศูนย์บริการฯ	0 (0%)	5 (1.89%)		
	การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต	0 (0%)	19 (7.17%)		
	อื่น ๆ	0 (0%)	100 (5.66%)		
ใครคือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิต	บุคคลในครอบครัวหรือญาติ	11 (4.17%)	65 (24.62%)	264 (100%)	missing = 4
	ครู อาจารย์	0 (0%)	10 (3.79%)		
	เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล	1 (0.38%)	2 (0.76%)		
	เพื่อน	5 (1.89%)	44 (16.67%)		
	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการบริการโลหิตแห่งชาติ	3 (1.14%)	8 (3.03%)		
	คนดัง ดารา	0 (0%)	4 (1.52%)		
	อื่นๆ	12 (4.55%)	99 (37.50%)		
สิ่งใดคือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิต	โทรทัศน์	12 (4.60%)	65 (24.90%)	261 (100%)	missing = 7
	วิทยุ	2 (0.77%)	2 (0.77%)		
	หนังสือพิมพ์	0 (0%)	3 (1.15%)		
	นิตยสาร	0 (0%)	0 (0%)		
	โปสเตอร์	2 (0.77%)	3 (1.15%)		
	สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย	1 (0.38%)	20 (7.66%)		
	ที่ทำงาน	1 (0.38%)	10 (3.83%)		
	ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ	10 (3.83%)	61 (23.37%)		
	อื่น ๆ	4 (1.53%)	65 (24.90%)		
การจัดโครงการพิเศษรณรงค์มีผลต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิตหรือไม่	มี	18 (6.79%)	136 (51.32%)	265 (100%)	missing = 3
	ไม่มี	14 (5.28%)	97 (36.60%)		
ควรมีสิ่งตอบแทนหรือของสมนาคุณให้ หรือไม่	ควร	5 (1.92%)	69 (26.54%)	260 (100%)	missing = 8
	ไม่ควร	26 (10%)	160 (61.54%)		
เข็มที่ระลึกได้รับถึงครั้งที่เท่าไร	ครั้งที่ 1	32 (12.75%)	119 (47.41%)	251 (100%)	missing = 17
	ครั้งที่ 7	0 (0%)	58 (23.11%)		
	ครั้งที่ 16	0 (0%)	12 (4.78%)		
	ครั้งที่ 24	0 (0%)	9 (3.59%)		
	ครั้งที่ 36	0 (0%)	6 (2.39%)		
	ครั้งที่ 46	0 (0%)	6 (2.39%)		

ตารางที่ 4.15 แสดงแรงจูงใจของผู้บริจาคโลหิตใหม่ และผู้บริจาคโลหิตประจำ (ต่อ)

แรงจูงใจของการบริจาคโลหิต			ผู้บริจาคใหม่	ผู้บริจาคประจำ	รวม	หมายเหตุ
เข็มที่ระลึกได้รับถึงครั้งที่เท่าไร		ครั้งที่ 60	0 (0%)	4 (1.59%)	251 (100%)	missing = 17
		ครั้งที่ 72	0 (0%)	2 (0.80%)		
		ครั้งที่ 84	0 (0%)	1 (0.40%)		
		ครั้งที่ 96	0 (0%)	1 (0.40%)		
		ครั้งที่ 108	0 (0%)	1 (0.40%)		
เคยได้รับเหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นใดบ้าง	ไม่เคยได้รับเหรียญกาชาดสมนาคุณ	เคย	32 (12.12%)	219 (82.95%)	264 (100%)	missing = 4
		ไม่เคย	0 (0%)	13 (4.92%)		
	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 1	เคย	0 (0%)	4 (1.52%)	264 (100%)	missing = 4
		ไม่เคย	32 (12.12%)	228 (86.36%)		
	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 2	เคย	0 (0%)	3 (1.14%)	264 (100%)	missing = 4
		ไม่เคย	32 (12.12%)	229 (86.74%)		
	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 3	เคย	0 (0%)	7 (2.65%)	264 (100%)	missing = 4
		ไม่เคย	32 (12.12%)	225 (85.23%)		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะทางด้านพฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต

ในส่วนนี้จะแสดงลักษณะบางประการของผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ไม่เคยบริจาคโลหิตจำนวน 268 ตัวอย่าง เหตุผลส่วนใหญ่ที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่เคยบริจาคโลหิต เพราะไม่มีเวลาหรือไม่มีโอกาสบริจาคโลหิตร้อยละ 45.11 รองลงมาคือเหตุผลที่ว่าพักผ่อนไม่เพียงพอร้อยละ 42.11 กลัวเข็ม กลัวเจ็บร้อยละ 31.95 น้ำหนักไม่ถึง 45 กิโลกรัม ร้อยละ 12.41 เหตุผลอื่น ๆ ร้อยละ 9.02 ไม่ทราบว่าจะไปบริจาคโลหิตได้ที่ไหนร้อยละ 8.27 มีโรคประจำตัวร้อยละ 7.55 กลัวเสียเลือดร้อยละ 5.64 กลัวติดเชื้อโรคร้อยละ 3.76 และอายุไม่ถึงร้อยละ 0.38 สำหรับผู้ที่อายุไม่ถึง ,น้ำหนักไม่ถึง 45 กิโลกรัม และมีโรคประจำตัว ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีคุณสมบัติครบถ้วน จะมาบริจาคโลหิตร้อยละ 71.70 ไม่มาบริจาคโลหิตร้อยละ 1.89 และไม่แน่ใจร้อยละ 26.42 ต่อมาเมื่อถามว่าในอนาคต ผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิตจะมาบริจาคโลหิตหรือไม่ มีผู้ตอบว่าบริจาคร้อยละ 55.64 ไม่บริจาคร้อยละ 17.29 และไม่แน่ใจร้อยละ 27.07

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.16 แสดงพฤติกรรมของผู้ไม่บริจาคโลหิต

พฤติกรรมของการไม่บริจาคโลหิต			ผู้ไม่บริจาคโลหิต		รวม	หมายเหตุ
เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิตเพราะ	อายุไม่ถึง	เลือก	1	0.38%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	265	99.62%		
	น้ำหนักไม่ถึง 45 กิโลกรัม	เลือก	33	12.41%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	233	87.59%		
	มีโรคประจำตัว	เลือก	20	7.55%	265 (100%)	missing = 3
		ไม่เลือก	245	92.45%		
	กลัวติดเชื้อโรค	เลือก	10	3.76%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	256	96.24%		
	กลัวเสียเลือด	เลือก	15	5.64%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	251	94.36%		
	ไม่ทราบว่าจะไปบริจาคโลหิตได้ที่ไหน	เลือก	22	8.27%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	244	91.73%		
	พักผ่อนไม่เพียงพอ	เลือก	112	42.11%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	154	57.89%		
	ไม่มีเวลาหรือไม่มีโอกาสบริจาคโลหิต	เลือก	120	45.11%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	146	54.89%		
	กลัวเลือดของตัวเองไม่ปลอดภัยที่จะบริจาคให้ผู้อื่น	เลือก	10	3.76%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	256	96.24%		
	กลัวเข็ม กลัวเจ็บ	เลือก	85	31.95%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	181	68.05%		
	อื่น ๆ	เลือก	24	9.02%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่เลือก	242	90.98%		
ถ้าท่านมีคุณสมบัติครบถ้วน ท่านจะบริจาคโลหิตหรือไม่		บริจาค	38	71.70%	53 (100%)	missing = 215
		ไม่บริจาค	1	1.89%		
		ไม่แน่ใจ	14	26.42%		
ในอนาคต ท่านคิดที่จะบริจาคหรือไม่		บริจาค	148	55.64%	266 (100%)	missing = 2
		ไม่บริจาค	46	17.29%		
		ไม่แน่ใจ	72	27.07%		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5
การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 จะใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model) ซึ่งจะศึกษาปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก และส่วนที่ 2 จะใช้แบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model) ซึ่งจะศึกษาปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต ในการวิเคราะห์ทั้ง 3 แบบจำลองจะไม่ได้นำปัจจัยทางด้านเพศ และอายุมาวิเคราะห์ เนื่องจากการกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดให้ลักษณะทางเพศ และอายุ เป็นตัวกำหนดให้กลุ่มศึกษา (Case) และกลุ่มควบคุม (Control) มีลักษณะเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อได้ทำการควบคุมลักษณะทางเพศ และอายุตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาแล้ว จึงทำให้ไม่ได้นำปัจจัยทั้งสองมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง

แบบจำลองโลจิต (Logit Model)

ลักษณะของแบบจำลองโลจิต (Logit Model) จะเป็นแบบจำลองสองทางเลือก (Binary Choice Models) โดยจะมีตัวแปรตาม y_i (Dependent Variable) ที่มีทางเลือกให้ 2 ทางเลือก เช่นการศึกษาปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตเพื่อวิเคราะห์ดูว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่มาบริจาคโลหิต ดังนั้น

$y_i = 1$: ถ้าเคยบริจาคโลหิต

$y_i = 0$: ถ้าไม่เคยบริจาคโลหิต

แนวทางหนึ่งคือสมมติว่ามีแบบจำลองการถดถอย (Regression Model) (Maddala, 2001: 322-323)

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.1)}$$

y_i^* ไม่สามารถสังเกตได้ จึงเรียกว่าเป็นตัวแปรแฝง แต่ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) y_i ที่สามารถสังเกตได้ คือ

$$y_i = 1 \qquad \text{if } y_i^* > 0$$

$$y_i = 0 \qquad \text{otherwise} \qquad \text{.....(5.2)}$$

จากสมการที่ 5.2 การเพิ่มขึ้นของ y_i^* จะไม่เปลี่ยนแปลง y_i กล่าวคือถ้า y_i เป็นค่าที่สังเกตได้ จะสามารถประมาณค่า $\beta's$ ในสมการ 5.1 ที่เพิ่มขึ้นในทิศทางบวกเท่านั้น ดังนั้นจึงกำหนดให้ var(u_i)=1 ความสัมพันธ์ของสมการที่ 5.1 และ 5.2 เป็นดังนี้

$$P_i = \Pr ob(y_i = 1) = \Pr ob[u_i > -\beta' x_i]$$

$$= 1 - F(-\beta' x_i)$$

F คือ Cumulative Distribution Function ของ u ถ้าการกระจายของ u เป็นแบบ Symmetric ตั้งแต่ $1 - F(-Z) = F(Z)$ สามารถเขียนได้ดังนี้

$$P_i = F(\beta' x_i) \qquad \text{.....(5.3)}$$

ดังนั้น y_i ที่สังเกตได้จะทำให้เห็นความน่าจะเป็นของกระบวนการสองทางเลือกที่ถูกกำหนดมาจากสมการ 5.3 และขึ้นอยู่กับ x_{ij} สามารถเขียนเป็น Likelihood Function ดังนี้

$$L = \prod_{y_i=1} P_i \prod_{y_i=0} (1 - P_i) \qquad \text{.....(5.4)}$$

ฟังก์ชั่นของ F ในสมการที่ 5.3 จะขึ้นอยู่กับสมมติฐานของค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) u ถ้า Cumulative Distribution ของ u มีการกระจายแบบ Logistic ทำให้ทราบว่านี้คือ แบบจำลองโลจิต (Logit Model) ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

$$F(Z_i) = \frac{\exp(Z_i)}{1 + \exp(Z_i)} \qquad \text{.....(5.5)}$$

ดังนั้น

$$\log \frac{F(Z_i)}{1-F(Z_i)} = Z_i \qquad \text{.....(5.6)}$$

แบบจำลองโลจิต (Logit Model) คือ

$$L_i = \log \frac{P_i}{1-P_i} = Z_i$$

$$= \beta' x_i \qquad \text{.....(5.7)}$$

L คือ log-odds ratio ซึ่งไม่เพียงแต่ตัวแปร x จะอยู่ในรูปเชิงเส้นแล้ว แต่ว่าพารามิเตอร์ก็อยู่ในรูปเชิงเส้นด้วยเช่นกัน L ถูกเรียกว่า โลจิต (Logit) ดังนั้นแบบจำลองนี้จึงมีชื่อเรียกว่า แบบจำลองโลจิต (Logit Model) P มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 (Z อยู่ระหว่าง $-\infty$ ถึง $+\infty$) Logit L จึงอยู่ระหว่าง $-\infty$ ถึง $+\infty$ ดังนั้นความน่าจะเป็นจึงอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 (Gujarati, 2003: 596)

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต (Logit Model)

เพื่อวิเคราะห์ดูว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่มาบริจาคโลหิต โดยที่กำหนดให้ y_i (Dependent Variable) ที่มีทางเลือกให้ 2 ทางเลือก คือ $y_i = 1$ ถ้าเคยบริจาคโลหิต และ $y_i = 0$ ถ้าไม่เคยบริจาคโลหิต โดยที่

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.8)}$$

ถ้า $Y_i^* > 0$ แล้ว $Y_i = 1$ นอกเหนือจากนั้น $Y_i = 0$ และ u_i เป็นความคลาดเคลื่อน กำหนดให้ $Y_i = 1$ เมื่อเป็นผู้ที่เคยมาบริจาคโลหิต และ $Y_i = 0$ เมื่อเป็นผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิต โดยกำหนดให้ขึ้นอยู่กับตัวแปรต้นต่าง ๆ (x_i) ซึ่งสามารถเขียนแบบจำลองโลจิต (Logit Model) มีรูปแบบดังนี้

$$L_i = \log \frac{P_i}{1-P_i} = Z_i = \beta' x_i \qquad \text{.....(5.9)}$$

เมื่อ P_i คือ ความน่าจะเป็นที่จะเคยบริจาคโลหิต

Z_i คือ สมการของปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

x คือ ตัวแปรต้น ประกอบไปด้วย ตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ (Motivation) ตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุน (Cost) ตัวแปรที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving) ตัวแปรที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล (Characteristic) ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) และตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)[5]

1. **ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิเคราะห์ประมาณค่าสัมประสิทธิ์**

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ (Motivation)*** แบ่งตามประเภทของแรงจูงใจได้ 2 ประเภทคือ แรงจูงใจแบบ Altruism และ Warm glow ซึ่งแบ่งพิจารณาดังนี้

แรงจูงใจแบบ Altruism ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง ,การบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ ,ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ โดยข้อความทั้งหมดเป็นข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism กล่าวคือ เป็นการแสดงถึงความพึงพอใจของบุคคลหนึ่งที่ได้รับจากการให้โดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งถ้าเครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้บริจาคโลหิตมีลักษณะแรงจูงใจแบบ Altruism คือ การที่บุคคลนั้นเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ ทำให้ตัดสินใจมาบริจาคโลหิต นั่นก็แสดงว่า การมาบริจาคโลหิตของบุคคลคนนั้นได้คำนึงถึงบุคคลอื่นเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงการให้ของตนเอง

แรงจูงใจแบบ Warm glow ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือ พอ ๆ กับการให้รูปแบบอื่น ๆ ,การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจและควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต โดยข้อความเหล่านี้สะท้อนถึงแรงจูงใจแบบ Warm glow กล่าวคือ เป็นการให้ที่คำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก ซึ่งจะไม่คำนึงถึงการบริจาคของบุคคลอื่น ซึ่งถ้าเครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้บริจาคโลหิตมีลักษณะแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ การที่บุคคลนั้นเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ทำให้ตัดสินใจมาบริจาคโลหิต นั่นก็แสดงว่า การมาบริจาคโลหิตของบุคคลคนนั้นคำนึงถึงเฉพาะความพึงพอใจของตนเอง แต่ไม่ได้คำนึงถึงบุคคลอื่น

---

[5] คำอธิบายตัวแปรต้น แสดงในภาคผนวก ข

***- ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน** (Cost)*

รายได้ (Income) กำหนดให้ตัวแปรรายได้เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ รายได้เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสได้อย่างชัดเจน บุคคลคนหนึ่งจะตัดสินใจมาบริจาคโลหิต หรือว่าปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจนั้น รายได้น่าจะเป็นตัวตัดสินที่ดี ผู้ที่มีรายได้สูงมีต้นทุนค่าเสียโอกาสสูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำในการมาบริจาคโลหิต เพราะเขาต้องเสียเวลาในการมาบริจาคโลหิตโดยที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจซึ่งทำให้สูญเสียผลตอบแทนคือรายได้ ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นลบ คือรายได้น่าจะมีทิศทางตรงข้ามกับการบริจาคโลหิต กล่าวคือ รายได้ยิ่งสูงความน่าจะเป็นที่จะบริจาคโลหิตยิ่งต่ำ

***- ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ** (Other giving)* เป็นปัจจัยที่ดูความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิต กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ว่าเมื่อผู้ที่บริจาคโลหิตแล้ว จะทำการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นอย่างไร ซึ่งแบ่งพิจารณาดังนี้

อาสาสมัคร (Volunteer) กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นว่าเคยเป็นอาสาสมัคร หรือไม่เคยเป็นอาสาสมัคร โดยคาดว่าการบริจาคโลหิตน่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการเป็นอาสาสมัคร นั่นคือสัมประสิทธิ์ที่ประมาณการจะมีค่าเป็นบวก กล่าวคือการเป็นอาสาสมัครนั้นก็เปรียบเสมือนเป็นการให้กำลังแรงกายเพื่อประโยชน์ต่อสังคม เหมือนกับการบริจาคโลหิตที่เป็นการเสียสละทางด้านร่างกายเช่นเดียวกัน ดังนั้นคาดว่าเมื่อบุคคลคนหนึ่งชอบรูปแบบการให้ที่เสียสละแรงกาย เช่น การทำงานอาสาสมัครแล้ว บุคคลคนก็น่าจะชอบการบริจาคโลหิตด้วย

การบริจาคเงิน และสิ่งของ (Donation & Giving) กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นว่าเมื่อปีที่แล้วได้บริจาคเงินหรือเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่ โดยคาดว่าการบริจาคโลหิตน่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการบริจาคเงินและสิ่งของ นั่นคือสัมประสิทธิ์ที่ประมาณการจะมีค่าเป็นลบ กล่าวคือการบริจาคเงินและสิ่งของเปรียบเสมือนเป็นการให้สิ่งนอกกาย และเป็นรูปแบบการให้ที่สะดวกกว่าการบริจาคโลหิต ดังนั้นการคาดว่าการบริจาคโลหิต กับการบริจาคเงินและสิ่งของมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน เพราะว่าบุคคลคนนั้นอาจจะชอบความ

สะดวกสบาย จึงเลือกที่จะบริจาคสิ่งของนอกกายแทนการบริจาคโลหิตซึ่งเป็นรูปแบบการให้ที่ยุ่งยากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของ

- ***ปัจจัยอื่น ๆ*** แบ่งเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ,ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) และตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)

ปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ได้แก่ สถานภาพ ศาสนา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา เป็นดังนี้

- *สถานภาพของบุคคล (Marrital Status)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นประกอบด้วย สถานภาพโสด สมรส และหม้าย , หย่า , แยกกันอยู่ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้สถานภาพโสดตัวเทียบ ซึ่งคาดว่าสถานภาพโสดมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ เพราะว่าผู้ที่มีสถานภาพโสดน่าจะมีภาระต่อครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่แต่งงานแล้ว หรือว่าเคยแต่งงานมาก่อน ดังนั้นเครื่องหมายของสถานภาพสมรส และหม้าย , หย่า , แยกกันอยู่คาดว่าจะเป็นลบ

- *ศาสนา (Religion)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย ศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นตัวเทียบ โดยคาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งศาสนาอิสลาม และคริสต์ นั้นก็หมายถึงว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ประเทศไทยมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ๆ ดังนั้นโอกาสที่ผู้บริจาคโลหิตจะนับถือศาสนาพุทธจึงมีมากกว่าศาสนาอื่น ๆ

- *ภูมิลำเนา (Region)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร (ตัวเทียบ) ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภูมิลำเนาเป็นอีกตัวแปรที่คาดว่ามีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นที่เกิดย่อมมีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้ผู้ที่เกิดในท้องถิ่นที่แตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิต ทัศนคติ และแนวคิดไม่เหมือนกัน และนอกจากนี้ท้องถิ่นที่แตกต่างกันก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับรู้ข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย คาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพราะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่มีภูมิลำเนาที่กรุงเทพมหานครน่าจะมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ

- *ระดับการศึกษา (Education)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต เนื่องจากคาดว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นน่าจะมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้นผู้มีระดับการศึกษาสูงขึ้นน่าจะมีโอกาสมาบริจาคโลหิตสูงขึ้นด้วย โดยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นตัวเทียบ ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีเป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งคาดว่าเครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

ปัจจัยที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) ในตัวแปรกลุ่มนี้จะประกอบด้วยกลุ่มของตัวแปรผู้ที่มีงานทำหรือไม่มีงานทำ (Worker) โดยผู้ที่มีงานทำจะประกอบอาชีพ (Occupation) อะไร และมีสถานภาพการทำงาน (Work Status) อะไร ส่วนกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ (No Work) เขาทำอะไรอยู่ขณะวันที่สัมภาษณ์ โดยตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสในการเลือกที่จะทำงานในเชิงเศรษฐกิจเพื่อให้ได้รับค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน กับการเลือกที่จะมาบริจาคโลหิต ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คาดว่าเครื่องหมายของผู้ที่มีงานทำน่าจะเป็นลบ กล่าวคือเมื่อพิจารณาผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่ไม่มีงานทำเป็นตัวเทียบแล้ว ผู้ที่ไม่มีงานทำน่าจะมีเวลาที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีงานทำ หรือกล่าวได้ว่าผู้ที่ไม่มีงานทำมีค่าเสียโอกาสน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ เพราะฉะนั้นโอกาสที่ผู้มีงานทำจะมาบริจาคโลหิตจึงน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ

ปัจจัยที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health) สุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญของผู้ที่ต้องการบริจาคโลหิต ซึ่งศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะบริจาคโลหิตเอาไว้เพื่อผู้ที่ต้องการจะไปบริจาคโลหิตนั้นพิจารณาสุขภาพของตนเองก่อนการบริจาคโลหิต ดังนั้นปัจจัยด้านสุขภาพจึงเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิต ในที่นี้จะพิจาณา 3 ตัวแปรด้วยกัน ได้แก่

- *การไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (No Hepatitis)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น โดยคาดว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นโรคเหล่านี้จะมีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่เคยเป็นโรค ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งคาดว่าผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวจะมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัว เนื่องจากผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวย่อมเป็นผู้ที่มีสุขภาพที่แข็งแรงกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำน่าจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ดังนั้นผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มียาใช้เป็นประจำ เครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นบวก

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการมาบริจาคโลหิต หรือไม่มาบริจาคโลหิต โดยใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model) มีทั้งหมด 4 แบบจำลองโดยแบบจำลอง Logit1.1 จะเป็นการพิจารณาว่าผู้ที่มีงานทำจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ แบบจำลอง Logit1.2 พิจารณาว่าอาชีพที่แตกต่างกันของผู้ที่มีงานทำมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ และแบบจำลอง Logit1.3 จะพิจารณาถึงสถานภาพการทำงานของผู้ที่มีงานทำว่ามีอิทธิพลผลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยทั้ง 3 แบบจำลองแรกจะเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่มีงานทำ ส่วนแบบจำลองสุดท้าย Logit1.4 จะพิจารณาผู้ที่ไม่มีงานต่าง ๆ ว่ามีอิทธิพลผลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีงานทำ ผลการวิเคราะห์สรุปอยู่ในตารางที่ 5.1 ขณะเดียวกันผลการคำนวณขนาดของผลกระทบของตัวแปรอธิบายที่มีต่อความน่าจะเป็นของการบริจาคโลหิต (Marginal Effect) แสดงในตารางที่ 5.2 จากการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความน่าจะเป็นของการมาบริจาคโลหิตเป็นดังนี้

- ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจแบบ Altruism พบว่าทั้ง 4 แบบจำลอง ข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง การบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก นั่นคือผู้ที่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ โดยที่ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะความพึงพอใจจากการให้ของ

ตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ที่บริจาคโลหิตยังคำนึงถึงบุคคลอื่นด้วยว่าการที่มาบริจาคโลหิตสม่ำเสมอจะได้ช่วยไม่ให้โลหิตขาดแคลน เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วยที่ต้องการโลหิต

แรงจูงใจแบบ Warm glow พบว่าส่วนใหญ่ทั้ง 4 แบบจำลอง ข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่นๆ การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก นั่นคือผู้ที่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ โดยที่ผู้ที่เห็นด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตจริง ๆ แล้วก็หวังสิ่งตอบแทนหรือของสมนาคุณเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้างเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต ซึ่งเป็นแรงจูงใจแบบ Warm glow โดยที่คำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต ต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจทั้ง 2 แบบมีอิทธิพลผลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจทั้ง 2 แบบกับการบริจาคโลหิต ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานดังนี้

แบบจำลอง Logit1.1 $H_O: \beta_{20} = \beta_{24} = 0$

$H_1: \beta_{20} \neq \beta_{24} \neq 0$

แบบจำลอง Logit1.2 $H_O: \beta_{23} = \beta_{27} = 0$

$H_1: \beta_{23} \neq \beta_{27} \neq 0$

แบบจำลอง Logit1.3 และ 1.4 $H_O: \beta_{25} = \beta_{29} = 0$

$H_1: \beta_{25} \neq \beta_{29} \neq 0$

การทดสอบสมมติฐานแสดงในภาคผนวก ง พบว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ F ที่ได้จากการเปิดตาราง คือ 3.014351, 3.014468, 3.014546, 3.014546 ของแบบจำลอง Logit1.1 – 1.4 ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และแรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ดังนั้นทำให้ทราบว่าทั้งแรงจูงใจแบบ Altruism และ Warm glow ต่างมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิต ดังนั้นผู้ที่บริจาคโลหิตจึงเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Impure Altruism คือผู้ที่บริจาคโลหิตไม่ได้คำนึงความพึงพอใจของผู้อื่นจากการให้เท่านั้น แต่ผู้บริจาคโลหิตยังคำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองด้วย นั้นก็คือการให้ของผู้ที่บริจาคโลหิตจะได้รับความพึงพอใจสูงสุด โดยคำนึงถึงความพึงพอใจทั้งตนเองและบุคคลอื่นด้วย

- ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน (Cost)

รายได้ (Income) เป็นตัวที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสของบุคคลคนหนึ่ง จากแบบจำลองทั้ง 4 แบบจำลอง รายได้มีทิศทางตรงกันข้ามต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิต หมายความว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง และผู้ที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ เนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสในการมาบริจาคโลหิตมากกว่าเมื่อเทียบกับการเอาเวลาไปปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจซึ่งได้รับผลตอบแทนในรูปของรายได้ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ดังนั้นค่าเสียโอกาสของผู้มีรายได้น้อยจึงต่ำกว่า ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไปบริจาคโลหิตจึงมากกว่าผู้มีรายได้สูง ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ แต่จากผลการวิเคราะห์พบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่ไม่นัยสำคัญทางสถิติ

- ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร (Volunteer) จะเห็นว่ามีทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ แสดงว่าผู้ที่เคยเป็นอาสาสมัครมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร เพราะการเป็นอาสาสมัคร และการบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเป็นรูปแบบการให้ที่เสียสละ

ทางด้านร่างกาย กำลังแรงกาย ดังนั้นบุคคลที่มีลักษณะการให้ในรูปแบบการเป็นอาสาสมัครจึงมีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตด้วย แต่จากผลการวิเคราะห์พบว่าการเป็นอาสาสมัครไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการบริจาคเงินและสิ่งของ (Donation & Giving) จะเห็นว่ามีทิศทางตรงกันข้ามกันซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ กล่าวคือการบริจาคเงินและสิ่งของเปรียบเสมือนเป็นการให้สิ่งนอกกาย และเป็นรูปแบบการให้ที่สะดวกกว่าการบริจาคโลหิต ดังนั้นผู้ที่บริจาคเงินและสิ่งของมีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่ไม่บริจาคเงินและสิ่งของ เพราะว่าบุคคลคนนั้นอาจจะชอบความสะดวกสบาย จึงเลือกที่จะบริจาคสิ่งนอกกาย เช่น เงินและสิ่งของ แทนที่จะเลือกบริจาคโลหิตที่มีความยุ่งยากมากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของ แต่จากผลการวิเคราะห์พบว่าการบริจาคเงินและสิ่งของไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- ปัจจัยอื่น ๆ

สถานภาพของบุคคล (Marrital Status) เป็นตัวที่สะท้อนถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ซึ่งการวิเคราะห์พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ของผู้ที่มีสถานสมรสเป็นลบ และผู้ที่มีสถานหม้าย ,หย่า ,แยกกันอยู่เป็นบวก นั่นคือผู้ที่มีสถานภาพสมรสมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด และสถานภาพหม้าย ,หย่า ,แยกกันอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีสถานภาพสมรสย่อมต้องมีภาระหน้าที่ดูแลครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด หม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ดังนั้นการจัดสรรเวลาของผู้ที่มีสถานภาพสมรสจึงต้องมีไว้เพื่อดูแลครอบครัวมากกว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพอื่น ๆ ทำให้มีโอกาสที่จะไปบริจาคโลหิตได้น้อยกว่า ซึ่งในแบบจำลอง Logit1.4 ปัจจัยสถานภาพสมรสมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ศาสนา (Religion) พบว่าทั้งศาสนาอิสลาม และคริสต์ ต่างมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาพุทธ หมายความว่าศาสนาพุทธมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าศาสนาอิสลาม และคริสต์ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์เนื่องจากประเทศไทยมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด ดังนั้นแนวโน้มที่ผู้นับถือศาสนาพุทธจะมาบริจาคโลหิตย่อมมีมากกว่า และนอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้เนื่องจากว่าหลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาคริสต์ คือการสอนให้รัก

เพื่อนมนุษย์ ดังนั้นจึงส่งผลทำให้ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์มีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญ แต่น้อยกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ

ภูมิลำเนา (Region) จากการวิเคราะห์พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบทั้งหมดเมื่อเทียบกับผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ แสดงว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างภาคต่าง ๆ พบว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากที่สุด รองลงมาเป็นภาคภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคที่มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยที่สุดคือภาคกลาง โดยที่ภาคกลางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Logit1.1 – 1.2 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit1.3 และเนื่องจากผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคกลางมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยที่สุด สาเหตุอาจจะมาจากเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคกลางส่วนใหญ่ค่อนข้างขยายตัวมากกว่าเศรษฐกิจในภาคอื่น ๆ ทำให้ผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคกลางส่วนใหญ่จึงใช้เวลาในการทำงานเชิงเศรษฐกิจมากกว่า ดังนั้นวิถีการดำเนินชีวิต หรือว่าแนวคิดจึงมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก

ระดับการศึกษา (Education) จากการวิเคราะห์พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ นั่นคือผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้มีระดับการศึกษาสูงขึ้นน่าจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตสูงขึ้น เนื่องจากคาดว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นน่าจะมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า และเมื่อพิจารณาระดับการศึกษาที่มีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit1.1 -1.3 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Logit1.4 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยที่สุด

การทำงาน (Work) ในแบบจำลอง Logit1.1 จะเป็นการวิเคราะห์ว่าผู้ที่มีงานทำจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ ซึ่งก็คือตัวแปร Worker ผลการวิเคราะห์พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวก นั่นคือผู้ที่มีงานทำมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำซึ่งไม่ตรงกับที่คาดการณ์ไว้ เป็นเพราะว่าผู้ที่มีงานทำส่วนใหญ่อยู่

ในช่วงอายุที่สามารถมาบริจาคโลหิตได้ ซึ่งก็คือช่วงอายุระหว่าง 17 – 60 ปี โดยผู้ประกอบอาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) เป็นอาชีพที่มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (Logit1.2) อาชีพที่มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตรองลงมาคือผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร , ผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรม และคนงานทั่วไป ตามลำดับ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหารมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดย Marginal Effect ที่คำนวณได้พบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพเหล่านี้เพิ่มความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 28.20 %, 17.92 % และ 10.06 % ตามลำดับ โดยที่อาชีพคนงานทั่วไปลดความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 1.16 % ต่อมาถ้าพิจารณาทางด้านสถานภาพการทำงาน Logit1.3 พบว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาลและลูกจ้างเอกชนมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99ตามลำดับ สำหรับสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาลและลูกจ้างเอกชนมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากที่สุดตามลำดับนั้น เพราะว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานทั้งสองนี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานที่แน่นอน และมีเวลาทำงาน ,เวลาพักที่แน่นอน ดังนั้นการมาบริจาคโลหิตย่อมสะดวกกว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานอื่น เช่น นายจ้าง ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องมีภาระดูแลกิจการ เป็นต้น ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นช่วยธุรกิจในครัวเรือน มีเครื่องหมายเป็นลบ หมายความว่าผู้ที่มีสถานภาพการทำงานที่ช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดย Marginal Effect ที่คำนวณได้พบว่าผู้ที่เป็นลูกจ้างรัฐบาล , ลูกจ้างเอกชน , นายจ้าง และผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว เพิ่มความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 25.69 %, 25.67 %, 18.72 % และ 9.83 % ตามลำดับ ส่วนลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ และช่วยธุรกิจในครัวเรือนลดความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 1.26 % และ 22.28 %

กลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ (No Work) พบว่าผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วทำงานบ้าน , เกษียณอายุ ,กำลังหางานทำ และพักผ่อนมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีงานทำแต่ทั้งหมดนี้ไม่นัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังเรียนหนังสือ และอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ อาจเนื่องจากว่าผู้ที่เรียนหนังสืออยู่ไม่สามารถที่จะมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติได้สะดวกเพราะช่วงเวลาที่ศูนย์บริการโลหิตทำการเป็นเวลาที่คนกลุ่มนี้ต้องไปเรียนหนังสือ ดังนั้นแนวโน้มที่นักเรียนจะมาบริจาคโลหิตจึงมีน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ และสำหรับผู้ที่ไม่มีงานทำที่อยู่ในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งตัวอย่างส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้เป็นพระภิกษุ แนวโน้มที่พระภิกษุจะมาบริจาคโลหิตน้อยกว่านั้น มาจากสาเหตุความไม่สะดวก

ในการมาบริจาคโลหิตซึ่งพยาบาลผู้ที่รับโลหิตส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ทำให้ไม่สะดวกที่พระภิกษุจะมาบริจาคโลหิต และจาก Logit1.4 ผู้ที่เรียนหนังสือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดย Marginal Effect ที่คำนวณได้พบว่าทำงานบ้าน ,เกษียณอายุ ,กำลังหางานทำ และพักผ่อนเพิ่มความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 15.11 %, 13.01 %, 11.32% และ 2.03 % ตามลำดับ ส่วนอื่น ๆ และเรียนหนังสือลดความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิต 23.45 % และ 32.58 % ตามลำดับ

สุขภาพ (Health) ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือการไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (Hepatitis) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยต่อมาคือ การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease) เครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปัจจัยสุดท้ายคือ การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าการไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำต่างมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิต ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองกับการบริจาคโลหิต ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานดังนี้

แบบจำลอง Logit1.1 $H_O: \beta_{15} = \beta_{16} = 0$

$H_1: \beta_{15} \neq \beta_{16} \neq 0$

แบบจำลอง Logit1.2 $H_O: \beta_{18} = \beta_{19} = 0$

$H_1: \beta_{18} \neq \beta_{19} \neq 0$

แบบจำลอง Logit1.3 และ 1.4 $H_O: \beta_{20} = \beta_{21} = 0$

$H_1: \beta_{20} \neq \beta_{21} \neq 0$

การทดสอบสมมติฐานแสดงในภาคผนวก ง พบว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ F ที่ได้จากการเปิดตาราง คือ 3.014351, 3.014468, 3.014546, 3.014546 ของแบบจำลอง Logit1.1 – 1.4 ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากผลการวิเคราะห์การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease) มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นั่นคือผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัวซึ่งสมเหตุสมผล เพราะคุณสมบัติของผู้ที่จะบริจาคโลหิตต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง และไม่มีโรคประจำตัว ส่วนการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ นั่นคือผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้มียาใช้เป็นประจำ สาเหตุมาจากการที่บุคคลหนึ่งมียาที่ใช้เป็นประจำนั้นไม่ได้แปลว่าจะบริจาคโลหิตไม่ได้ เพราะถ้ายาที่ใช้เป็นประจำไม่ส่งผลร้ายต่อการบริจาคโลหิตก็สามารถมาบริจาคโลหิตได้ ทั้งนี้มีเพียงแต่ยาบางชนิดเท่านั้นซึ่งผู้ที่จะบริจาคโลหิตกำลังรับประทานอยู่ในขณะนั้นถึงจะห้ามไม่ให้บริจาคโลหิต ได้แก่ ยาแอสไพริน ยาคลายกล้ามเนื้อ ยาแก้ปวดข้อ และยาแก้อักเสบหรือยาปฏิชีวนะห้ามรับประทานภายใน 7 วันที่จะบริจาคโลหิต ซึ่งยาเหล่านี้เป็นยาที่ใช้ระงับอาการเพียงชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้นยาอื่นที่ใช้เป็นประจำจึงไม่เกี่ยวข้องต่อการบริจาคโลหิต ทำให้ผู้ที่มียาที่ใช้เป็นประจำที่นอกเหนือจากยาเหล่านี้สามารถที่จะมาบริจาคโลหิตได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่มียาใช้เป็นประจำก็ย่อมเป็นผู้ที่เป็นห่วงสุขภาพตัวเอง ส่งผลให้เป็นห่วงสุขภาพผู้อื่นด้วยเลยมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่มียาใช้เป็นประจำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต (Logit Model)

variables	Logit1.1		Logit1.2		Logit1.3		Logit1.4	
	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat
Constant	-0.073	-0.05	-0.133	-0.09	-0.015	-0.01	0.890	0.60
Marrital Status								
Married	-0.205	-0.81	-0.202	-0.79	-0.191	-0.73	-0.533 *	-1.90
Widow & Divorce & Separete	0.151	0.29	0.302	0.55	0.215	0.39	-0.040	-0.07
Religion								
Islam	-0.274	-0.33	-0.395	-0.46	-0.316	-0.38	-0.100	-0.12
Christ	-1.590 **	-2.25	-1.609 **	-2.25	-1.654 **	-2.28	-1.454 **	-2.05
Region								
Central	-0.461 *	-1.76	-0.517 *	-1.92	-0.571 **	-2.11	-0.442	-1.63
North	-0.160	-0.43	-0.134	-0.36	-0.213	-0.57	-0.205	-0.54
Northeast	-0.240	-0.74	-0.196	-0.60	-0.284	-0.87	-0.230	-0.69
South	-0.012	-0.03	-0.020	-0.05	-0.102	-0.25	0.060	0.14
Education								
Secondary	-0.742	-1.54	-0.857 *	-1.77	-0.678	-1.39	-0.614	-1.19
Diploma	-0.518	-0.90	-0.549	-0.95	-0.454	-0.78	-0.561	-0.93
Bachelor degree	-1.048 **	-2.16	-1.249 **	-2.54	-1.108 **	-2.26	-1.005 *	-1.94
Bachelor degree Upper	-0.370	-0.61	-0.549	-0.89	-0.425	-0.70	-0.403	-0.63
Work								
Worker	0.823 ***	3.36					ตัวเทียบ	
Occupation								
Professional,Technical & Managerial			0.717 *	1.81				
Entrepreneurs trade & Industry			0.403	1.12				
Laborers			-0.046	-0.10				
Other employees & Crops			1.129 ***	4.10				
Work Status								
Employer					0.749	0.98		
Own-account worker					0.393	1.08		
Unpaid family worker					-0.892	-1.01		
Employee - government					1.028 **	2.53		
State enterprise employee					-0.051	-0.07		
Employee - private					1.027 ***	3.76		
No Work								
Study							-1.304 ***	-4.63
Housework							0.605	0.98
Looking for work			ตัวเทียบ				0.453	0.79
Leisure							0.081	0.05
Retirement							0.521	0.41
Other							-0.939	-1.11
Health								
No Hepatitis	-0.043	-0.06	-0.070	-0.10	-0.210	-0.29	-0.128	-0.18
No Congenital disease	1.298 ***	4.36	1.329 ***	4.42	1.335 ***	4.42	1.248 ***	4.09
No Drug	-0.981 **	-2.25	-0.945 **	-2.15	-1.085 **	-2.40	-1.053 **	-2.34
Cost								
Income	-4.04E-06	-1.01	-2.10E-06	-0.50	-1.95E-06	-0.46	-3.10E-06	-0.77
Motivation								
Altruism								
การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทาน	0.253	0.29	0.357	0.40	0.300	0.34	0.266	0.30
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	0.224	0.74	0.264	0.86	0.203	0.67	0.245	0.79
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	1.014 ***	3.90	0.959 ***	3.61	0.949 ***	3.57	0.977 ***	3.69
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0.088	0.22	0.076	0.18	0.146	0.35	0.040	0.10
Warm glow								
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	-0.027	-0.07	0.004	0.01	0.051	0.13	0.156	0.39
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0.077	0.13	0.128	0.22	0.147	0.25	0.203	0.34
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	0.582 **	2.53	0.545 **	2.33	0.574 **	2.46	0.592 **	2.50
Other Giving								
Volunteer	0.318	1.31	0.362	1.47	0.342	1.39	0.353	1.42
Donation (Last year) & Gifts	-0.488	-1.09	-0.466	-1.03	-0.417	-0.92	-0.494	-1.08
No. of observations	511		511		511		511	
Log-likelihood	-314.169		-309.784		-309.545		-304.884	
Akaike info criterion	1.335		1.330		1.337		1.319	
McFadden R-squared	0.113		0.125		0.126		0.139	

หมายเหตุ - *, **, *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.2 แสดง Marginal Effect ของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

ตัวแปร	Logit 1.1	Logit 1.2	Logit 1.3	Logit 1.4
Constant	-0.0183	-0.0331	-0.0038	0.2223
Marrital Status				
Married	-0.0512	-0.0506	-0.0478	-0.1331
Widow & Divorce & Separete	0.0377	0.0755	0.0537	-0.0100
Religion				
Islam	-0.0684	-0.0987	-0.0789	-0.0250
Christ	-0.3974	-0.4019	-0.4133	-0.3633
Region				
Central	-0.1152	-0.1292	-0.1427	-0.1104
North	-0.0399	-0.0335	-0.0531	-0.0512
Northeast	-0.0600	-0.0490	-0.0709	-0.0575
South	-0.0029	-0.0051	-0.0255	0.0149
Education				
Secondary	-0.1855	-0.2142	-0.1695	-0.1535
Diploma	-0.1294	-0.1371	-0.1134	-0.1402
Bachelor degree	-0.2619	-0.3121	-0.2769	-0.2512
Bachelor degree Upper	-0.0925	-0.1370	-0.1063	-0.1006
Work				
Worker	0.2056			ตัวเทียบ
Occupation				
Professional,Technical & Managerial		0.1792		
Entrepreneurs trade & Industry		0.1006		
Laborers		-0.0116		
Other employees & Crops		0.2820		
Work Status				
Employer			0.1872	
Own-account worker			0.0983	
Unpaid family worker			-0.2228	
Employee - government			0.2569	
State enterprise employee			-0.0126	
Employee - private			0.2567	
No Work				
Study				-0.3258
Housework				0.1511
Looking for work		ตัวเทียบ		0.1132
Leisure				0.0203
Retirement				0.1301
Other				-0.2345
Health				
No Hepatitis	-0.0107	-0.0175	-0.0525	-0.0321
No Congenital disease	0.3243	0.3320	0.3335	0.3117
No Drug	-0.2450	-0.2360	-0.2711	-0.2631
Cost				
Income	-1.01E-06	-5.25E-07	-4.87E-07	-7.75E-07
Motivation				
Altruism				
การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทาน	0.0632	0.0892	0.0751	0.0664
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	0.0559	0.0659	0.0509	0.0612
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	0.2534	0.2395	0.2370	0.2441
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0.0221	0.0189	0.0365	0.0101
Warm glow				
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	-0.0067	0.0011	0.0128	0.0390
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0.0192	0.0320	0.0367	0.0508
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	0.1453	0.1361	0.1435	0.1479
Other Giving				
Volunteer	0.0796	0.0905	0.0854	0.0881
Donation (Last year) & Gifts	-0.1220	-0.1163	-0.1041	-0.1235

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก (Logit Model)

เพื่อวิเคราะห์ดูว่าผู้ที่ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมีลักษณะทางด้านกายภาพ หรือแรงจูงใจอย่างไรที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต โดยที่กำหนดให้ y_i (Dependent Variable) ที่มีทางเลือกให้ 2 ทางเลือก คือ $y_i = 1$ ถ้าเป็นการบริจาคโลหิตในครั้งแรก และ $y_i = 0$ ถ้าไม่เคยบริจาคโลหิต โดยที่

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.10)}$$

ถ้า $Y_i^* > 0$ แล้ว $Y_i = 1$ นอกเหนือจากนั้น $Y_i = 0$ และ u_i เป็นความคลาดเคลื่อน กำหนดให้ $Y_i = 1$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตครั้งเมื่อวันสัมภาษณ์ และ $Y_i = 0$ เมื่อเป็นผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิต โดยกำหนดให้ขึ้นอยู่กับตัวแปรต้นต่าง ๆ (x_i) ซึ่งสามารถเขียนแบบจำลองโลจิต (Logit Model) มีรูปแบบดังนี้

$$L_i = \log \frac{P_i}{1 - P_i} = Z_i = \beta' x_i \qquad \text{.....(5.11)}$$

โดยที่ P_i คือ ความน่าจะเป็นที่จะบริจาคโลหิตในครั้งแรก

Z_i คือ สมการของปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

x คือ ตัวแปรต้น ประกอบไปด้วย ตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ (Motivation) ตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุน (Cost) ตัวแปรที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving) ตัวแปรที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล (Characteristic) ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) และตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)[6]

1. **ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิเคราะห์ประมาณค่าสัมประสิทธิ์**

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ (Motivation)*** แบ่งตามประเภทของแรงจูงใจได้ 2 ประเภทคือ แรงจูงใจแบบ Altruism และ Warm glow ซึ่งแบ่งพิจารณาดังนี้

[6] คำอธิบายตัวแปรต้น แสดงในภาคผนวก ข

แรงจูงใจแบบ Altruism การวิเคราะห์จะนำข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าการบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์, ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ มาแทนด้วยตัวแปรหุ่น ซึ่งถ้าผลที่ได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตในครั้งแรกเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Altruism คือการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตครั้งแรกของบุคคลคนนั้นได้คำนึงถึงบุคคลอื่นเป็นหลัก

แรงจูงใจแบบ Warm glow การวิเคราะห์จะนำข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่า หรือพอ ๆ กับการให้รูปแบบอื่น ๆ, การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต มาแทนด้วยตัวแปรหุ่น ซึ่งถ้าผลที่ได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตในครั้งแรกเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Warm glow คือการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตครั้งแรก ของบุคคลคนนั้นคำนึงถึงเฉพาะความพึงพอใจของตนเอง แต่ไม่ได้คำนึงถึงบุคคลอื่น

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน*** *(Cost)*

รายได้ (Income) กำหนดให้ตัวแปรรายได้เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ รายได้เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คาดว่าเครื่องหมายน่าจะเป็นลบ เพราะการเลือกมาบริจาคโลหิต ทำให้ต้องสูญเสียเวลาในการปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสที่เป็นรายได้ขึ้น ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ดังนั้นความน่าจะเป็นที่ผู้มีรายได้ต่ำจะมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกย่อมมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

- ***ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ*** *(Other giving)* โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือการเคยเป็นอาสาสมัคร กับการบริจาคเงินและสิ่งของ รูปแบบการช่วยเหลือสังคมทั้ง 2 รูปแบบนี้มีความแตกต่างกัน การเป็นอาสาสมัครเปรียบเสมือนการให้กำลังแรงกาย ต้องเสียสละเวลาเพื่อไปทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น ส่วนการบริจาคเงินและสิ่งของเปรียบเสมือนการให้สิ่งนอกกายแก่บุคคลอื่น ถ้ามองว่าการบริจาคโลหิตก็เหมือนกับการเป็นอาสาสมัคร คือการให้ในสิ่งที่มีอยู่ในร่างกายอยู่แล้ว ดังนั้นการที่บุคคลคนหนึ่งเคยช่วยเหลือสังคมในรูปแบบการเป็นอาสาสมัครอยู่แล้ว ความน่าจะเป็นที่จะตัดสินใจมาบริจาค

โลหิตในครั้งแรกน่าจะมากกว่าผู้ที่บริจาคเงินและสิ่งของเป็นประจำ เพราะว่าการเป็นอาสาสมัครและการบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่คล้ายกัน สัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณค่าน่าจะเป็นบวกสำหรับการเป็นอาสาสมัคร และเป็นลบสำหรับการบริจาคเงินและสิ่งของ

- ***ปัจจัยอื่น ๆ*** แบ่งเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ,ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) และตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)

ปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ได้แก่ สถานภาพ[7] ศาสนา[8] ภูมิลำเนา[9] ระดับการศึกษา เป็นดังนี้

- *สถานภาพของบุคคล (Marrital Status)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นประกอบด้วย สถานภาพโสด สมรส และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้สถานภาพโสดตัวเทียบ ซึ่งคาดว่าสถานภาพโสดมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ เพราะว่าผู้ที่มีสถานภาพโสดน่าจะมีภาระต่อครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่แต่งงานแล้ว หรือว่าเคยแต่งงานมาก่อน ทำให้มีเวลามากกกว่าเมื่อจะมาบริจาคโลหิตดังนั้นเครื่องหมายของสถานภาพสมรส และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่คาดว่าจะเป็นลบ

- *ศาสนา (Religion)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย ศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นตัวเทียบ โดยคาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งศาสนาอิสลาม และคริสต์ นั้นก็หมายถึงว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ประเทศไทยมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ๆ ดังนั้นโอกาสที่ผู้บริจาคโลหิตครั้งแรกจะนับถือศาสนาพุทธจึงมีมากกว่าศาสนาอื่น ๆ

---

[7] สถานภาพ เป็นปัจจัยที่คาดว่าน่าจะกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก แต่จากข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมมา ผู้ที่บริจาคโลหิตครั้งแรกที่มีสถานภาพหม้าย ,หย่า ,แยกกันอยู่ มีจำนวนเท่ากับ 0 จึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองโลจิต

[8] ศาสนา เป็นปัจจัยที่คาดว่าน่าจะกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก แต่จากข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมมา ผู้ที่บริจาคโลหิตครั้งแรกนับถือศาสนาอิสลามเท่ากับ 1 คน และไม่มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ จึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองโลจิต

[9] ภูมิลำเนา เป็นปัจจัยที่คาดว่าน่าจะกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก แต่จากข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมมา ผู้ที่บริจาคโลหิตครั้งแรกมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง และเหนือเท่ากับ 1 คน จึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองโลจิต

- *ภูมิลำเนา (Region)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร (ตัวเทียบ) ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภูมิลำเนาเป็นอีกตัวแปรที่คาดว่ามีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิตในครั้งแรก เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นที่เกิดย่อมมีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้ผู้ที่เกิดในท้องถิ่นที่แตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิต ทัศนคติ และแนวคิดไม่เหมือนกัน และนอกจากนี้ท้องถิ่นที่แตกต่างกันก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับรู้ข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย คาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพราะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่มีภูมิลำเนาที่กรุงเทพมหานครน่าจะมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ

- *ระดับการศึกษา (Education)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต เนื่องจากคาดว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นน่าจะมีโอกาสที่จะได้รับข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้นผู้มีระดับการศึกษาสูงขึ้นน่าจะมีโอกาสมาบริจาคโลหิตครั้งแรกสูงขึ้นด้วย การศึกษาโดยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นตัวเทียบ ซึ่งคาดว่าเครื่องหมายน่าจะเป็นบวกสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ปัจจัยที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) ในปัจจัยกลุ่มนี้จะประกอบด้วยกลุ่มของตัวแปร 4 กลุ่ม (กล่าวมาแล้วในแบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต) ในการมาบริจาคโลหิตแต่ละครั้งย่อมต้องสูญเสียเวลาที่ใช้ในการทำงานเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้นกลุ่มตัวแปรการทำงานจะสะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสในการเลือกที่จะทำงานในเชิงเศรษฐกิจกับการเลือกที่จะมาบริจาคโลหิตตามที่กล่าวไปแล้ว ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เมื่อพิจารณาผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่ไม่มีงานทำเป็นตัวเทียบ คาดว่าเครื่องหมายของผู้ที่มีงานทำน่าจะเป็นลบ ส่วนเมื่อพิจารณาผู้ที่ไม่มีงานทำ และมีผู้ที่มีงานทำเป็นตัวเทียบแล้ว คาดว่าเครื่องหมายน่าจะเป็นบวก โดยที่ผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังเรียนหนังสืออยู่น่าจะมีอิทธิพลมากที่สุดในการบริจาคโลหิตในครั้งแรก เพราะกลุ่มนักเรียน นักศึกษาคาดว่าน่าจะเป็นกลุ่มของผู้บริจาคใหม่

ปัจจัยที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health) นอกจากความต้องการบริจาคโลหิตแล้ว สุขภาพยังเป็นปัจจัยสำคัญของการบริจาคโลหิตครั้งแรก ผู้ที่จะบริจาคโลหิตครั้งแรกต้องเตรียมตัวให้พร้อมที่ก่อนที่จะมาบริจาคโลหิต โดยการตรวจสอบสุขภาพตัวเองให้ตรงกับคุณสมบัติของผู้ที่จะบริจาคโลหิต ในที่นี้จะพิจาณา 3 ตัวแปรด้วยกัน ได้แก่

- *การไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (No Hepatitis)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น โดยคาดว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นโรคเหล่านี้มีความน่าจะเป็นมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่เคยเป็นโรค ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งคาดว่าผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัว เนื่องจากผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวย่อมเป็นผู้ที่มีสุขภาพที่แข็งแรงกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำน่าจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ดังนั้นผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มียาใช้เป็นประจำ เครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นบวก

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก ประกอบด้วยแบบจำลองโลจิต (Logit Model) 4 แบบจำลอง แสดงในตารางที่ 5.3 ซึ่งแยกการวิเคราะห์ออกเป็น Logit2.1 – 2.3 เป็นการวิเคราะห์ผู้ที่มีงานทำหรือไม่ ประกอบอาชีพอะไร สถานภาพการทำงานเป็นอย่างไร โดยเทียบกับผู้ที่ไม่มีงานทำตามลำดับ Logit2.4 เป็นการวิเคราะห์ผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังทำอะไรอยู่ โดยเทียบกับผู้ที่มีงานทำ การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรกไม่ได้นำตัวแปรสถานภาพ ศาสนา และภูมิลำเนามาวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากจำนวนของตัวอย่างผู้ที่บริจาคโลหิตในครั้งแรกไม่มีผู้ที่มีสถานภาพหม้าย ,หย่า ,แยกกันอยู่ และนับถือศาสนาคริสต์ ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคกลาง เหนือมีจำนวน 1 คน ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์ได้

ผลการคำนวณขนาดของผลกระทบของตัวแปรต้นที่มีต่อความน่าจะเป็นของการบริจาคโลหิตครั้งแรก (Marginal Effect) แสดงในตารางที่ 5.4 จากการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความน่าจะเป็นของการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกเป็นดังนี้

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ*** *(Motivation)*

แรงจูงใจแบบ Altruism พบว่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรที่แสดงแรงจูงใจแบบ Altruism เป็นบวก นั่นคือผู้ที่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่าการบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ ,ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ โดยที่ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตใหม่คำนึงถึงความพึงพอใจของผู้อื่นเป็นหลัก ทำให้เห็นว่าควรที่จะมาบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริจาคใหม่กลุ่มนี้น่าจะมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้บริจาคประจำในอนาคต

แรงจูงใจแบบ Warm glow ประกอบด้วยข้อความที่ว่าเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่นๆ ,การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต จากการวิเคราะห์พบว่าข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit2.1 และ 2.3 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Logit2.4 โดยมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ หมายความว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรกเห็นว่าการมาบริจาคโลหิตไม่ได้ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริจาคใหม่ไม่ได้คำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลักในการมาบริจาคโลหิต

จากผลการวิเคราะห์ในแบบจำลอง Logit2.1, 2.3 และ 2.4 ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจทั้ง 2 แบบมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจทั้ง 2 แบบกับการบริจาคโลหิตนครั้งแรก ส่วนในแบบจำลอง Logit2.2 มีแรงจูงใจแบบ Altruism ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ

มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงแรกจูงใจเดียว จึงใช้ t test ในการทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับการบริจาคโลหิตนครั้งแรก ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานดังนี้

แบบจำลอง Logit2.1 H_O: $\beta_{11} = \beta_{14} = 0$
H_1: $\beta_{11} \neq \beta_{14} \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.2 H_O: $\beta_{14} = 0$
H_1: $\beta_{14} \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.3 H_O: $\beta_{15} = \beta_{18} = 0$
H_1: $\beta_{15} \neq \beta_{18} \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.4 H_O: $\beta_{13} = \beta_{16} = 0$
H_1: $\beta_{13} \neq \beta_{16} \neq 0$

การทดสอบสมมติฐานแสดงในภาคผนวก ง พบว่า แบบจำลอง Logit2.1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ $F_{0.05}(2,275)$ คือ 3.028605 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และแรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แบบจำลอง Logit2.2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสถิติ $t_{(272),0.01/2}$ คือ 2.594025 มีค่าน้อยกว่า t value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แบบจำลอง Logit2.3 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ $F_{0.05}(2,271)$ คือ 3.029094 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และแรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แบบจำลอง Logit 2.4 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสถิติ $F_{0.1}(2,272)$ คือ 2.322188 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และแรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ดังนั้นจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าแรงจูงใจทั้งสอง มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรก โดยที่แรงจูงใจแบบ Altruism ที่ว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกในทิศทางเดียวกัน แต่แรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกในทิศทางตรงข้าม แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรกเห็นว่าการมาบริจาคโลหิตไม่ได้ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริจาคใหม่ไม่ได้คำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลักในการมาบริจาคโลหิต ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าจากผลการวิเคราะห์ผู้ที่บริจาคโลหิตครั้งแรกเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Altruism เท่านั้น โดยเห็นว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ แสดงว่าผู้ที่บริจาคโลหิตครั้งแรกเป็นผู้ที่คำนึงถึงความพึงพอใจสูงสุดของผู้อื่นที่ได้รับจากการให้เป็นหลัก โดยที่ไม่คำนึงถึงความพึงพอใจจากการให้ของตนเอง

- ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน (Cost)

รายได้ (Income) พบว่ารายได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก โดยมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลอง Logit2.2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 นั่นคือผู้ที่มีรายได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง เนื่องจากรายได้สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาส ดังนั้นการมาบริจาคโลหิตของผู้ที่มีรายได้ต่ำย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ต่ำกว่าผู้มีรายได้สูง จึงทำให้โอกาสที่ผู้มีรายได้ต่ำจะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกจึงมีมากกว่าผู้มีรายได้สูง

- ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร (Volunteer) และความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการบริจาคเงินและสิ่งของ (Donation & Giving) จะเห็นว่ามีทิศทางตรงกันข้ามกัน โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการบริจาคเงินและสิ่งของมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit2.1 และ 2.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Logit2.3 นั่นคือผู้ที่ทำงานอาสาสมัคร และผู้ที่บริจาคเงินและสิ่งของมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกน้อยกว่าผู้ที่ไม่ทำการให้ในรูปแบบเหล่านี้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลหนึ่งที่ไม่เคยช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเป็นอาสาสมัคร การบริจาคเงินและสิ่งของ เป็นต้น เมื่อบุคคลคนนั้นต้องการที่จะ

ช่วยเหลือสังคม จึงเลือกที่จะบริจาคโลหิต ทำให้ผู้ที่บริจาคโลหิตใหม่มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร หรือไม่ได้บริจาคเงินและสิ่งของ

- ปัจจัยอื่น ๆ

ระดับการศึกษา (Education) ผลการศึกษาพบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ,อนุปริญญา ,ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เป็นเครื่องหมายลบซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ นั่นคือผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ,อนุปริญญา ,ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับระดับการศึกษาอื่น ๆ

การทำงาน (Work) ประกอบด้วยตัวแปร 4 กลุ่มได้แก่ การมีงานทำหรือไม่ (Worker) อาชีพ (Occupation) สถานภาพการทำงาน (Work Status) และผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังทำอะไร (No Work) โดยในแบบจำลอง Logit2.1 พบว่าผู้ที่มีงานทำมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ อาชีพที่มีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากที่สุด คือผู้ที่ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร รองลงมาเป็นลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) , ผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรมตามลำดับ โดยผู้ที่มีอาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ)มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนคนงานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ สาเหตุมาจากผู้ที่มีอาชีพผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร , ลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) เป็นอาชีพที่มีเวลาการทำงาน และเวลาในการพักที่แน่นอน ส่วนผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรมก็มักจะเป็นเจ้าของกิจการนั้น ๆ ดังนั้นกลุ่มคนเหล่านี้จึงสามารถที่จะมาบริจาคโลหิตได้สะดวกกว่าผู้ที่มีอาชีพคนงานทั่วไปซึ่งบางครั้งเวลาในการทำงานค่อนข้างไม่แน่นอน จากการคำนวณ Marginal Effect พบว่าผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการและนักบริหาร , ลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) และผู้ประกอบกิจการค้าและอุตสาหกรรมเพิ่มความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรก 3.84 %, 3.31 % และ 3.04 % ตามลำดับ ส่วนคนงานทั่วไปลดความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรก 3.10 % ต่อมาสถานภาพการทำงานเทียบกับผู้ที่ไม่มีงานทำ พบว่าผู้ที่ช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะมา

บริจาคโลหิตครั้งแรกมากที่สุด รองลงมาเป็นลูกจ้างเอกชน ,ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ,นายจ้างและประกอบธุรกิจส่วนตัว ,ลูกจ้างรัฐบาลตามลำดับ โดยไม่มีสถานภาพการทำงานใดมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการคำนวณ Marginal Effect พบว่าผู้ที่ช่วยธุรกิจในครัวเรือน , ลูกจ้างเอกชน และลูกจ้างรัฐวิสาหกิจเพิ่มความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรก 3.28 %, 2.19 % และ 1.27 % ตามลำดับ ส่วนนายจ้างและประกอบธุรกิจส่วนตัว และลูกจ้างรัฐบาลลดความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรก 0.37 % และ 1.86%

กลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ (No Work) พิจารณาผู้ที่ไม่มีงานทำเทียบกับผู้ที่มีงานทำ ใน Logit2.4 พบว่าผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังทำงานบ้าน และกำลังหางานทำมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มีงานทำ Marginal Effect เท่ากับ 2.88 % และ 1.36 % ผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วเป็นผู้ที่เกษียณอายุ พักผ่อน อื่น ๆ และกำลังเรียนหนังสือมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่สะดวกที่จะมาบริจาคโลหิต อย่างเช่นผู้ที่กำลังเรียนหนังสือไม่สามารถมาบริจาคโลหิตตามเวลาที่ศูนย์บริการโลหิตเปิดทำการได้ เพราะต้องไปเรียนหนังสือ ส่วนกลุ่มผู้เกษียณอายุ และพักผ่อนก็ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการพักผ่อนมากกว่าการที่จะเลือกมาบริจาคโลหิตซึ่งเป็นการมาบริจาคครั้งแรก ส่วนผู้ที่กำลังหางานก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการไปหางานมากกว่าที่จะมุ่งมาบริจาคโลหิต โดยตัวแปรในกลุ่มนี้ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 Marginal Effect ลดความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรก 2.28 % และ 3.64 % ตามลำดับ

สุขภาพ (Health) ประกอบด้วย 3 ปัจจัย การไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (No Hepatitis) มีเครื่องหมายบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยต่อมาคือการไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease) พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในแบบจำลอง Logit2.1 และ 2.2 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit2.3 และ 2.4 ปัจจัยสุดท้ายคือการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug) พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Logit2.1 – 2.3 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Logit2.4 ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าการไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองกับการบริจาคโลหิตในครั้งแรก ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานดังนี้

แบบจำลอง Logit2.1 H_O: $\beta_7 = \beta_8 = 0$

H_1: $\beta_7 \neq \beta_8 \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.2 H_O: $\beta_{10} = \beta_{11} = 0$

H_1: $\beta_{10} \neq \beta_{11} \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.3 H_O: $\beta_{11} = \beta_{12} = 0$

H_1: $\beta_{11} \neq \beta_{12} \neq 0$

แบบจำลอง Logit2.4 H_O: $\beta_{10} = \beta_{11} = 0$

H_1: $\beta_{10} \neq \beta_{11} \neq 0$

การทดสอบสมมติฐานแสดงภาคผนวก ง พบว่าแบบจำลอง Logit2.1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ $F_{0.05}(2,275)$ คือ 3.028605 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แบบจำลอง Logit2.2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ $F_{0.05}(2,272)$ คือ 3.028970 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แบบจำลอง Logit2.3 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสถิติ $F_{0.05}(2,271)$ คือ 3.029094 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และแบบจำลอง Logit2.4 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสถิติ $F_{0.1}(2,272)$ คือ 2.322188 มีค่าน้อยกว่า F value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ มีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากผลการวิเคราะห์การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease) มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 นั่นคือผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมากกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัวซึ่งสมเหตุสมผล เพราะคุณสมบัติของผู้ที่จะบริจาคโลหิตต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงและไม่มีโรคประจำตัว ส่วนการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

ความเชื่อมั่นร้อยละ 90 พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ นั่นคือผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้มียาใช้เป็นประจำ สาเหตุมาจากการที่บุคคลหนึ่งมียาที่ใช้เป็นประจำนั้นไม่ได้แปลว่าจะบริจาคโลหิตไม่ได้ เพราะถ้ายาที่ใช้เป็นประจำไม่ส่งผลร้ายต่อการบริจาคโลหิตก็สามารถมาบริจาคโลหิตได้ ทั้งนี้มีเพียงแต่ยาบางชนิดเท่านั้นซึ่งผู้ที่จะบริจาคโลหิตกำลังรับประทานอยู่ในขณะนั้นถึงจะห้ามไม่ให้บริจาคโลหิต ได้แก่ ยาแอสไพริน ยาคลายกล้ามเนื้อ ยาแก้ปวดข้อ และยาแก้อักเสบหรือยาปฏิชีวนะห้ามรับประทานภายใน 7 วันที่จะบริจาคโลหิต ซึ่งยาเหล่านี้เป็นยาที่ใช้ระงับอาการเพียงชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้นยาอื่นที่ใช้เป็นประจำจึงไม่เกี่ยวข้องต่อการบริจาคโลหิต ทำให้ผู้ที่มียาที่ใช้เป็นประจำที่นอกเหนือจากยาเหล่านี้สามารถที่จะมาบริจาคโลหิตได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่มียาใช้เป็นประจำก็ย่อมเป็นผู้ที่เป็นห่วงสุขภาพตัวเอง ส่งผลให้เป็นห่วงสุขภาพผู้อื่นด้วยเลยมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมากกว่าผู้ที่ไม่มียาใช้เป็นประจำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.3 แสดงผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

variables	Logit 2.1		Logit 2.2		Logit 2.3		Logit 2.4	
	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat
Constant	0.392	0.17	-0.668	-0.26	0.070	0.03	0.972	0.39
Education								
Secondary	-1.354 *	-1.65	-1.298	-1.62	-1.514 *	-1.73	-1.243	-1.41
Diploma	-1.411	-1.32	-0.754	-0.67	-1.651	-1.42	-2.079 *	-1.73
Bachelor degree & Bachelor degree Upper	-3.242 ***	-3.38	-3.449 ***	-3.62	-3.583 ***	-3.46	-3.028 ***	-2.91
Work								
Worker	0.684	0.93					ตัวเทียบ	
Occupation								
Professional,Technical & Managerial			2.541	1.54				
Entrepreneurs trade & Industry			2.010 *	1.67				
Laborers			-2.051	-1.51				
Other employees & Crops			2.187 **	2.39				
Work Status								
Employer & Own-account worker					-0.173	-0.14		
Unpaid family worker					1.539	1.25		
Employee - government					-0.873	-0.67		
State enterprise employee					0.597	0.39		
Employee - private					1.027	1.23		
No Work								
Study							-1.658 *	-1.94
Housework			ตัวเทียบ				1.313	1.16
Looking for work							0.621	0.52
Retirement & Leisure & Other							-1.038	-0.72
Health								
No Hepatitis	0.100	0.07	0.208	0.13	0.433	0.26	-0.405	-0.26
No Congenital disease	3.381 ***	2.60	3.752 ***	2.71	3.475 **	2.57	3.073 **	2.54
No Drug	-2.402 **	-2.24	-2.282 **	-2.07	-2.238 **	-2.08	-2.028 *	-1.73
Cost								
Income	-5.71E-05	-1.60	-1.09E-04 **	-2.22	-5.31E-05	-1.33	-6.00E-05	-1.62
Motivation								
Altruism								
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	0.700	0.88	0.082	0.10	0.728	0.86	1.090	1.27
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	2.099 ***	3.93	2.749 ***	4.29	2.288 ***	4.02	2.147 ***	3.77
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	1.210	1.25	1.634	1.60	1.407	1.39	1.703	1.56
Warm glow								
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	0.183	0.23	0.490	0.64	0.034	0.04	0.788	0.94
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	-2.295 **	-2.02	-1.952	-1.59	-2.585 **	-2.23	-2.285 *	-1.94
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	-0.264	-0.42	-0.094	-0.14	-0.273	-0.43	-0.017	-0.03
Other Giving								
Volunteer	-0.046	-0.08	-0.082	-0.13	-0.104	-0.17	0.277	0.43
Donation (Last year) & Gifts	-1.553 **	-2.02	-1.576	-1.85	-1.554 *	-1.92	-1.994 **	-2.40
No. of observations	292		292		292		292	
Log-likelihood	-63.938		-57.963		-61.786		-58.940	
Akaike info criterion	0.554		0.534		0.567		0.541	
McFadden R-squared	0.339		0.400		0.361		0.390	

หมายเหตุ - *, **, *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 แสดง Marginal Effect ของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก

ตัวแปร	Logit 2.1	Logit 2.2	Logit 2.3	Logit 2.4
Constant	0.0100	-0.0101	0.0015	0.0213
Education				
Secondary	-0.0344	-0.0196	-0.0323	-0.0273
Diploma	-0.0359	-0.0114	-0.0352	-0.0456
Bachelor degree & Bachelor degree Upper	-0.0824	-0.0521	-0.0764	-0.0664
Work				
Worker	0.0174			ตัวเทียบ
Occupation				
Professional,Technical & Managerial		0.0384		
Entrepreneurs trade & Industry		0.0304		
Laborers		-0.0310		
Other employees & Crops		0.0331		
Work Status				
Employer & Own-account worker			-0.0037	
Unpaid family worker			0.0328	
Employee - government			-0.0186	
State enterprise employee			0.0127	
Employee - private			0.0219	
No Work				
Study				-0.0364
Housework		ตัวเทียบ		0.0288
Looking for work				0.0136
Retirement & Leisure & Other				-0.0228
Health				
No Hepatitis	0.0025	0.0031	0.0092	-0.0089
No Congenital disease	0.0859	0.0567	0.0741	0.0674
No Drug	-0.0610	-0.0345	-0.0477	-0.0445
Cost				
Income	-1.45E-06	-1.65E-06	-1.13E-06	-1.32E-06
Motivation				
Altruism				
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	0.0178	0.0012	0.0155	0.0239
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	0.0533	0.0416	0.0488	0.0471
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0.0308	0.0247	0.0300	0.0374
Warm glow				
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	0.0047	0.0074	0.0007	0.0173
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	-0.0583	-0.0295	-0.0551	-0.0501
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	-0.0067	-0.0014	-0.0058	-0.0004
Other Giving				
Volunteer	-0.0012	-0.0012	-0.0022	0.0061
Donation (Last year) & Gifts	-0.0395	-0.0238	-0.0331	-0.0437

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model)

สำหรับแบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model) ตัวแปรทางเลือก y_i ที่สังเกตได้คือผลจากการสมมติให้มีทางเลือกอยู่ทั้งสิ้น m ทางเลือก ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นด้วยความน่าจะเป็น (Probability) ค่าหนึ่ง ดังนั้นแบบจำลองที่แท้จริงจึงมีตัวแปรตามเป็นตัวแปรแฝง y_i^* (Latent Variable) ที่สังเกตไม่ได้เช่นเดียวกับที่กล่าวไปแล้วในแบบจำลองสองทางเลือก ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสำหรับหน่วยสังเกต i ใด ๆ(อารี วิบูลย์พงศ์, 2547: 208-209)

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.12)}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} y_i &= 0 \text{ if } y_i^* \le 0, \\ y_i &= 1 \text{ if } 0 < y_i^* \le \gamma_1, \\ y_i &= 2 \text{ if } \gamma_1 < y_i^* \le \gamma_2, \\ &\vdots \\ &\vdots \\ y_i &= j \text{ if } \gamma_{j-1} < y_i^* \le \gamma_j \end{aligned} \qquad \text{.....(5.13)}$$

สำหรับ γ_i ที่ไม่รู้ค่าด้วย $\gamma_0 = -\alpha$ $\gamma_i = 0$ และ $\gamma_m = \infty$ ผลที่ตามมาคือ ค่าความน่าจะเป็นที่ทางเลือก j จะถูกเลือกคือค่าความน่าจะเป็นที่ตัวแปรแฝง y_i^* อยู่ระหว่างช่วงเขต γ_{j-1} และ γ_j

สมมติว่า u_i มีการแจกแจงอยู่ในรูป Logistic แบบจำลองที่ใช้คือ Order Logit เมื่อใดที่ $m = 2$ แบบจำลองจะกลับสู่แบบจำลองสองทางเลือกดังเดิม สมมติตัวอย่างของความถี่ของการมาบริจาคโลหิตเมื่อปีพ.ศ. 2549 ซึ่งสามารถมาบริจาคโลหิตได้ทั้งหมด 0 – 4 ครั้ง ดังนั้นความถี่ของการบริจาคโลหิตจึงมีได้ 5 ทางเลือก เราสามารถเขียนแบบจำลองตามลำดับได้ดังนี้

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.14)}$$

$y_i = 0$ เมื่อเป็นผู้ที่เคยมาบริจาคโลหิต แต่ในปีพ.ศ. 2549 ไม่ได้มาบริจาคโลหิต

$,\text{if } y_i^* \le 0,$

$y_i = 1$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 1 ครั้ง

$,\text{if } 0 < y_i^* \le \gamma_1,$

$y_i = 2$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 2 ครั้ง

$,\text{if } \gamma_1 < y_i^* \le \gamma_2,$

$y_i = 3$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 3 ครั้ง

$,\text{if } \gamma_2 < y_i^* \le \gamma_3,$

$y_i = 4$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 4 ครั้ง

$,\text{if } \gamma_3 < y_i^*$ .....(5.15)

เมื่อ y_i^* แปลความว่าเป็นระดับความถี่ของการมาบริจาคโลหิต สมการที่ 5.15 ถูกกำหนดค่าขั้นต่ำไว้ที่ 0 (นั่นคือให้ $y_i^* \le 0$) นอกจากนี้ยังจำเป็นที่จะต้องกำหรดกรอบให้กับค่า y_i^* ด้วย ดังนั้นถ้า u_i มีการแจกแจงแบบ Logistic ความน่าจะเป็นที่ได้คือ

$$
\begin{aligned}
P(y_i = 0|x_i) &= P(y_i^* \le 0|x_i) = F(-\beta' x_i),\\
P(y_i = 1|x_i) &= P(0 < y_i^* \le \gamma_1|x_i) = F(\gamma_1 - \beta' x_i) - F(-\beta' x_i),\\
P(y_i = 2|x_i) &= P(\gamma_1 < y_i^* \le \gamma_2|x_i) = F(\gamma_2 - \beta' x_i) - F(\gamma_1 - \beta' x_i),\\
P(y_i = 3|x_i) &= P(\gamma_2 < y_i^* \le \gamma_3|x_i) = F(\gamma_3 - \beta' x_i) - F(\gamma_2 - \beta' x_i),\\
P(y_i = 4|x_i) &= P(\gamma_3 < y_i^*|x_i) = 1 - F(\gamma_3 - \beta' x_i)
\end{aligned}
\qquad \text{.....(5.16)}
$$

เมื่อ γ เป็นพารามิเตอร์ที่รู้ค่าและจะถูกประมาณค่าพร้อมกับ β ด้วยวิธี Maximum Likelihood ค่าสัมประสิทธิ์ β คือ ค่าที่อยู่ในแบบจำลอง y_i^* นั่นคือ เป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์กับตัวแปรแฝง (หรือความน่าจะเป็น) เช่นเดียวกับที่อยู่ในแบบจำลองสองทางเลือก

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต (Order Logit Model)

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต เพื่อที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต โดยพิจารณาจำนวนครั้งหรือความถี่ของการมาบริจาคโลหิตเมื่อปีพ.ศ. 2549 ว่าผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตเป็นจำนวนกี่ครั้งในหนึ่งปี ซึ่งการวิเคราะห์จะใช้แบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model) โดยที่

$$y_i^* = \beta' x_i + u_i \qquad \text{.....(5.17)}$$

กำหนดให้ถ้า $Y_i^* \le 0$ แล้ว $Y_i = 0$,ถ้า $0 < Y_i^* \le \mu_1$ แล้ว $Y_i = 1$,ถ้า $\mu_1 < Y_i^* \le \mu_2$ แล้ว $Y_i = 2$,ถ้า $\mu_2 < Y_i^* \le \mu_3$ แล้ว $Y_i = 3$ หรือถ้า $\mu_3 \le Y_i^*$ แล้ว $Y_i = 4$ โดยที่ μ_i เป็นพารามิเตอร์ที่ไม่รู้ค่าถูกประมาณการณ์มาจาก β และสมมติว่า u_i มีการแจกแจงแบบ Logistic Distribution ดังนั้นกำหนดให้

$y_i = 0$ เมื่อเป็นผู้ที่เคยมาบริจาคโลหิต แต่ในปีพ.ศ. 2549 ไม่ได้มาบริจาคโลหิต
$y_i = 1$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 1 ครั้ง
$y_i = 2$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 2 ครั้ง
$y_i = 3$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 3 ครั้ง
$y_i = 4$ เมื่อเป็นผู้ที่มาบริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 จำนวน 4 ครั้ง

ดังนั้นถ้า u_i มีการแจกแจงแบบ Logistic ความน่าจะเป็นที่ได้คือ

$$\begin{aligned}
P(y_i = 0|x_i) &= P(y_i^* \le 0|x_i) = F(-\beta' x_i), \\
P(y_i = 1|x_i) &= P(0 < y_i^* \le \gamma_1|x_i) = F(\gamma_1 - \beta' x_i) - F(-\beta' x_i), \\
P(y_i = 2|x_i) &= P(\gamma_1 < y_i^* \le \gamma_2|x_i) = F(\gamma_2 - \beta' x_i) - F(\gamma_1 - \beta' x_i), \\
P(y_i = 3|x_i) &= P(\gamma_2 < y_i^* \le \gamma_3|x_i) = F(\gamma_3 - \beta' x_i) - F(\gamma_2 - \beta' x_i), \\
P(y_i = 4|x_i) &= P(\gamma_3 < y_i^*|x_i) = 1 - F(\gamma_3 - \beta' x_i) \qquad \text{.....(5.18)}
\end{aligned}$$

โดยที่ P คือ ความน่าจะเป็นที่จะมีความถี่ของการบริจาคโลหิต

γ คือ พารามิเตอร์ที่รู้ค่าและจะถูกประมาณค่าพร้อมกับ β

x คือ ตัวแปรต้น ประกอบไปด้วย ตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ (Motivation) ตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุน (Cost) ตัวแปรที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving) ตัวแปรที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล (Characteristic) ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) ตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health) และการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต (Campaign)[10]

[10] คำอธิบายตัวแปรต้น แสดงในภาคผนวก ข

1. ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิเคราะห์ประมาณค่าสัมประสิทธิ์

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ*** *(Motivation)* แบ่งตามประเภทของแรงจูงใจได้ 2 ประเภทคือ แรงจูงใจแบบ Altruism และ Warm glow ซึ่งแบ่งพิจารณาดังนี้

แรงจูงใจแบบ Altruism ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์, ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ โดยข้อความทั้งหมดเป็นข้อความที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism กล่าวคือถ้าเครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ย่อมมีแรงจูงใจแบบ Altruism หมายความว่าการที่บุคคลนั้นมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ นั้นแสดงถึงว่าเป็นการบริจาคโลหิตโดยคำนึงถึงบุคคลอื่นเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงการให้ของตนเอง

แรงจูงใจแบบ Warm glow ประกอบด้วย การเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอ ๆ กับการให้รูปแบบอื่น ๆ, การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต โดยข้อความเหล่านี้สะท้อนถึงแรงจูงใจแบบ Warm glow กล่าวคือถ้าเครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้บริจาคโลหิตมีลักษณะแรงจูงใจแบบ Warm glow หมายความว่าการที่บุคคลนั้นมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ แสดงว่าเป็นการบริจาคที่คำนึงถึงความพึงพอใจของตนเองเป็นหลัก ซึ่งจะไม่คำนึงถึงการบริจาคของบุคคลอื่น

- ***ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน*** *(Cost)* การมาบริจาคโลหิตในแต่ละครั้งย่อมทำให้เกิดต้นค่าเสียโอกาสต่อผู้ที่มาบริจาคโลหิต ยิ่งมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งเท่าไรก็ย่อมเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นในการวิเคราะห์ความถี่ของการบริจาคโลหิต จึงต้องนำปัจจัยหรือตัวแปรที่สะท้อนต้นทุนมาพิจารณาด้วย โดยได้แบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 รายได้ (Income) กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาเดินทางจนถึงระหว่างการบริจาคโลหิต กลุ่มที่ 3 เป็นสาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ได้แก่ ใกล้บ้าน ,ใกล้ที่ทำงาน ,สะดวกในการเดินทาง ซึ่งตัวแปรที่อยู่ในแต่ละกลุ่มล้วนแต่เป็นตัวแปรที่สะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาส สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

รายได้ (Income) กำหนดให้ตัวแปรรายได้เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ รายได้ตัวแปรที่สะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสอย่างชัดเจน กล่าวคือการที่บุคคลเลือกปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจจะได้รับค่าตอบแทนในรูปของรายได้ หรือค่าจ้าง แต่เมื่อบุคคลคนหนึ่งเลือกที่จะมาบริจาคโลหิตก็ย่อมต้องเสียเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ อาจทำให้สูญเสียรายได้จากการมาบริจาคโลหิตเกิดเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสขึ้นมา และยิ่งมาบริจาคโลหิตบ่อยมากขึ้นก็จะเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสมากขึ้นด้วย ดังนั้นในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คาดว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นลบ คือผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีรายได้สูง เพราะผู้ที่มีรายได้ต่ำย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้สูง การมาบริจาคโลหิตของผู้มีรายได้ต่ำย่อมเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

ระยะเวลาเดินทางจนถึงระหว่างการบริจาคโลหิต (Time_blood) โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 ช่วงเวลา โดยกำหนดให้ตัวแปรทั้ง 3 เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ได้แก่ ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิต ,ระยะเวลารอบริจาคโลหิต และระยะเวลาระหว่างบริจาคโลหิต ตัวแปรเหล่านี้สะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสของการสูญเสียเวลา ยิ่งถ้าต้องใช้เวลาในขั้นตอนต่าง ๆ ของการมาบริจาคโลหิตมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นถ้าระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนยิ่งเร็วขึ้นเท่าไร ก็น่าจะมีความน่าจะเป็นที่ผู้บริจาคจะมาบริจาคโลหิตบ่อยมากขึ้นเท่านั้น เพราะทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อย เครื่องหมายที่คาดว่าจะได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นลบ

สาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ (Cause_blood) ได้แก่ ใกล้บ้าน ,ใกล้ที่ทำงาน ,สะดวกในการเดินทาง กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นตัวแปรเหล่านี้สะท้อนค่าเสียโอกาสได้เช่นกัน เพราะการที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติอยู่ใกล้บ้านหรือที่ทำงาน แปลว่าใช้เวลาไม่มากในการเดินทางมาบริจาคโลหิต ทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อย ส่วนเรื่องความสะดวกในการเดินทางจะสะท้อนถึงการมาถึงศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติได้ง่าย คือดูการคมนาคมขนส่งที่สะดวกมากกว่า ไม่ได้คำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการเดินทางเป็นหลัก แต่คำนึงถึงการเข้ามาถึงศูนย์บริการโลหิตได้อย่างสะดวก ดังนั้นเครื่องหมายที่คาดว่าจะได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นบวก

- ***ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ*** *(Other giving)* ตัวแปรที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ เป็นตัวแปรที่ดูความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการมาบริจาคโลหิตกับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ว่าเมื่อบุคคลหนึ่งทำการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ แล้ว จะมีความถี่ในการมาบริจาคโลหิตอย่างไร ซึ่งแบ่งพิจารณาดังนี้

อาสาสมัคร (Volunteer) กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นว่าเคยเป็นอาสาสมัคร หรือไม่เคยเป็นอาสาสมัคร โดยคาดว่าความถี่ของการบริจาคโลหิตน่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการเป็นอาสาสมัคร นั่นคือสัมประสิทธิ์ที่ประมาณการจะมีค่าเป็นลบ เนื่องจากการเป็นอาสาสมัครเป็นรูปแบบการช่วยเหลือสังคมที่ต้องเสียสละเวลาอย่างมาก ดังนั้นถ้าบุคคลหนึ่งเลือกรูปแบบการช่วยเหลือสังคมโดยการเป็นอาสาสมัคร บุคคลคนนั้นน่าจะมีเวลาน้อยลงในการที่จะช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น รวมไปถึงการบริจาคโลหิตซึ่งความบ่อยของการมาบริจาคโลหิตก็จะน้อยลงไปด้วยเช่นกัน

การบริจาคเงินและสิ่งของ (Donation & Giving) กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นว่าเมื่อปีที่แล้วได้บริจาคเงินหรือเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่ โดยคาดว่าความถี่ของการมาบริจาคโลหิตน่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการบริจาคเงินและสิ่งของ นั่นคือสัมประสิทธิ์ที่ประมาณการจะมีค่าเป็นบวก เนื่องจากการบริจาคเงินและสิ่งของเป็นรูปแบบการให้ที่สะดวก รวดเร็ว และไม่ยุ่งยาก ดังนั้นเมื่อบุคคลคนหนึ่งมีการช่วยเหลือสังคมโดยการบริจาคเงินและสิ่งของ บุคคลนั้นมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อยกว่าการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ

- ***ปัจจัยอื่น ๆ*** แบ่งเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ,ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) และตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)

ปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล ได้แก่ สถานภาพ ศาสนา[11] ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิเคราะห์ประมาณค่าสัมประสิทธิ์เป็นดังนี้

---

[11] ศาสนา เป็นปัจจัยที่คาดว่าน่าจะกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต แต่จากข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมมา มีผู้ที่บริจาคโลหิตในปีพ.ศ. 2549 ที่นับถือศาสนาอิสลาม 1 คน และนับถือศาสนาคริสต์ 1 คน จึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง

- *สถานภาพของบุคคล (Marrital Status)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่นประกอบด้วย สถานภาพโสด สมรส และหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้สถานภาพโสดตัวเทียบ ซึ่งคาดว่าสถานภาพโสดมีความน่าจะเป็นที่จะมีความถี่ในการบริจาคโลหิตมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ เพราะว่าผู้ที่มีสถานภาพโสดน่าจะมีภาระต่อครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่แต่งงานแล้วหรือว่าเคยแต่งงานมาก่อน ดังนั้นเครื่องหมายของสถานภาพสมรส และหม้าย , หย่า , แยกกันอยู่ คาดว่าจะเป็นลบ

- *ศาสนา (Religion)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย ศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์ ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นตัวเทียบ โดยคาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งศาสนาอิสลาม และคริสต์ นั้นก็หมายถึงว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ประเทศไทยมีผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ

- *ภูมิลำเนา (Region)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร (ตัวเทียบ) ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภูมิลำเนาเป็นอีกตัวแปรที่คาดว่ามีอิทธิพลต่อการบริจาคโลหิต เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นที่เกิดย่อมมีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้ผู้ที่เกิดในท้องถิ่นที่แตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิต ทัศนคติ และแนวคิดไม่เหมือนกัน และนอกจากนี้ท้องถิ่นที่แตกต่างกันก็ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับรู้ข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย คาดว่าเครื่องหมายที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นลบทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพราะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาในภาคอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่มีภูมิลำเนาที่กรุงเทพมหานครน่าจะมีโอกาสรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ

- *ระดับการศึกษา (Education)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ประกอบด้วย การศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะกำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นตัวเทียบ เนื่องจากคาดว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นน่าจะเป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ดังนั้นคาดว่าผู้มีระดับการศึกษาสูงกว่าน่าจะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า เครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นบวกในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ปัจจัยที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work) ในตัวแปรกลุ่มนี้จะประกอบด้วยกลุ่มของตัวแปรผู้ที่มีงานทำหรือไม่มีงานทำ (Worker) โดยผู้ที่มีงานทำจะประกอบอาชีพ (Occupation) อะไร และมีสถานภาพการทำงาน (Work Status) อะไร ส่วนกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ (No Work) เขาทำอะไรอยู่ขณะวันที่สัมภาษณ์ โดยปัจจัยที่สะท้อนถึงการทำงาน เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสในการเลือกที่จะทำงานในเชิงเศรษฐกิจเพื่อให้ได้รับค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน กับการเลือกที่จะมาบริจาคโลหิต ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์คาดว่าเครื่องหมายของผู้ที่มีงานทำน่าจะเป็นลบ กล่าวคือเมื่อพิจารณาผู้ที่มีงานทำ และผู้ที่ไม่มีงานทำเป็นตัวเทียบแล้ว ผู้ที่ไม่มีงานทำน่าจะมีเวลาที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากกว่าผู้ที่มีงานทำ หรือกล่าวได้ว่าผู้ที่ไม่มีงานทำมีค่าเสียโอกาสน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ เพราะฉะนั้นโอกาสที่ผู้ที่ไม่มีงานทำจะมาบริจาคโลหิตจึงน่าจะบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีงานทำ

ปัจจัยที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health) สุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการบริจาคโลหิต การที่บุคคลหนึ่งจะบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้งเท่าไร ย่อมขึ้นอยู่กับสุขภาพของผู้ที่จะบริจาคโลหิตด้วย การมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง หรือไม่มีประวัติการเป็นโรคบางอย่างที่ไม่สามารถบริจาคโลหิตได้เป็นปัจจัยโดยตรงของการกำหนดความบ่อยในการบริจาคโลหิต ตัวแปรด้านสุขภาพประกอบด้วย 3 ตัวแปรด้วยกัน ได้แก่

- *การไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (No Hepatitis)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น โดยคาดว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นโรคเหล่านี้จะมีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยมากกว่าผู้ที่เคยเป็นโรค ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งคาดว่าผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวจะมีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัว เนื่องจากผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวย่อมเป็นผู้ที่มีสุขภาพที่แข็งแรงกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

- *การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug)* กำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำน่าจะเป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ดังนั้นผู้ที่ไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มียาใช้เป็นประจำ เครื่องหมายจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์น่าจะเป็นบวก

ปัจจัยที่สะท้อนถึงผลของการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต (Campaign) การจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่คาดว่าน่าจะมีผลกระตุ้นการมาบริจาคโลหิต ดังนั้นถ้าโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมีผลกระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ผลของการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เครื่องหมายน่าจะเป็นบวก

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต (Order Logit Model)

ผลการศึกษาปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตโดยที่มีตัวแปรรายได้ และระยะเวลาเดินทางจนถึงระหว่างการบริจาคโลหิตเป็นตัวแปรที่สะท้อนต้นทุน แสดงผลการศึกษาในตารางที่ 5.5 กลุ่มที่ 2 เป็นการศึกษาปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตโดยที่มีตัวแปรรายได้ และสาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติเป็นตัวแปรที่สะท้อนต้นทุน แสดงผลการศึกษาในตารางที่ 5.6 จากการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความน่าจะเป็นของความถี่ของการมาบริจาคโลหิตเป็นดังนี้

- ปัจจัยสะท้อนถึงแรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจแบบ Altruism พบว่าข้อความที่แสดงแรงจูงใจแบบ Altruism ทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งไม่ได้มีแรงจูงใจแบบ Altruism แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ไม่ได้คำนึงถึงผู้อื่นจากผลของการให้ของตนเอง

แรงจูงใจแบบ Warm glow ประกอบด้วยข้อความที่ว่าเห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่นๆ, การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต จากการวิเคราะห์พบว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit1.4 และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 โดยเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวกทั้งคู่ นั่นคือผู้ที่มาบริจาคโลหิตที่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้ แสดงว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ เห็นว่าการที่มาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตใน

แต่ละครั้งเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต ซึ่งแสดงถึงว่าบุคคลคนนั้นคำนึงถึงผลของการให้ของตนเองเป็นหลัก

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit1.4 และผู้ที่เห็นด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t test ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับความถี่ของการมาบริจาคโลหิต ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานดังนี้

แบบจำลอง Order Logit 1.4 H_O: $\beta_{31} = 0$

H_1: $\beta_{31} \neq 0$

แบบจำลอง Order Logit 2.1 H_O: $\beta_{29} = 0$

H_1: $\beta_{29} \neq 0$

การทดสอบสมมติฐานแสดงในภาคผนวก ฉ พบว่า ในแบบจำลอง Order Logit1.4 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสถิติ $t_{(183),0.1/2}$ คือ 1.653223 มีค่าน้อยกว่า t value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการมาบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ต่อมาในแบบจำลอง Order Logit2.1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสถิติ $t_{(219),0.1/2}$ คือ 1.651841 มีค่าน้อยกว่า t value ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ แรงจูงใจแบบ Warm glow ที่ว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการมาบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งจะมีแรงจูงใจแบบ Warm glow โดยที่การมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และคิดว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต นั่นแสดงว่าการที่บุคคลคนหนึ่งมาการบริจาคโลหิตบ่อย ๆ บุคคลคนนั้นได้คำนึงถึงความพึงพอใจจากการให้ของตนเองเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงบุคคลอื่น เป็นการสะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow

- ปัจจัยสะท้อนถึงต้นทุน (Cost)

รายได้ (Income) เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาส แต่จากการวิเคราะห์พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือรายได้เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

ระยะเวลาเดินทางจนถึงระหว่างการบริจาคโลหิต (Time_blood) จะทำการวิเคราะห์ในแบบจำลอง Order Logit1.1 – 1.4 โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิต ,ระยะเวลารอบริจาคโลหิต และระยะเวลาระหว่างบริจาคโลหิต พบว่าระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิต และระยะเวลาระหว่างบริจาคโลหิต มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เป็นไปตามที่คาดการณ์ หมายความว่าถ้าระยะเวลาในการเดินทางมาบริจาคโลหิต และระยะเวลาระหว่างบริจาคโลหิตยิ่งใช้เวลาน้อยแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตก็จะมากขึ้น โดยที่ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit1.1 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit1.2 และ 1.3 แสดงว่าระยะเวลาในการเดินทางมาบริจาคโลหิตเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความถี่ของการมาบริจาคโลหิต ถ้าใช้เวลาเดินทางมาบริจาคโลหิตน้อยก็จะเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อย ดังนั้นเมื่อมีต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อยเมื่อมาบริจาคโลหิต ก็จะทำให้ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้งมากขึ้น ส่วนระยะเวลารอบริจาคโลหิตเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นเครื่องหมายลบ ซึ่งไม่ตรงตามที่คาดการณ์ไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากเมื่อระยะเวลาของการเดินทางมาบริจาคโลหิตเป็นตัวกำหนดความถี่ของการมาบริจาคโลหิต ดังนั้นถ้าการเดินทางมาบริจาคโลหิตใช้เวลาน้อยแล้ว หมายความว่ามีความสะดวกในการมาบริจาคโลหิต ทำให้ระยะเวลาในการรอบริจาคโลหิตไม่ว่าจะมากหรือน้อย จึงไม่มีผลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิตแต่อย่างใด

สาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ (Cause_blood) พบว่าศูนย์บริการโลหิตอยู่ใกล้บ้าน และใกล้ที่ทำงาน มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก นั่นคือถ้าศูนย์บริการโลหิตอยู่ใกล้บ้านหรือใกล้ที่ทำงานแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมาก เนื่องจากการที่มีสถานที่รับบริจาคโลหิตอยู่ใกล้จะทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของการมาบริจาคโลหิตต่ำ จึงทำให้สามารถมาบริจาคโลหิตได้บ่อย ๆ โดยที่สาเหตุของการมาบริจาคโลหิตเพราะใกล้บ้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใน

แบบจำลอง Order Logit2.2 – 2.4 และสาเหตุของการมาบริจาคโลหิตเพราะใกล้ที่ทำงานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.4 ในส่วนของการเดินทางสะดวกเมื่อมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ เครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นเครื่องหมายบวกเช่นกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 และ 2.2 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.3 และ 2.4 นั่นคือการเดินทางที่สะดวกทำให้มีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น เนื่องจากการคมนาคมที่สะดวก ทำให้การเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตได้ง่าย (ในที่นี้คือศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ) ทำให้เกิดความสะดวกในการมาบริจาคโลหิตได้บ่อย ๆ

- ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving)

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร (Volunteer) พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน นั่นคือผู้ที่เคยเป็นอาสาสมัครมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ เพราะว่าการเป็นอาสาสมัครต้องเสียสละเวลาอย่างมากในการช่วยเหลือสังคม ดังนั้นถ้าบุคคลหนึ่งเลือกรูปแบบการช่วยเหลือสังคมโดยการเป็นอาสาสมัคร บุคคลคนนั้นน่าจะมีเวลาน้อยลงในการที่จะช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น รวมไปถึงการบริจาคโลหิตซึ่งความบ่อยของการมาบริจาคโลหิตก็จะน้อยลงไปด้วยเช่นกัน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการบริจาคเงินและสิ่งของ (Donation & Giving) พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือผู้ที่เคยบริจาคเงิน และสิ่งของมีความน่าจะเป็นที่จะมีความถี่ในการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เคยบริจาคเงิน และสิ่งของ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ เพราะว่าผู้ที่เคยบริจาคเงินและสิ่งของเป็นผู้ที่ช่วยเหลือสังคมอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าการบริจาคโลหิตเป็นอีกรูปแบบของการช่วยเหลือสังคม บุคคลที่เคยบริจาคเงินและสิ่งของย่อมที่จะมาบริจาคโลหิต เนื่องจากได้ช่วยเหลือสังคม แต่การที่บุคคลที่เคยบริจาคเงินและสิ่งของมาบริจาคโลหิตได้บ่อย ๆ เนื่องจากการบริจาคเงินและสิ่งของเป็นรูปแบบการให้ที่สะดวกรวดเร็ว และไม่ยุ่งยาก ทำให้มีเวลาเหลือในการที่จะช่วยเหลือสังคมได้อีก ดังนั้นเมื่อบุคคลคนหนึ่ง

มีการช่วยเหลือสังคมโดยการบริจาคเงินและสิ่งของ บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อยกว่าการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ

- ปัจจัยอื่น ๆ

สถานภาพของบุคคล (Marrital Status) พบว่าเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ของสถานภาพสมรส และสถานภาพหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่เป็นบวก ซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ โดยที่สถานภาพสมรสมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit1.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.4 สถานภาพหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit1.1 – 1.4 และ Order Logit2.1 ,2.3 ,2.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในแบบจำลอง Order Logit2.2 นั่นคือผู้ที่มีสถานภาพสมรส หรือว่าเคยสมรสมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด

ภูมิลำเนา (Region) พบว่าปัจจัยด้านภูมิลำเนาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือปัจจัยด้านภูมิลำเนาไม่มีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

ระดับการศึกษา (Education) พบว่าระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ นั่นคือระดับการศึกษาประถมศึกษามีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วผู้ที่มีการศึกษาที่สูงขึ้นไม่ได้มีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ โดยในทุกแบบจำลองระดับการศึกษาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทำงาน (Work) ประกอบด้วยตัวแปร 4 กลุ่มได้แก่ การมีงานทำหรือไม่ (Worker) อาชีพ (Occupation) สถานภาพการทำงาน (Work Status) และผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังทำอะไร (No Work) โดยใน Order Logit1.1 และ 2.1 พบว่าการมีงานทำหรือไม่ (Worker) เครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าผู้ที่มีงานทำมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit1.1 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 โดยอาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) , คนงานทั่วไป ,

ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการและนักบริหารมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำตามลำดับ ส่วนผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ แสดงใน Order Logit1.2 และ 2.2 สาเหตุที่อาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) มีมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เนื่องจากว่าผู้ที่ประกอบอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มีภาระหน้าที่ที่ต้องดูแล หรือเวลามีเวลาเริ่มงานทำงาน เวลาพัก และเวลาเลิกงานที่แน่นอนกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่มีอาชีพลูกจ้างอื่น ๆ มีโอกาสที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้งกว่าอาชีพอื่น ๆ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) เป็นบุคคลที่ทำงานเพื่อประเทศชาติอยู่แล้ว ดังนั้นกลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคบ่อยครั้งเช่นกัน ใน Order Logit1.3 และ 2.3 ผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างรัฐบาล ,ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างเอกชนมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ในการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ,90 และ 95 ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากเวลาการทำงาน และพักที่แน่นอน จึงทำให้สะดวกที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้ง ส่วนผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง ,ประกอบธุรกิจส่วนตัวและช่วยธุรกิจในครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ในการมาบริจาคโลหิตน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีสถานภาพการทำงานอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เป็นนายจ้าง หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือแม้แต่ช่วยธุรกิจในครัวเรือน ต่างต้องมีภาระหน้าที่ในการดูแลธุรกิจ เวลาส่วนใหญ่ต้องใช้ในการทำงานซึ่งต้องรับภาระงานที่หนักกว่าลูกจ้าง ดังนั้นความสะดวกในการไปบริจาคโลหิตบ่อย ๆ จึงไม่สามารถที่จะทำได้

กลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ (No Work) จะวิเคราะห์ใน Order Logit1.4 และ 2.4 เป็นการดูผู้ที่ไม่มีงานทำ เทียบกับผู้ที่มีงานทำ พบว่าผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วเรียนหนังสือ ,กำลังหางานทำ และทำงานบ้าน มีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ โดยที่ผู้ที่ทำงานบ้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในแบบจำลอง Order Logit1.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit2.4 ส่วนผู้ที่เกษียณอายุ พักผ่อนและอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีงานทำ เนื่องจากผู้ที่เกษียณอายุ ผู้ที่พักผ่อนเป็นผู้ที่ไม่ต้องใช้เวลาในการประกอบกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมีเวลามากพอที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้ง

สุขภาพ (Health) ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือการไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง (No Hepatitis), การไม่มีโรคประจำตัว (No Congenital disease) และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ (No Drug) จากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านสุขภาพไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ปัจจัย นั่นคือปัจจัยด้านสุขภาพไม่มีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

ผลของการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต (Campaign) พบว่าการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในแบบจำลอง Order Logit1.1 ,1.3 ,1.4 ,2.1 ,2.3 และ 2.4 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลอง Order Logit1.2 และ 1.4 โดยเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ซึ่งไม่เป็นตามที่คาการณ์ หมายความว่าการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมากขึ้นไม่มีผลต่อแนวโน้มที่จะทำให้มาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งขึ้น แสดงว่าการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตไม่ได้เป็นกระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลคนหนึ่งมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆนั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการกระตุ้นให้มาบริจาคโลหิตด้วยโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.5 แสดงผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต

variables	Order Logit1.1		Order Logit1.2		Order Logit1.3		Order Logit1.4	
	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat
Limit Points								
LIMIT_1:C	-0.567	-0.30	-0.643	-0.35	-0.401	-0.22	-0.331	-0.17
LIMIT_2:C	0.324	0.17	0.277	0.15	0.524	0.29	0.595	0.31
LIMIT_3:C	0.945	0.49	0.935	0.50	1.192	0.65	1.232	0.64
LIMIT_4:C	2.003	1.04	2.054	1.10	2.344	1.27	2.313	1.19
Marrital Status								
Married	0.370	1.13	0.407	1.22	0.436	1.30	0.730 **	2.00
Widow & Divorce & Separete	1.309 **	2.05	1.666 **	2.55	1.594 **	2.38	1.460 **	2.28
Region								
Central	0.019	0.05	-0.275	-0.73	-0.266	-0.70	0.022	0.06
North	-0.100	-0.22	-0.205	-0.45	-0.162	-0.35	0.001	0.00
Northeast	-0.505	-1.09	-0.749	-1.58	-0.694	-1.43	-0.422	-0.90
South	-0.410	-0.70	-0.417	-0.70	-0.452	-0.76	-0.766	-1.19
Education								
Secondary	-0.215	-0.35	-0.086	-0.13	0.006	0.01	-0.103	-0.16
Diploma	-0.324	-0.41	-0.167	-0.20	-0.189	-0.24	-0.114	-0.14
Bachelor degree	-0.256	-0.41	-0.288	-0.43	-0.280	-0.43	-0.103	-0.16
Bachelor degree Upper	-0.181	-0.23	-0.044	-0.05	0.033	0.04	0.160	0.20
Work								
Worker	0.608 *	1.87					ตัวเทียบ	
Occupation								
Professional,Technical & Managerial			0.457	0.81				
Entrepreneurs trade & Industry			-0.505	-1.05				
Laborers			0.600	0.90				
Other employees & Crops			1.073 ***	3.01				
Work Status								
Employer					0.031	0.03		
Own-account worker & Unpaid family worker					-0.577	-1.19		
Employee - government					1.432 ***	2.75		
State enterprise employee					1.199	1.28		
Employee - private					0.916 **	2.49		
No Work								
Study							-0.261	-0.69
Housework			ตัวเทียบ				-2.244 ***	-2.88
Looking for work							-0.864	-1.33
Retirement & Leisure & Other							1.142	1.35
Health								
No Hepatitis	-0.476	-0.37	-0.720	-0.62	-0.883	-0.76	-0.399	-0.30
No Congenital disease	0.099	0.22	-0.008	-0.02	0.019	0.04	0.212	0.46
No Drug	-0.311	-0.52	-0.243	-0.40	-0.148	-0.24	-0.316	-0.52
Cost								
Income	-1.67E-07	-0.03	4.55E-06	0.90	6.51E-06	1.27	-1.38E-06	-0.28
ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิต	-0.009 **	-1.99	-0.008 *	-1.81	-0.008 *	-1.88	-0.007	-1.52
ระยะเวลารอบริจาค	0.005	0.70	0.003	0.42	0.005	0.67	0.006	0.88
ระยะเวลาระหว่างบริจาค	-0.003	-0.25	-0.007	-0.52	-0.004	-0.28	-0.003	-0.25
โครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมีผลต่อการบริจาค	-0.725 ***	-2.62	-0.671 **	-2.40	-0.746 ***	-2.66	-0.830 ***	-2.92
Motivation								
Altruism								
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	-0.521	-1.31	-0.366	-0.90	-0.372	-0.91	-0.507	-1.27
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	0.207	0.66	-0.027	-0.08	-0.012	-0.04	0.280	0.88
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0.246	0.45	0.361	0.65	0.371	0.66	0.318	0.57
Warm glow								
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	0.031	0.06	0.146	0.29	0.233	0.46	-0.141	-0.27
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0.994	1.32	1.074	1.36	1.038	1.34	1.233 *	1.66
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	0.431	1.43	0.304	0.99	0.364	1.19	0.399	1.30
Other Giving								
Volunteer	-0.056	-0.16	-0.047	-0.14	0.023	0.07	-0.162	-0.47
Donation (Last year) & Gifts	0.333	0.57	0.308	0.51	0.467	0.76	0.401	0.68
No. of observations	217		217		217		217	
Log-likelihood	-315.011		-308.795		-306.588		-309.772	
Akaike info criterion	3.189		3.159		3.148		3.168	
LR index (Pseudo-R2)	0.048		0.067		0.074		0.064	

หมายเหตุ - *, **, *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.6 แสดงผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต

variables	Order Logit2.1		Order Logit2.2		Order Logit2.3		Order Logit2.4	
	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat	Coef.	z-stat
Limit Points								
LIMIT_1:C	-0.895	-0.52	-0.982	-0.58	-1.193	-0.71	-1.295	-0.77
LIMIT_2:C	0.025	0.01	-0.042	-0.02	-0.253	-0.15	-0.363	-0.21
LIMIT_3:C	0.653	0.38	0.606	0.35	0.402	0.24	0.267	0.16
LIMIT_4:C	1.784	1.04	1.771	1.03	1.598	0.95	1.404	0.83
Marrital Status								
Married	0.458	1.50	0.427	1.37	0.464	1.49	0.646 *	1.94
Widow & Divorce & Separete	1.332 **	2.25	1.564 ***	2.60	1.495 **	2.42	1.456 **	2.46
Region								
Central	0.067	0.20	-0.120	-0.35	-0.134	-0.39	0.033	0.10
North	-0.298	-0.70	-0.325	-0.76	-0.285	-0.66	-0.200	-0.47
Northeast	-0.324	-0.80	-0.515	-1.24	-0.464	-1.11	-0.234	-0.57
South	-0.277	-0.55	-0.356	-0.70	-0.398	-0.78	-0.408	-0.78
Education								
Secondary	-0.307	-0.59	-0.276	-0.50	-0.212	-0.40	-0.150	-0.26
Diploma	-0.542	-0.85	-0.657	-0.96	-0.625	-0.96	-0.349	-0.51
Bachelor degree	-0.373	-0.70	-0.461	-0.82	-0.426	-0.78	-0.187	-0.32
Bachelor degree Upper	-0.411	-0.60	-0.392	-0.53	-0.329	-0.47	-0.109	-0.15
Work								
Worker	0.684 **	2.19					ตัวเทียบ	
Occupation								
Professional,Technical & Managerial			0.557	1.16				
Entrepreneurs trade & Industry			-0.116	-0.24				
Laborers			0.640	1.12				
Other employees & Crops			1.058 ***	3.09				
Work Status								
Employer					-0.054	-0.06		
Own-account worker & Unpaid family worker					-0.393	-0.81		
Employee - government					1.340 ***	2.65		
State enterprise employee					1.545 *	1.67		
Employee - private					0.771 **	2.33		
No Work								
Study							-0.363	-1.00
Housework			ตัวเทียบ				-1.617 **	-2.31
Looking for work							-0.841	-1.46
Retirement & Leisure & Other							0.471	0.61
Health								
No Hepatitis	-1.380	-1.28	-1.550	-1.49	-1.795 *	-1.72	-1.440	-1.32
No Congenital disease	-0.107	-0.26	-0.103	-0.25	-0.086	-0.21	-0.001	0.00
No Drug	0.082	0.15	0.068	0.12	0.126	0.23	0.033	0.06
Cost								
Income	-1.14E-06	-0.25	3.05E-06	0.62	5.87E-06	1.16	-1.00E-06	-0.22
ใกล้บ้าน	0.961 ***	2.72	0.870 **	2.44	0.855 **	2.39	0.772 **	2.19
ใกล้ที่ทำงาน	0.924 **	2.04	0.676	1.45	0.613	1.32	0.824 *	1.80
สะดวกในการเดินทาง	0.689 **	2.28	0.626 **	2.06	0.584 *	1.90	0.561 *	1.84
โครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมีผลต่อการบริจาค	-0.694 ***	-2.68	-0.664 **	-2.55	-0.713 ***	-2.72	-0.708 ***	-2.71
Motivation								
Altruism								
การบริจาคโลหิตเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	-0.524	-1.42	-0.411	-1.11	-0.394	-1.05	-0.519	-1.42
ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	0.062	0.22	-0.094	-0.32	-0.062	-0.21	0.121	0.42
กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0.292	0.58	0.415	0.81	0.388	0.75	0.303	0.59
Warm glow								
การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่น ๆ	0.399	0.85	0.497	1.06	0.486	1.02	0.286	0.61
การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0.609	0.84	0.723	0.98	0.600	0.82	0.701	0.98
ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	0.499 *	1.77	0.371	1.29	0.369	1.30	0.440	1.55
Other Giving								
Volunteer	-0.045	-0.15	-0.064	-0.22	-0.020	-0.07	-0.098	-0.33
Donation (Last year) & Gifts	0.139	0.26	0.068	0.12	0.164	0.30	0.170	0.31
No. of observations	217		217		217		217	
Log-likelihood	-359.808		-355.588		-353.465		-357.870	
Akaike info criterion	3.126		3.117		3.108		3.135	
LR index (Pseudo-R2)	0.053		0.064		0.069		0.058	

หมายเหตุ - *, **, *** มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95 และ 99 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6
สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และแนวทางการวิจัยในอนาคต

โลหิตเป็นระบบ Non-market System ที่ระบบตลาด และกลไกราคาไม่สามารถเข้ามาทำหน้าที่จัดสรรและกระจายสินค้าได้ เพราะการบริจาคโลหิตถือเป็นการให้ชีวิต (Gift of life) ดังนั้นจึงก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลไม่สามารถคิดเป็นราคาหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ โลหิตจึงมิใช่สินค้าทางเศรษฐกิจ แต่โลหิตเป็นบริการทางการแพทย์ที่ควรได้มาจากการบริจาค ไม่ควรมีการซื้อขายกัน สำหรับในประเทศไทยการซื้อขายโลหิตผิดกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 ที่กล่าวว่าเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทำให้โลหิตเป็นสินค้าที่ต้องพึ่งพาระบบการบริจาค ดังนั้นจึงต้องมีหน่วยงานเข้ามารับหน้าที่เป็นตัวกลางในหาจัดหาโลหิต เก็บรวบรวมโลหิตจากผู้ที่มาบริจาคนำไปจัดสรรให้กับผู้ป่วยที่ต้องการ โดยหน่วยงานที่เข้ามาเป็นตัวกลางอาจจะเป็นรัฐบาล หรือรับมอบหมายหน้าที่มาจากรัฐบาลให้เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบ โดยหน่วยงานหลักที่เข้ามาทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดหา เก็บรวบรวม และจัดสรรโลหิต คือ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย

การบริจาคโลหิตถือเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวมที่ต้องอาศัยแรงจูงใจ ทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป ในการบริจาคโลหิตผู้ที่จะบริจาคโลหิตต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้โลหิตติดเชื้อ ซึ่งศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิตเอาไว้ให้ผู้ที่จะบริจาคประเมินสุขภาพก่อนการบริจาคโลหิต นอกจากนี้แรงจูงใจทางด้านจิตใจก็เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจบริจาคโลหิต ซึ่งในการตัดสินใจบริจาคโลหิตแต่ละครั้งย่อมตัดสินใจด้วยเหตุผล และแรงจูงใจที่แตกต่างกัน การตัดสินใจในการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก อาจจะแตกต่างไปจากการมาบริจาคโลหิตในครั้งต่อไป และหน่วยงานที่เป็นตัวกลางในการจัดเก็บโลหิตจะสามารถสร้างนโยบายหรือแรงจูงใจอะไร ที่จะทำให้ผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตเป็นประจำและสม่ำเสมอ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยและแรงจูงใจกำหนดการบริจาคโลหิต รวมถึงการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และความถี่ของการมาบริจาคโลหิตด้วย นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ และอาสาสมัคร ข้อมูลที่ใช้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ

(Primary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบ ซึ่งใช้รูปแบบการศึกษาชนิดย้อนหลัง Matched Case-control Studiesแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประชากรกลุ่มศึกษา (Case) ได้แก่ ประชากรที่มาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย จำนวน 268 ตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 ประชากรกลุ่มควบคุม (Control) ได้แก่ ประชากรที่ไม่เคยบริจาคโลหิตที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 268 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 536 ตัวอย่าง ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ถึงวันที่ 27 เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2550

แบบจำลองแบ่งออกเป็น 3แบบจำลอง ได้แก่ แบบจำลองที่ 1 ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต เพื่อวิเคราะห์ดูว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจมาบริจาคโลหิต โดยในการวิเคราะห์จะใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model) แบบจำลองที่ 2 ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก เพื่อวิเคราะห์ดูว่าผู้ที่ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกมีลักษณะทางด้านกายภาพ หรือแรงจูงใจอย่างไรที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต โดยในการวิเคราะห์จะใช้แบบจำลองโลจิต (Logit Model) แบบจำลองที่ 3 ปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต เพื่อที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต โดยพิจารณาจำนวนครั้งหรือความถี่ของการมาบริจาคโลหิตเมื่อปีพ.ศ. 2549 ว่าผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตเป็นจำนวนกี่ครั้งในหนึ่งปี ซึ่งการวิเคราะห์จะใช้แบบจำลองออเดอร์โลจิต (Order Logit Model)

สรุปผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ถึงปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก และปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต ผลการศึกษาที่พบเป็นดังนี้

ปัจจัยที่สะท้อนถึงแรงจูงใจ สำหรับแรงจูงใจที่ทำให้มาบริจาคโลหิตเป็นแรงจูงใจแบบ Impure Altruism ผู้ที่มาบริจาคโลหิตเห็นว่าการมาบริจาคโลหิตควรมาบริจาคอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นการให้ที่คำนึงถึงบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังคำนึงตนเองด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจ หรือของสมนาคุณตอบแทนการมาบริจาคโลหิตเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต ในการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกจะเป็นการมาด้วยแรงจูงใจที่คำนึงถึงความพึงพอใจของผู้อื่นเป็นหลัก เป็นแรงจูงใจแบบ Altruism ซึ่งเขาเห็นว่าควรที่จะมาบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริจาคในครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้บริจาคประจำใน

อนาคต ส่วนผู้ที่มาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้นแรงจูงใจในการมาบริจาคโลหิตจะเปลี่ยนเป็นแบบ Warm glow จะนึกถึงความพึงพอใจจากการให้ของตัวเองเพียงอย่างเดียว โดยการที่เขามาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ และเห็นว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตในแต่ละครั้งเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต

ปัจจัยที่สะท้อนถึงต้นทุน พบว่าปัจจัยที่สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสทุกปัจจัยจะมีทิศทางตรงกับข้ามกับการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และความถี่ของการมาบริจาคโลหิต เช่น รายได้ที่มีเครื่องหมายเป็นลบ นั่นคือในการมาบริจาคโลหิตของผู้ที่มีรายได้ต่ำย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้สูง ดังนั้นแนวโน้มของที่ผู้มีรายได้ต่ำจะมาบริจาคโลหิตจึงมีมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง ทั้งนี้ปัจจัยด้านรายได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในแบบจำลองปัจจัยกำหนดการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองอื่น ในแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตมีปัจจัยระยะเวลาเดินทาง และสาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติเป็นปัจจัยที่สะท้อนต้นค่าเสียโอกาสอีก โดยที่ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิตยิ่งน้อย ยิ่งทำให้ผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคบ่อยครั้งมากขึ้นโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 สอดคล้องกับปัจจัยที่ว่ามาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตเพราะใกล้บ้าน ใกล้ที่ทำงานทำให้ใช้เวลาในการเดินทางมาบริจาคโลหิตน้อย สะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ต่ำ และการเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตได้อย่างสะดวกก็สามารถทำให้คนมาบริจาคโลหิตได้บ่อยครั้งมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ปัจจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ การบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับการเป็นอาสาสมัครในทิศทางเดียวกัน ส่วนการบริจาคโลหิตมีความสัมพันธ์กับการบริจาคเงินและสิ่งของในทิศทางตรงกันข้ามกัน ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นอาสาสมัครเปรียบเสมือนเป็นการให้กำลังแรงกายเพื่อประโยชน์ต่อสังคม แต่การบริจาคเงินและสิ่งของเปรียบเสมือนเป็นการให้สิ่งนอกกาย ดังนั้นจะเห็นว่าการบริจาคโลหิตเป็นการเสียสละทางด้านร่างกายเช่นกัน เมื่อบุคคลคนหนึ่งชอบรูปแบบการให้ที่เสียสละแรงกาย เช่น การทำงาน

อาสาสมัครแล้ว บุคคลคนนั้นก็ชอบการบริจาคโลหิตด้วย ในทางกลับกันผู้ที่ชอบความสะดวกสบาย จึงเลือกที่จะบริจาคสิ่งของนอกกายแทนการบริจาคโลหิตซึ่งเป็นรูปแบบการให้ที่ยุ่งยากกว่า โดยความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร การบริจาคเงินและสิ่งของไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกพบว่ามีความสัมพันธ์กับการเป็นอาสาสมัคร และความสัมพันธ์กับการบริจาคเงินและสิ่งของ จะเห็นว่ามีทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือผู้ที่ทำงานอาสาสมัคร และผู้ที่บริจาคเงินและสิ่งของมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตครั้งแรกน้อยกว่าผู้ที่ไม่ทำการให้ในรูปแบบเหล่านี้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลหนึ่งที่ไม่เคยช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเป็นอาสาสมัคร การบริจาคเงินและสิ่งของ เป็นต้น เมื่อบุคคลคนนั้นต้องการที่จะช่วยเหลือสังคม จึงเลือกที่จะบริจาคโลหิต โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างการบริจาคโลหิตในครั้งแรกกับการบริจาคเงินและสิ่งของมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัคร พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน เนื่องจากว่าการเป็นอาสาสมัครต้องเสียสละเวลาอย่างมากในการช่วยเหลือสังคม ดังนั้นถ้าบุคคลหนึ่งเลือกรูปแบบการช่วยเหลือสังคมโดยการเป็นอาสาสมัคร บุคคลคนนั้นน่าจะมีเวลาน้อยลงในการที่จะช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น รวมไปถึงการบริจาคโลหิตซึ่งความบ่อยของการมาบริจาคโลหิตก็จะน้อยลงไปด้วยเช่นกัน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการเป็นอาสาสมัครไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการบริจาคโลหิตกับการบริจาคเงินและสิ่งของ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือผู้ที่เคยบริจาคเงินและสิ่งของมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ในการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่เคยบริจาคเงินและสิ่งของ เพราะการที่บุคคลที่เคยบริจาคเงินและสิ่งของมาบริจาคโลหิตได้บ่อย ๆ เนื่องจากการบริจาคเงินและสิ่งของเป็นรูปแบบการให้ที่สะดวกรวดเร็ว และไม่ยุ่งยาก จึงทำให้บุคคลนั้นมีเวลาเหลือมากกว่าการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ ดังนั้นเมื่อบุคคลคนหนึ่งมีการช่วยเหลือสังคมโดยการบริจาคเงินและสิ่งของ บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตได้บ่อย

ปัจจัยที่สะท้อนถึงผลของการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต ในการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตโดยมีทิศทางเป็นลบ นั่นคือการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตไม่ได้เป็นกระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลคนหนึ่งมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ นั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการกระตุ้นให้มาบริจาคโลหิตด้วยโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิต

ปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล สถานภาพของบุคคล เป็นตัวที่สะท้อนถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ซึ่งพบว่าสถานภาพของบุคคลมีผลต่อการมาบริจาคโลหิต และความถี่ของการมาบริจาคโลหิตแตกต่างกัน ในการมาบริจาคโลหิตจะพบว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสมีแนวโน้มที่จะบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด และสถานภาพหม้าย , หย่า ,แยกกันอยู่ โดยสถานภาพสมรสมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนปัจจัยสถานภาพของบุคคลที่กำหนดความถี่ของการมาบริจาค พบว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส หรือว่าเคยสมรส (สถานภาพหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่) มีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีสถานภาพโสด โดยสถานภาพสมรสมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และเคยสมรสมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ศาสนาจะทำการวิเคราะห์ในแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตเท่านั้น ซึ่งพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์มีความน่าจะเป็นที่จะมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ โดยศาสนาคริสต์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางมีนัยสำคัญต่อการมาบริจาคโลหิต โดยที่ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง เหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และใต้มีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนภูมิลำเนาไม่มีผลต่อการกำหนดความถี่ของการมาบริจาคโลหิต ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีนัยสำคัญต่อการมาบริจาคโลหิต คือการศึกษาระดับปริญญาตรีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีนัยสำคัญมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยที่พบว่าระดับการศึกษาในทุกระดับมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา หมายความว่าระดับการศึกษาสูงขึ้นไม่ได้มีผลต่อการ

ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตมากขึ้น ปัจจัยด้านการทำงาน พบว่าผู้ที่มีงานทำมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองปัจจัยการมาบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 อาชีพที่มีนัยสำคัญต่อการการบริจาคโลหิต ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร ,อาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) อาชีพที่มีนัยสำคัญต่อการมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก ได้แก่ อาชีพผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม ,อาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) อาชีพที่มีนัยสำคัญต่อความถี่ของการบริจาคโลหิต ได้แก่ อาชีพลูกจ้างอื่น ๆและกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) โดยสถานภาพการทำงานที่มีนัยสำคัญต่อการบริจาคโลหิต และความถี่ของการบริจาคโลหิต ได้แก่ ลูกจ้างรัฐบาล และลูกจ้างเอกชน ส่วนสถานภาพการทำงานลูกจ้างรัฐวิสาหกิจมีนัยสำคัญต่อความถี่ของการบริจาคโลหิตเท่านั้น ผู้ที่ไม่มีงานทำแล้วกำลังเรียนหนังสือมีนัยสำคัญต่อการบริจาคโลหิต และการบริจาคโลหิตในครั้งแรก โดยผู้ที่เรียนหนังสือมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ ส่วนผู้ที่กำลังทำงานบ้านมีนัยสำคัญต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต โดยผู้ที่ทำงานบ้านมีแนวโน้มที่จะมีความถี่ต่อการมาบริจาคโลหิตน้อยกว่าผู้ที่มีงานทำ

ปัจจัยที่สะท้อนด้านสุขภาพ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือการไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง ,การไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ พบว่าการไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลืองไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ที่ไม่มีโรคประจำตัวมีแนวโน้มที่จะมาบริจาคโลหิต มาบริจาคโลหิตในครั้งแรก และมีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตมากกว่าผู้ที่มีโรคประจำตัว การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีทิศทางตรงกับข้ามกับการบริจาคโลหิต การมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก โดยการไม่มีโรคประจำตัวมีนัยสำคัญทางสถิติกับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และการบริจาคโลหิตในครั้งแรกที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีนัยสำคัญทางสถิติกับการบริจาคโลหิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และการบริจาคโลหิตในครั้งแรกระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนปัจจัยทางด้านสุขภาพไม่มีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดหน่วยบริการเคลื่อนไปรับบริจาคโลหิตใกล้ชุมชน ที่ทำงาน เนื่องจากจะเห็นว่าการมาบริจาคโลหิตมีต้นทุนค่าเสียโอกาสเกิดขึ้น ทั้งในรูปของรายได้และระยะเวลาการมาบริจาคโลหิต จากการศึกษาที่พบว่าการที่เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำจะทำให้มาบริจาคโลหิต ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะลดต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการมาบริจาคโลหิต คือการจัดหน่วยบริการเคลื่อนไปรับบริจาคโลหิตใกล้ชุมชน ที่ทำงาน

2. การจัดกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริม และให้ความรู้ รวมถึงการจัดหน่วยบริการเคลื่อนไปรับบริจาคโลหิตในสถานศึกษา ทั้งนี้จากผลการศึกษาที่พบว่าผู้ที่กำลังเรียนหนังสือมีความสัมพันธ์กับการบริจาคโลหิตในทิศทางตรงกันข้าม เพราะสาเหตุหนึ่งมาจากผู้ที่เรียนหนังสือไม่สามารถที่จะมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติได้สะดวก เนื่องจากช่วงเวลาที่ศูนย์บริการโลหิตทำการเป็นเวลาที่คนกลุ่มนี้ต้องไปเรียนหนังสือ ดังนั้นความน่าจะเป็นที่นักเรียนนักศึกษาจะมาบริจาคโลหิตจึงมีน้อย ดังนั้นการจัดหน่วยบริการเคลื่อนไปรับบริจาคโลหิตในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียน นักศึกษามีโอกาสที่จะบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กลุ่มของนักเรียน นักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อย และมีโอกาสที่จะเป็นผู้บริจาคโลหิตได้อีกหลายครั้งในอนาคต ดังนั้นการจัดกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตจนทำให้บุคคลกลุ่มนี้มาเป็นผู้บริจาคโลหิต และเป็นผู้ประจำได้ จะยิ่งทำให้ระบบการบริจาคโลหิตเป็นระบบที่แข็งแรงมากยิ่งขึ้น

3. การเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตได้ง่าย เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มการมาบริจาคโลหิต ดังนั้นในการทำให้สถานที่รับบริจาคโลหิตมีความสะดวกด้านการคมนาคม กล่าวคือมีทางเลือกสำหรับการเดินทางได้หลายทาง สามารถเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตได้อย่างสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะยิ่งเป็นการเพิ่มการมาบริจาคโลหิตให้มากยิ่งขึ้น

4. การจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตในครั้งแรก น่าจะมุ่งไปที่การปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงการช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ใช่แค่เป็นการเชิญชวนมาบริจาคโลหิตเท่านั้น จากการศึกษาที่พบว่าที่จริงแล้วการจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มมากขึ้นนั้น ไม่ได้เป็นกระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้นเลย แต่ผลการศึกษายังพบว่าผู้ที่มาบริจาคโลหิตในครั้งแรกเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Altruism ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรก การจัดโครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตในครั้งแรก น่าจะมุ่งไปที่การปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงการช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ใช่แค่เป็นการเชิญชวนมาบริจาคโลหิตเท่านั้น ซึ่งถ้าทำให้ผู้บริจาคโลหิตมาบริจาคโลหิตสม่ำเสมอได้ จะยิ่งเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการบริจาคโลหิต

5. การมอบสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต จากผลการศึกษาที่พบว่าผู้มีความถี่ของการมาบริจาคโลหิตบ่อย ๆ นั้น เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจแบบ Warm glow โดยเขาจะคำนึงถึงความพึงพอใจสูงสุดจากการให้ของตนเอง ดังนั้นการที่จะชักชวนให้บุคคลเหล่านี้มาบริจาคโลหิตอย่างสม่ำเสมอ โดยการมอบสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตในแต่ละครั้งเพื่อเป็นการตอบแทนน้ำใจ หรือเป็นสัญลักษณ์แสดงว่าได้มาทำความดีโดยการมาบริจาคโลหิต

แนวทางการศึกษาวิจัยในอนาคต

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยและแรงจูงใจต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดการบริจาคโลหิต แต่เนื่องจากรูปแบบการวิจัยเป็นแบบ Match Case-Control Studied ทำให้ต้องกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มศึกษา (Case) และกลุ่มควบคุม (Control) ให้มีลักษณะบางประการเหมือนกัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะทางเพศ และอายุเป็นตัวกำหนด ดังนั้นเมื่อได้ทำการควบคุมลักษณะทางเพศ และอายุตั้งแต่เริ่มทำการศึกษา จึงทำให้ไม่ได้นำปัจจัยทั้งสองมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง จึงทำให้การศึกษาครั้งนี้ขาดการวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเพศ และอายุว่ามีผลต่อการกำหนดการบริจาคโลหิตอย่างไร นอกจากนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร และข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในระดับบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการนำข้อมูลในระดับมหภาคมาใช้ในการศึกษาในอนาคต เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของการบริจาคโลหิตที่

กว้างขึ้น และเป็นการขยายความรู้ทางด้านการบริจาคโลหิตในมุมมองของเศรษฐศาสตร์มากขึ้นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

คณะทำงานประชาสัมพันธ์ โครงการจัดกิจกรรมรำลึกครบ 1 ปี เหตุการณ์ธรณีพิบัติ “สึนามิ”. มหันตภัยสึนามิ. สนองโอฐสภากาชาดไทย 167 (มกราคม-มีนาคม 2549): 28.

. ฉลาดซื้อ ฉบับที่ 45 ตุลาคม-พฤศจิกายน 2444 [Online]. แหล่งที่มา: http://www.consumerthai.org/inter/inter11-15/inter14.html (4 กรกฎาคม 2549).

เติมศรี ชำนิจารกิจ. สถิติประยุกต์ทางการแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ธนิดา คล้ายบุตร. ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต และพฤติกรรมเสี่ยงของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ทีมวิจัย TRN. กรอบร่างรายงาน สู่การให้ที่แตกต่างการศึกษาวิจัยรูปแบบลักษณะ และกลไกของการให้เพื่อสังคม. แหล่งที่มา: http://www.give2all.com/data_file/info.htm (4 กรกฎาคม 2549).

เทียนฉาย กีระนันทน์. สังคมศาสตร์วิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

นราทิพย์ ชุติวงศ์. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

พัณณมาศ มณีกาญจน์. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของพระภิกษุจากวัดในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ไพบูลย์ โล่สุนทร. ระบาดวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ลัดดา สมนา. ความคิดเห็นของบุคคลากรของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการบริจาคโลหิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

วิษณุ ธรรมลิขิตกุล. กระบวนการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2540.

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2541. ครั้งที่พิมพ์ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2545. ครั้งที่พิมพ์ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2546. ครั้งที่พิมพ์ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รายงานประจำปี 2547. ครั้งที่พิมพ์ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

อรอุมา ช่วยเรือง. การบริจาคโลหิตและปัจจัยที่ส่งเสริมการบริจาคโลหิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

อรุณี ศุภนาม. ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของเยาวชน จากสถาบันการศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

อารี วิบูลย์พงศ์. เศรษฐมิติประยุกต์สำหรับการตลาดเกษตร[Online]. 2547. แหล่งที่มา: http://web.agri.cmu.ac.th/aec/AEC_Home/web_econometric/link_econ.htm (4 มกราคม 2551).

ภาษาอังกฤษ

Andreoni, J. Giving with Impure Altruism: Applications to Charity and Ricardian Equivalance. Journal of Political Economy 97 (1989) : 1449-1452.

Batina, R. G., and Ihori, T. Public Goods. New York : Spinger Berlin Heldelberg, 2005.

Carl, M. and Magnus, J. Crowding Out in Blood Donation : Was Titmuss Right ?. http://www.handels.gu.se/epc/archive/00004448/01/gunwpe0180.pdf (2005).

Emanuel, D. The Economics of Organ Transplantation. Handbook of the Economics of Giving, Altruism and Reciprocity, 1336-1370. 2006.

Gujarati, D. Basic Econometrics. Singapore : McGraw-Hill Education (Asia), 2003.

Healy, K. Embedded Altruism: Blood Collection Regimes and the European Union's Donor Population. The American Journal of Sociology 105 (May 2000) : 1633-1657.

Heinrich, J. Maintaining an Adequate Blood Supply Is Key to Emergency Preparedness. Health Care-Public Health Issues (September 2002).

Hollingsworth, B. and Wildmam, J. What population factors influence the decision to donate blood?. Transfusion Medicine (June 2003) : 9-12.

Maddala, G.S. Introduction to Econometrics.England : Prentice-Hall,Inc.,2001.

van de Ven, J. The Economics of the Gift. Tilburg: Tilburg University (July 2000).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเลขที่……..……..
สถานที่จัดเก็บ……..
ผู้จัดเก็บ……..…….
วันที่……

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในประเทศไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิจัยในระดับปริญญาโท ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรม แรงจูงใจ ทัศนคติ และปัจจัยที่กำหนดการบริจาคโลหิตของคนไทย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุก ๆ ท่านในการตอบแบบสอบถามดังกล่าวนี้ ตามความจริง โดยคำตอบจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ผลการวิจัยก็จะเสนอในภาพรวม ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น โดยผู้ตอบจะมีสิทธิที่จะตอบหรือไม่ตอบคำถามข้อใดก็ได้

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ
   ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร
   ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต
   ส่วนที่ 3 แรงจูงใจในการบริจาคโลหิต
   ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต
   ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในกรอบข้อความตามความเป็นจริง หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง</u>

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร

1. เพศ

❑ 1.ชาย ❑ 2.หญิง

2. ท่านเกิดเดือน.....**ปี พ.ศ.** .....

ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี

3. น้ำหนัก.....กิโลกรัม

4. สถานภาพสมรส

❑ 1.โสด ❑ 2.สมรส

❑ 3.หม้าย ❑ 4.หย่า

❑ 5.แยกกันอยู่

5. ศาสนา

❑ 1.พุทธ ❑ 2.อิสลาม

❑ 3.คริสต์ ❑ 4.ฮินดู

❑ 5.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. เชื้อชาติ.....

7. ภูมิลำเนาจังหวัด.....

8. ระดับการศึกษาสูงสุดที่จบ

❑ 1.ประถมศึกษา ❑ 2.มัธยมศึกษาตอนต้น

❑ 3.มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช. ❑ 4.อนุปริญญาหรือปวส.

❑ 5.ปริญญาตรี ❑ 6.สูงกว่าปริญญาตรี

9. ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ ท่านมีอาชีพหลักหรือมีงานทำหรือไม่

(อาชีพหลักหมายถึงอาชีพหรืองานที่ท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ทำใน 1 วัน)

❑ 1.มี (ตอบข้อ 10.)

❑ 2.ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 14.)

10. ท่านมีอาชีพหลักและตำแหน่งใด

(กรุณาบันทึกอาชีพและตำแหน่งหน้าที่การงานให้ชัดเจน)

อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร(ต่อ)

11. สถานภาพการทำงาน

❑ 1.นายจ้าง ❑ 2.ประกอบธุรกิจส่วนตัว

❑ 3.ช่วยธุรกิจในครัวเรือน ❑ 4.ลูกจ้างรัฐบาล

❑ 5.ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ❑ 6.ลูกจ้างเอกชน

12. ท่านเริ่มมีอาชีพหลักหรือมีงานทำตั้งแต่ปี พ.ศ. .....

13. จากข้อ 12. ท่านทำงานอาชีพและตำแหน่งใด(เรียงตามลำดับก่อนและหลัง)

(กรุณาบันทึกอาชีพและตำแหน่งหน้าที่การงานให้ชัดเจน)

อาชีพ	**ตำแหน่ง**
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

14. เหตุผลที่ไม่ได้ทำงาน

❑ 1.เรียนหนังสือ ❑ 2.ทำงานบ้าน

❑ 3.รอฤดูกาล ❑ 4.กำลังหางานทำ

❑ 5.ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้ ❑ 6.พักผ่อน

❑ 7.เกษียณอายุ ❑ 8.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

15. ท่านมีรายได้จากแหล่งรายได้ใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1. ค่าจ้างและเงินเดือน ❑ 2. กำไรจากการประกอบธุรกิจ

❑ 3. รายได้จากสินทรัพย์ (เช่น ดอกเบี้ยเงินออม)

❑ 4. เงินช่วยเหลือต่าง ๆ ทางราชการ(เช่น เงินบำนาญ เบี้ยยังชีพทางราชการ)

➢ โปรดระบุ.....

❑ 5. เงินรายรับจากบุคคลในครอบครัว (เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่/น้อง ญาติ)

➢ โปรดระบุ.....

❑ 6.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

16. รายได้รวมทุกแหล่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

17. ท่านเคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลืองหรือไม่

❑ 1.เคย ❑ 2.ไม่เคย ❑ 3.ไม่ทราบ

18. ท่านเคยเป็นไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี หรือไม่

❑ 1.เคย ❑ 2.ไม่เคย ❑ 3.ไม่ทราบ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร(ต่อ)

19. โรคประจำตัวของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1.ไม่มีโรคประจำตัว ❑ 2.โรคหอบหืด
❑ 3.โรคภูมิแพ้ ❑ 4.โรคลมชัก
❑ 5.โรคหัวใจ ❑ 6.โรคไต
❑ 7.โรคเบาหวาน ❑ 8.โรคไทรอยด์
❑ 9.โรคกามโรค ❑ 10.โรคติดเชื้อต่าง ๆ
❑ 11.ไอเรื้อรัง ไอมีโลหิต ❑ 12.โลหิตออกง่ายผิดปกติ
❑ 13.โรคโลหิตชนิดต่าง ๆ ❑ 14.โรคผิวหนังเรื้อรัง
❑ 15.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

20. ท่านมียาที่ต้องใช้เป็นประจำหรือไม่

❑ 1.ไม่มี ❑ 2.มี ระบุชื่อยา.....

➢ หากรับประทานยาเพราะเป็นโรค .....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต

21. ตั้งแต่อดีตถึงวันที่สัมภาษณ์ ท่านเคยบริจาคโลหิตมาก่อนหรือไม่

❑ 1.ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 22-24.) ❑ 2.เคย (ถ้าเคยตอบข้อ 25-52.)

ตอบเฉพาะผู้ที่ไม่เคยบริจาคโลหิตเท่านั้น (ตอบข้อ 22-24)

22. เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิตเพราะ (ตอบได้มากกว่า1ข้อ)

ถ้าตอบข้อ 1-3 ตอบข้อ 23. / ถ้าตอบข้อ 4-11 ข้ามไปตอบข้อ 24.

❑ 1.อายุไม่ถึง
❑ 2.น้ำหนักไม่ถึง 45 กิโลกรัม
❑ 3.มีโรคประจำตัว
❑ 4.กลัวติดเชื้อโรค
❑ 5.กลัวเสียเลือด
❑ 6.ไม่ทราบว่าจะไปบริจาคโลหิตได้ที่ไหน
❑ 7.พักผ่อนไม่เพียงพอ
❑ 8.ไม่มีเวลาหรือไม่มีโอกาสบริจาคโลหิต
❑ 9.กลัวเลือดของตัวเองไม่ปลอดภัยที่จะบริจาคให้ผู้อื่น
❑ 10.กลัวเข็ม กลัวเจ็บ
❑ 11.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

เฉพาะผู้ที่ตอบข้อ 1-3 จากข้อ 22.

23. ถ้าท่านมีคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิตครบถ้วน เช่น อายุระหว่าง 17-60 ปีบริบูรณ์ ,น้ำหนัก 45 กก.ขึ้นไป , ไม่มีประวัติเป็นโรคตามที่สภากาชาดไทยกำหนดไว้ ท่านจะบริจาคโลหิตหรือไม่

❑ 1.บริจาค
❑ 2.ไม่บริจาค
❑ 3.ไม่แน่ใจ

24. ในอนาคต ท่านคิดที่จะบริจาคโลหิตหรือไม่

❑ 1.บริจาค เพราะ.....
❑ 2.ไม่บริจาค เพราะ……..…..
❑ 3.ไม่แน่ใจ เพราะ.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต(ต่อ)

ตอบเฉพาะผู้ที่เคยบริจาคโลหิตเท่านั้น (ตอบข้อ 25-52)

25. ท่านเคยบริจาคโลหิตมาแล้วทั้งหมด.....ครั้ง

26. ท่านบริจาคโลหิต*ครั้งแรก*เมื่อปี พ.ศ. .....

27. ก่อนที่ท่านบริจาคโลหิต*ครั้งแรก* ท่านรู้สึก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ❑ 1.ตื่นเต้น
- ❑ 2.วิตกกังวล
- ❑ 3.กลัวติดโรค
- ❑ 4.กลัวเจ็บ
- ❑ 5.เฉย ๆ ไม่รู้สึกอะไร
- ❑ 6.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

28. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2548 ท่านบริจาคโลหิต.....ครั้ง

29. ท่านบริจาคโลหิต*ครั้งสุดท้าย*เมื่อปี พ.ศ.....(ถ้าไม่ใช่ปีพ.ศ. 2549 ข้ามไปตอบข้อ31.)

30. ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. ถึง 31 ธ.ค. 2549 ท่านบริจาคโลหิตกี่ครั้ง

- ❑ 1. 1 ครั้ง
- ❑ 2. 2 ครั้ง
- ❑ 3. 3 ครั้ง
- ❑ 4. 4 ครั้ง

31. ท่านบริจาคโลหิต*ครั้งล่าสุด*ที่ไหน

- ❑ 1.ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ
- ❑ 2.สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในเขตกทม.
- ❑ 3.หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่
- ❑ 4.โรงพยาบาลประจำจังหวัด
- ❑ 5.เหล่ากาชาดจังหวัด
- ❑ 6.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

32. จากข้อ 31. สาเหตุที่ท่านเลือกบริจาคที่สถานที่ดังกล่าว

- ❑ 1.ใกล้บ้าน
- ❑ 2.ใกล้ที่ทำงาน
- ❑ 3.สะดวกในการเดินทาง
- ❑ 4.การบริการ
- ❑ 5.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

33. การเดินทางไปบริจาคโลหิตใน*ครั้งล่าสุด*ใช้ยานพาหนะใด

- ❑ 1.เดินเท้า
- ❑ 2.รถประจำทาง
- ❑ 3.รถยนต์ส่วนบุคคล
- ❑ 4.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

34.ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปบริจาคโลหิตใน*ครั้งล่าสุด*.....ชั่วโมง.....นาที

35.ระยะเวลาขณะรอก่อนการบริจาคโลหิตใน*ครั้งล่าสุด*.....ชั่วโมง.....นาที

36.ระยะเวลาระหว่างการบริจาคโลหิตใน*ครั้งล่าสุด*.....ชั่วโมง.....นาที

37. *โดยส่วนใหญ่*ท่านบริจาคโลหิตที่ไหน

- ❑ 1.ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ
- ❑ 2.สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในเขตกทม.
- ❑ 3.หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่
- ❑ 4.โรงพยาบาลประจำจังหวัด
- ❑ 5.เหล่ากาชาดจังหวัด
- ❑ 6.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต(ต่อ)

38. จากข้อ 37. สาเหตุที่ท่านเลือกบริจาคที่สถานที่ดังกล่าว

❑ 1.ใกล้บ้าน ❑ 2.ใกล้ที่ทำงาน

❑ 3.สะดวกในการเดินทาง ❑ 4.การบริการ

❑ 5.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

39. การเดินทางไปบริจาคโลหิต*<u>ส่วนใหญ่</u>*ใช้ยานพาหนะใด

❑ 1.เดินเท้า ❑ 2.รถประจำทาง

❑ 3.รถยนต์ส่วนบุคคล ❑ 4.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

40. สืบเนื่องจากเหตุการณ์สึนามิ ปี พ.ศ. 2547 ท่านได้บริจาคโลหิตช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือไม่

❑ 1.บริจาค (ตอบข้อ 41.) ❑ 2.ไม่บริจาค (ข้ามไปตอบข้อ 43.)

41. จากเหตุการณ์สึนามิ ปี พ.ศ. 2547 การบริจาคโลหิตครั้งนั้นเป็นการบริจาคโลหิต*<u>ครั้งแรก</u>* หรือไม่

❑ 1.ใช่ (ตอบข้อ 42.) ❑ 2.ไม่ใช่ (ข้ามไปตอบข้อ 43.)

42. หลังจากการบริจาคโลหิตเมื่อเหตุการณ์สึนามิ พ.ศ. 2547 ท่านได้บริจาคโลหิตอีกหรือไม่

❑ 1.บริจาค ❑ 2.ไม่บริจาค

43. เหตุผลสำคัญที่สุด ที่ทำให้ท่านบริจาคโลหิต (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

❑ 1.การบริจาคเก็บไว้ให้ตัวเอง ❑ 2.บริจาคเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศล

❑ 3.บริจาคให้ญาติมิตรที่เจ็บป่วย ❑ 4.ถูกขอร้อง ถูกเกณฑ์ให้มาบริจาค

❑ 5.ได้ตรวจเลือด และตรวจสุขภาพตัวเอง

❑ 6.การประชาสัมพันธ์เชิญชวนของสภากาชาดไทย

❑ 7.เคยได้รับการบริจาคโลหิตจากบุคคลอื่นมาแล้ว

❑8.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

44. ท่านเคยชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิตหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1.ไม่เคยชักชวน ❑ 2.ชักชวน เพื่อน

❑ 3.ชักชวน คนในครอบครัว ❑ 4.อื่นๆ(โปรดระบุ).....

45. ถ้าต้องการชักชวนให้บุคคลอื่น ๆ มาบริจาคโลหิต ท่านจะเสนอใช้เหตุผลข้อใดต่อไปนี้(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1.เพื่อช่วยเพื่อนมนุษย์ได้กุศลผลบุญ

❑ 2.บริจาคให้ญาติที่เจ็บป่วย

❑ 3.ได้ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพตัวเอง

❑ 4.วันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ

❑ 5.ได้รับการยกย่องมีเกียรติ เช่น ได้รับเข็ม เหรียญ เป็นต้น

❑ 6.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 แรงจูงใจในการบริจาคโลหิต

ตอบเฉพาะผู้ที่เคยบริจาคโลหิตเท่านั้น (ตอบข้อ 46-52)

46. *อะไร*คือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิตใน*ครั้งแรก*(เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

❑ 1.ตัวเอง ❑ 2.บุคคลใกล้ชิด (เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน)

❑ 3.สื่อต่าง ๆ ❑ 4.เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ

❑ 5.การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต

❑ 6.อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

47. *ใคร*คือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิต (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

❑ 1.บุคคลในครอบครัวหรือญาติ ❑ 2.ครู อาจารย์

❑ 3.เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ❑ 4.เพื่อน

❑ 5.เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ❑ 6.คนดัง ดารา

❑ 7.อื่น ๆ(โปรดระบุ).....

48. *สิ่งใด*คือแรงผลักดันมากที่สุดให้ท่านตัดสินใจบริจาคโลหิต (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

❑ 1.โทรทัศน์ ❑ 2.วิทยุ

❑ 3.หนังสือพิมพ์ ❑ 4.นิตยสาร

❑ 5.โปสเตอร์ ❑ 6.สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย

❑ 7.ที่ทำงาน ❑ 8.ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ

❑ 9.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

49. การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิตมีผลต่อการตัดสินใจบริจาคโลหิตของท่านหรือไม่

❑ 1.มี ❑ 2.ไม่มี

50. ท่านคิดว่าการบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจ สิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิต หรือไม่

❑ 1.ควร ❑ 2.ไม่ควร

51. ท่านเคยได้รับเข็มที่ระลึกสำหรับผู้บริจาคโลหิตในครั้งที่เท่าไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1.ครั้งที่ 1 ❑ 2.ครั้งที่ 7 ❑ 3.ครั้งที่ 16

❑ 4.ครั้งที่ 24 ❑ 5.ครั้งที่ 36 ❑ 6.ครั้งที่ 48

❑ 7.ครั้งที่ 60 ❑ 8.ครั้งที่ 72 ❑ 9.ครั้งที่ 84

❑ 10.ครั้งที่ 96 ❑11.ครั้งที่ 108

52. ท่านเคยได้รับเหรียญกาชาดสมนาคุณในชั้นที่เท่าไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1.ไม่เคยได้รับเหรียญกาชาดสมนาคุณ

❑ 2.เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 1 สำหรับผู้ที่บริจาคโลหิตแก่สภากาชาดไทยครบ 100 ครั้ง

❑ 3.เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 2 สำหรับผู้ที่บริจาคโลหิตแก่สภากาชาดไทยครบ 75 ครั้ง

❑ 4.เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 3 สำหรับผู้ที่บริจาคโลหิตแก่สภากาชาดไทยครบ 50 ครั้ง

ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต	กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน					
	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	53. การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง					
	54. การบริจาคโลหิตไม่ถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์					
	55. การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลต่อผู้บริจาค มากกว่าการให้ในรูปแบบอื่น ๆ					
	56. การบริจาคโลหิตเป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไร เพราะโลหิตเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอยู่แล้ว					
	57. การบริจาคโลหิตเป็นรูปแบบการให้ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีรายได้น้อย มากกว่าการบริจาคเงินและสิ่งของ					
	58. การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ					
	59. การบริจาคโลหิตควรเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจ ทหาร					
	60. ทุกคนควรมีส่วนรวมในการบริจาคโลหิต					
	61. การบริจาคโลหิตควรบริจาคเฉพาะเมื่อมีการร้องขอ					
	62. ทุกคนควรช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้น เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น					
	63. การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต ไม่ได้กระตุ้นให้คนมาบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น					

ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต(ต่อ)

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน					
ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
64. ทุกคนควรชักชวนญาติมิตรมาบริจาคโลหิต					
65. กลัวเจ็บเพียงนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยชีวิตผู้อื่น					
66. โลหิตควรได้รับจากการซื้อขาย					
67. การบริจาคโลหิตทุกครั้งควรมีสิ่งจูงใจสิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณให้แก่ผู้บริจาคโลหิต					

ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ

68. นอกจากการบริจาคโลหิตแล้ว ท่านเคยช่วยเหลือสังคมในรูปแบบใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ❑ 1.อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอด
- ❑ 2.ให้ทุนการศึกษา และอุปการะเด็ก
- ❑ 3.เป็นพ่อแม่อุปภัมภ์
- ❑ 4.อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรม ให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชรา
- ❑ 5.เลี้ยงอาหารเด็ก คนพิการ หรือคนชรา
- ❑ 6.บริจาคชุดนักเรียน หนังสือ อุปกรณ์การเรียน
- ❑ 7.บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ
- ❑ 8.บริจาคเงินเพื่อทำนุบำรุงศาสนา
- ❑ 9.บริจาคของสำหรับหมาแมวที่ถูกทอดทิ้ง
- ❑ 10.บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม,บัตรเติมเงิน
- ❑ 11.อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่า
- ❑ 12.อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่
- ❑ 13.ทนายอาสา
- ❑ 14.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ (ต่อ)

การบริจาคเงิน

69. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยบริจาคเงินหรือไม่

❑ 1.เคย ❑ 2.ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 73.)

70. ท่านบริจาคเงินบ่อยครั้งเท่าใด

❑ 1.ทุกวัน ❑ 2.ทุกสัปดาห์

❑ 3.ทุกเดือน ❑ 4.ทุกครึ่งปี

❑ 5.ทุกปี ❑ 6.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

71. ในแต่ละครั้ง ท่านบริจาคเงินเฉลี่ย.....บาท

72. ท่านบริจาคเงินในโอกาสใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ 1. วันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเด็ก เป็นต้น

❑ 2. วันสำคัญทางศาสนา

❑ 3. วันเกิด หรือวันสำคัญของครอบครัว

❑ 4. เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น

❑ 5. การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ

❑ 6. อื่น ๆ(โปรดระบุ) .....

73. โดยทั่วไป เมื่อท่านพบเห็นขอทานหรือผู้ด้อยโอกาส ท่านได้บริจาคเงินหรือไม่

❑ 1.ทุกครั้ง ❑ 2.บางครั้งบางคราว

❑ 3.นาน ๆ ครั้ง ❑ 4.ไม่เคยบริจาค

74. ถ้ารัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น ท่านคิดว่าจะบริจาคเงินหรือไม่

❑ 1.บริจาคเท่าเดิม ❑ 2.บริจาคมากกว่าเดิม

❑ 3.บริจาคน้อยกว่าเดิม ❑ 4.ไม่บริจาค

การบริจาคสิ่งของ

75. ท่านเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่

❑ 1.เคย ❑ 2.ไม่เคย(ข้ามไปตอบข้อ 79.)

76. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยบริจาคสิ่งของหรือไม่

❑ 1.เคย ❑ 2.ไม่เคย

77. ท่านบริจาคสิ่งของบ่อยครั้งเท่าใด

❑ 1.ทุกวัน ❑ 2.ทุกสัปดาห์

❑ 3.ทุกเดือน ❑ 4.ทุกครึ่งปี

❑ 5.ทุกปี ❑ 6.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ (ต่อ)

78. ในโอกาสใดที่ท่านบริจาคสิ่งของ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ❑ 1. วันสำคัญต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันเด็ก เป็นต้น
- ❑ 2. วันสำคัญทางศาสนา
- ❑ 3. วันเกิด หรือวันสำคัญของครอบครัว
- ❑ 4. เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น
- ❑ 5. การจัดโครงการพิเศษต่าง ๆ
- ❑ 6. อื่น ๆ(โปรดระบุ) .....

79. ในอนาคตถ้าท่านมีโอกาสที่จะบริจาคสิ่งของ ท่านจะบริจาคหรือไม่

❑ 1.บริจาค ❑ 2.ไม่บริจาค ❑ 3.ไม่แน่ใจ

อาสาสมัคร

80. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อบทบาทของอาสาสมัครในสังคมไทยปัจจุบัน

- ❑ 1.ดี เพราะ.....
- ❑ 2.ไม่ดี เพราะ.....

81. ท่านเคยเป็นอาสาสมัครหรือไม่

- ❑ 1.เคย เช่น..... (ข้ามไปตอบข้อ 83.)
- ❑ 2.ไม่เคย (ตอบข้อ 82.)

82. กรณีที่ท่าน*<u>ไม่เคย</u>*เป็นอาสาสมัคร ในอนาคตท่านจะเป็นหรือไม่

❑ 1.เป็น (ตอบข้อ 83.) ❑ 2.ไม่เป็น ❑ 3.ไม่แน่ใจ

83. งานอาสาสมัครใดที่ท่านสนใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ❑ 1.อ่านหนังสือใส่เทปให้คนตาบอด
- ❑ 2.อาสาสมัครดูแล พูดคุย จัดกิจกรรม ให้แก่เด็ก คนพิการ หรือคนชรา
- ❑ 3.อาสาสมัครอนุรักษ์ป่าไม้ ธรรมชาติ และสัตว์ป่า
- ❑ 4.อาสาสมัครรณรงค์เรื่องต่าง ๆ เช่น โรคเอดส์ เมาไม่ขับ ไม่สูบบุหรี่
- ❑ 5.ทนายอาสา
- ❑ 6.อาสาสมัครแปลเอกสารให้ผู้ดูแลเด็กชาวต่างชาติ
- ❑ 7.อาสาสมัครพัฒนาชนบท
- ❑ 8.อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความและลักษณะของตัวแปรในแบบจำลอง

ตัวแปร		คำจำกัดความ	ลักษณะตัวแปร
ตัวแปรที่สะท้อนถึงลักษณะของบุคคล (Characteristic)			
Marrital Status (สถานภาพ)	Single	โสด	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Married	สมรส	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Widow & Divorce & Separate	หม้าย หย่า แยกกันอยู่	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Religion (ศาสนา)	Buddhism	พุทธ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Islam	อิสลาม	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Christ	คริสต์	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Region (ศาสนา)	Bkk	กรุงเทพมหานคร	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Central	ภาคกลาง	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	North	ภาคเหนือ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Northeast	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	South	ภาคใต้	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Education (ระดับการศึกษา)	Elementary	ประถมศึกษา	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Secondary	มัธยมศึกษา	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Diploma	อนุปริญญา	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Bachelor degree	ปริญญาตรี	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Bachelor degree Upper	สูงกว่าปริญญาตรี	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
ตัวแปรที่สะท้อนถึงการทำงาน (Work)			
Worker		มีงานทำหรือไม่	0 – ไม่มี , 1 – มีงานทำ
Occupation (อาชีพ)	Professional,Technical & Managerial	ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Entrepreneurs trade & Industry	ผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Laborers	คนงานทั่วไป	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Other employees & Crops	ลูกจ้างอื่น ๆ และกองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ)	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Work Status (สถานภาพการทำงาน)	Employer	นายจ้าง	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Own-account worker	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Unpaid family worker	ช่วยธุรกิจในครัวเรือน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Employee - government	ลูกจ้างรัฐบาล	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	State enterprise employee	ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Employee - private	ลูกจ้างเอกชน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่

คำจำกัดความและลักษณะของตัวแปรในแบบจำลอง

ตัวแปร		คำจำกัดความ	ลักษณะตัวแปร
No Work (ผู้ที่ไม่มีงานทำ)	Study	เรียนหนังสือ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Housework	ทำงานบ้าน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Looking for work	กำลังหางานทำ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Leisure	พักผ่อน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Retirement	เกษียณอายุ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
	Other	อื่น ๆ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
ตัวแปรที่สะท้อนด้านสุขภาพ (Health)			
No Hepatitis		การไม่เคยเป็นโรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
No Congenital disease		การไม่มีโรคประจำตัว	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
No Drug		การไม่มียาที่ใช้เป็นประจำ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
ตัวแปรที่สะท้อนถึงต้นทุน (Cost)			
Income		รายได้ของผู้มีงานทำ	ตัวแปรปริมาณ
Time_blood (ระยะเวลาเดินทางจนถึงระหว่างการบริจาคโลหิต)		ระยะเวลาเดินทางมาบริจาคโลหิต	ตัวแปรปริมาณ
		ระยะเวลารอบริจาคโลหิต	ตัวแปรปริมาณ
		ระยะเวลาระหว่างบริจาคโลหิต	ตัวแปรปริมาณ
Cause_blood (สาเหตุของการเดินทางมาบริจาคโลหิตที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ)		ใกล้บ้าน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		ใกล้ที่ทำงาน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		สะดวกในการเดินทาง	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Campaign		โครงการรณรงค์การบริจาคโลหิตมีผลต่อการบริจาคหรือไม่	0 – ไม่มี , 1 – มีผล
ตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ (Motivation)			
Altruisum		การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทาน	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		การบริจาคโลหิตถือเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		ทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		กลัวเจ็บนิดเดียวอาจทำให้พลาดช่วยคนอื่น ๆ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Warm glow		การบริจาคโลหิตทำให้เกิดบุญกุศลน้อยกว่าหรือพอๆกับการให้รูปแบบอื่นๆ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		การบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
		ควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
ตัวแปรที่สะท้อนความสัมพันธ์กับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่น ๆ (Other giving)			
Volunteer		อาสาสมัคร	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่
Donation & Giving		การบริจาคเงิน และสิ่งของ	0 – ถ้าไม่ใช่ , 1 – ใช่

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการลงรหัส
ส่วนที่1 ข้อมูลลักษณะประชากร

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
1.	sex	เพศ	1	1. ชาย 2. หญิง	เลือกได้คำตอบเดียว
2.	month	เดือนเกิด	2	1. ม.ค. 7. ก.ค. 2. ก.พ. 8. ส.ค. 3. มี.ค. 9. ก.ย. 4. เม.ย. 10. ต.ค. 5. พ.ค. 11. พ.ย. 6. มิ.ย. 12. ธ.ค.	เลือกได้คำตอบเดียว
2.	age	อายุ	2	-	ระบุอายุตามจริง(ปี)
3.	weight	น้ำหนัก	5	-	ระบุน้ำหนักตามจริง(กก.)
4.	status	สถานภาพสมรส	1	1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย 4. หย่า 5. แยกกันอยู่	เลือกได้คำตอบเดียว
5.	religion	ศาสนา	1	1. พุทธ 2. อิสลาม 3. คริสต์ 4. ฮินดู 5. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
6.	race	เชื้อชาติ	1	0 : ไม่ใช่เชื้อชาติไทย 1 : เชื้อชาติไทย	เลือกได้คำตอบเดียว
7.	birth	ภูมิลำเนา	1	1. กรุงเทพ ฯ 2. กลาง 3. เหนือ 4.ตะวันออกเฉียงเหนือ 5. ใต้	เลือกได้คำตอบเดียว
8.	edu	ระดับการศึกษา	1	1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 3. มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือปวช. 4. อนุปริญญาหรือปวส. 5. ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
9.	occ1	มีอาชีพหลักหรือไม่	1	1. มี 2. ไม่มี	เลือกได้คำตอบเดียว
10.	occ2	อาชีพหลัก	2	1. ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร 2. ผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม 3. คนงานทั่วไป 4. ลูกจ้างอื่น ๆ 5. ผู้ปฏิบัติงานในด้านการเกษตรและการประมง 6. กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) 7. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
11.	occ3	สถานภาพการทำงาน	1	1. นายจ้าง 2. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 3. ช่วยธุรกิจในครัวเรือน 4. ลูกจ้างรัฐบาล 5. ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ 6. ลูกจ้างเอกชน 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
12.	occ4	ท่านเริ่มมีงานทำปีพ.ศ.	4	-	ระบุปีพ.ศ.ตามจริง
13.	occ5.1 – 5.5	อาชีพหลักในอดีตลำดับ 1 - 5	2	1. ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร 2. ผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม 3. คนงานทั่วไป 4. ลูกจ้างอื่น ๆ 5. ผู้ปฏิบัติงานในด้านการเกษตรและการประมง 6. กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) 7. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
14.	no_occ	เหตุผลที่ไม่ได้ทำงาน	1	1. เรียนหนังสือ 2. ทำงานบ้าน 3. รอฤดูกาล 4. กำลังหางานทำ 5. ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้ 6. พักผ่อน 7. เกษียณอายุ 8. อื่น ๆ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
แหล่งรายได้					
15.	inc1	ค่าจ้างและเงินเดือน	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	เลือกได้หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	inc2	กำไรจากธุรกิจ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	inc3	จากสินทรัพย์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	inc4	เงินช่วยเหลือทางราชการ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	inc5	จากบุคคลในครอบครัว	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	inc6	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
16.	total inc	รายได้รวมต่อเดือน	7	-	ระบุรายได้ตามจริง(บาท)
17.	dis1	โรคตับอักเสบ หรือดีซ่าน ตัวเหลือง ตาเหลือง	1	1. เคย 2. ไม่เคย 3. ไม่ทราบ	เลือกได้คำตอบเดียว
18.	dis2	โรคไข้มาเลเรียในระยะ 3 ปี	1	1. เคย 2. ไม่เคย 3. ไม่ทราบ	เลือกได้คำตอบเดียว
โรคประจำตัว					
19.	dis3	ไม่มีโรคประจำตัว	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	dis4	โรคหอบหืด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis5	โรคภูมิแพ้	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
โรคประจำตัว					
	dis6	โรคลมชัก	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	dis7	โรคหัวใจ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis8	โรคไต	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis9	โรคเบาหวาน	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis10	โรคไทรอยด์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis11	โรคกามโรค	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis12	โรคติเชื้อต่าง ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis13	ไอเรื้อรัง ไอมีโลหิต	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis14	โลหิตออกง่ายผิดปกติ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis15	โรคโลหิตชนิดต่าง ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis16	โรคผิวหนังเรื้อรัง	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	dis17	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
20.	drug	ยาที่ใช้เป็นประจำ	1	1. ไม่มี 2. มี	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบริจาคโลหิต

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
21.	b	เคยบริจาคโลหิตหรือไม่	1	1. ไม่เคย 2. เคย	เลือกได้คำตอบเดียว
เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิต					
22.	no_b1	อายุไม่ถึง	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	no_b2	น้ำหนักไม่ถึง	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b3	มีโรคประจำตัว	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b4	กลัวติดเชื้อ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b5	กลัวเสียเลือด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b6	ไม่ทราบที่บริจาคโลหิต	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b7	พักผ่อนไม่เพียงพอ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b8	ไม่มีเวลาหรือไม่มีโอกาส	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b9	กลัวเลือดตัวเองไม่ปลอดภัย	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b10	กลัวเข็ม กลัวเจ็บ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	no_b11	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
23.	quality	ถ้าคุณสมบัติครบจะบริจาคโลหิตหรือไม่	1	1. บริจาค 2. ไม่บริจาค 3. ไม่แน่ใจ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
24.	feture_b	การบริจาคโลหิตในอนาคต	1	1. บริจาค 2. ไม่บริจาค 3. ไม่แน่ใจ	เลือกได้คำตอบเดียว
25.	exp_b	จำนวนครั้งที่บริจาคโลหิต	3	-	ระบุจำนวนครั้งตามจริง
26.	first_b	บริจาคโลหิตครั้งแรกปีพ.ศ.	4	-	ระบุปีพ.ศ.ตามจริง

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
ความรู้สึกเมื่อบริจาคโลหิตครั้งแรก					
27.	feel_b1	ตื่นเต้น	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	feel_b2	วิตกกังวล	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	feel_b3	กลัวติดโรค	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	feel_b4	กลัวเจ็บ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	feel_b5	เฉย ๆ ไม่รู้สึกอะไร	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	feel_b6	อื่นๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
28.	past_b	ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546-2548 จำนวนครั้งที่บริจาคโลหิต	2	-	ระบุจำนวนครั้งตามจริง
29.	last_b1	ปีพ.ศ.บริจาคครั้งสุดท้าย	4	- 98.ถ้าการบริจาคครั้งนี้เป็นครั้งแรก	ระบุปีพ.ศ.ตามจริง
30.	before_b	ปีพ.ศ.2549 บริจาคโลหิตกี่ครั้ง	1	1. 1 ครั้ง 2. 2 ครั้ง 3. 3 ครั้ง 4. 4 ครั้ง 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
31.	last_b2	สถานที่บริจาคโลหิตครั้งล่าสุด	1	1. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ 2. สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในกทม. 3. หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ 4. โรงพยาบาลประจำจังหวัด 5. เหล่ากาชาดจังหวัด 6. อื่นๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
32.	last_b3	สาเหตุที่เลือกสถานที่ดังกล่าว	1	1. ใกล้บ้าน 2. ใกล้ที่ทำงาน 3. สะดวกในการเดินทาง 4. การบริการ 5. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
33.	last_b4	ยานพาหนะครั้งล่าสุด	1	1. เดินเท้า 2. รถประจำทาง 3. รถยนต์ส่วนบุคคล 4. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
34.	time_b1	ระยะเวลาเดินทางครั้งล่าสุด	3	-	ระบุระยะเวลาตามจริง(นาที)
35.	time_b2	ระยะเวลาขณะรอครั้งล่าสุด	3	-	ระบุระยะเวลาตามจริง(นาที)
36.	time_b3	ระยะเวลาระหว่างบริจาคครั้งล่าสุด	3	-	ระบุระยะเวลาตามจริง(นาที)
37.	most_b1	ส่วนใหญ่บริจาคโลหิตสถานที่	1	1. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ 2. สาขาบริการโลหิตแห่งชาติในกทม. 3. หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ 4. โรงพยาบาลประจำจังหวัด 5. เหล่ากาชาดจังหวัด 6. อื่นๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
38.	most_b2	สาเหตุที่เลือกสถานที่ดังกล่าว	1	1. ใกล้บ้าน 2. ใกล้ที่ทำงาน 3. สะดวกในการเดินทาง 4. การบริการ 5. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
39.	most_b3	โดยส่วนใหญ่ยานพาหนะที่ใช้	1	1. เดินเท้า 2. รถประจำทาง 3. รถยนต์ส่วนบุคคล 4. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
40.	nami_b1	เหตุการณ์สึนามิ ได้บริจาคโลหิตหรือไม่	1	1. บริจาค 2. ไม่บริจาค	เลือกได้คำตอบเดียว
41.	nami_b2	เหตุการณ์สึนามิ เป็นการบริจาคโลหิตครั้งแรกหรือไม่	1	1. ใช่ 2. ไม่ใช่ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
42.	nami_b3	หลังจากเหตุการณ์สึนามิได้บริจาคโลหิตหรือไม่	1	1. บริจาค 2. ไม่บริจาค 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
43.	rea_b1	เหตุผลที่ทำให้บริจาคโลหิต	1	1. การบริจาคเก็บไว้ให้ตัวเอง 2. บริจาคเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้กุศล 3. บริจาคให้ญาติมิตรที่เจ็บป่วย 4. ถูกขอร้อง ถูกเกณฑ์ให้มาบริจาค 5. ได้ตรวจเลือด ตรวจสุขภาพตัวเอง 6. การประชาสัมพันธ์เชิญชวนของสภากาชาดไทย 7. เคยได้รับการบริจาคโลหิตจากบุคคลอื่นมาแล้ว 8. อื่นๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
44.	lead_b1-b4	เคยชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิตหรือไม่	1	1.ไม่เคยชักชวน 2.ชักชวน เพื่อน 3.ชักชวน คนในครอบครัว 4.อื่นๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
เหตุผลที่ใช้ชักชวนบุคคลอื่นมาบริจาคโลหิต					
45.	rea_b2	เพื่อช่วยเพื่อนมนุษย์ได้บุญ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	rea_b3	บริจาคให้ญาติที่เจ็บป่วย	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	rea_b4	ได้ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	rea_b5	วันสำคัญ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	rea_b6	ได้รับการยกย่อง	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	rea_b7	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 แรงจูงใจในการบริจาคโลหิต

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
46.	att_b1	อะไรคือแรงผลักดัน	1	1. ตัวเอง 2. บุคคลใกล้ชิด (เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน) 3. สื่อต่าง ๆ 4. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ 5.การจัดโครงการพิเศษรณรงค์การบริจาคโลหิต 6. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
47.	att_b2	ใครคือแรงผลักดัน	1	1. บุคคลในครอบครัวหรือญาติ 2. ครู อาจารย์ 3. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล 4. เพื่อน 5. เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ 6. คนดัง ดารา 7. อื่น ๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
48.	att_b3	สิ่งใดคือแรงผลักดัน		1. โทรทัศน์ 2. วิทยุ 3. หนังสือพิมพ์ 4. นิตยสาร 5. โปสเตอร์ 6. สถานศึกษา เช่นโรงเรียน มหาวิทยาลัย 7. ที่ทำงาน 8. ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ 9.อื่นๆ	เลือกได้คำตอบเดียว
49.	camp_b	การจัดโครงการพิเศษรณรงค์มีผลต่อการตัดสินใจหรือไม่	1	1. มี 2. ไม่มี	เลือกได้คำตอบเดียว
50.	re_b1	การบริจาคโลหิต ควรมีสิ่งตอบแทน หรือของสมนาคุณ หรือไม่	1	1.ควร 2.ไม่ควร	เลือกได้คำตอบเดียว
51.	re_b2	เข็มที่ระลึกที่ได้รับถึงครั้งที่เท่าไร	1	1.ครั้งที่ 1 9. ครั้งที่ 84 2.ครั้งที่ 7 10. ครั้งที่ 96 3.ครั้งที่ 16 11. ครั้งที่ 108 4.ครั้งที่ 24 5.ครั้งที่ 36 6. ครั้งที่ 48 7.ครั้งที่ 60 8.ครั้งที่ 72	เลือกได้คำตอบเดียว

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
เหรียญกาชาดสมนาคุณที่ได้รับ					
52.	re_b3	ไม่เคยได้	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	re_b4	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 1	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	re_b5	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 2	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	re_b6	เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้นที่ 3	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
53.	atti_b1	การให้ทานอย่างหนึ่ง	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เลือกได้คำตอบเดียว
54.	atti_b2	ไม่ถือเป็นการช่วยเหลือ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
55.	atti_b3	เกิดบุญกุศลมากกว่าการให้อื่น ๆ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
56.	atti_b4	เป็นการให้โดยไม่ต้องลงทุนอะไร	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
57.	atti_b5	เหมาะสมกับผู้มีรายได้น้อย	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
58.	atti_b6	ภาคภูมิใจ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เลือกได้คำตอบเดียว
59.	atti_b7	หน้าที่ของตำรวจ ทหาร	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
60.	atti_b8	ทุกคนควรมีส่วนร่วม	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
61.	atti_b9	เมื่อร้องขอ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
62.	atti_b10	เหตุการณ์สำคัญ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
63.	atti_b11	โครงการรณรงค์ไม่ได้กระตุ้น	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
64.	atti_b12	ควรชวนญาติ	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
65.	atti_b13	กลัวเจ็บจะไม่ได้ช่วยคนอื่น	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เลือกได้คำตอบเดียว
66.	atti_b14	การซื้อขาย	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
67.	atti_b15	สิ่งตอบแทน	1	1. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. เห็นด้วยปานกลาง 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 การช่วยเหลือสังคมในรูปแบบอื่นๆ

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
รูปแบบการช่วยเหลือสังคม					
68.	help1	อ่านหนังสือให้คนตาบอด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	help2	ให้ทุนการศึกษาเด็ก	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help3	พ่อแม่อุปถัมภ์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help4	อาสาสมัครให้เด็กคนชรา คนพิการ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help5	เลี้ยงอาหาร	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help6	บริจาคอุปกรณ์การเรียน	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help7	บริจาคเงินให้ผู้ด้อยโอกาส	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help8	บริจาคเงินให้ศาสนา	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help9	บริจาคของให้สัตว์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help10	บริจาคกระป๋องอลูมิเนียม	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help11	อาสาสมัครธรรมชาติ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help12	อาสาสมัครณรงค์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help13	ทนายอาสา	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
	help14	อื่นๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก	
69.	d1	1 ปีที่ผ่าน บริจาคเงินหรือไม่	1	1. เคย 2. ไม่เคย	เลือกได้คำตอบเดียว

สำนักวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
70.	d2	ความถี่ของการบริจาคเงิน	1	1. ทุกวัน 2. ทุกสัปดาห์ 3. ทุกเดือน 4. ทุกครึ่งปี 5. ทุกปี 6. อื่นๆ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
71.	d3	บริจาคเงิน ในแต่ละครั้งเฉลี่ย	6	98. ไม่ตอบ	ระบุจำนวนเงินตามจริง
โอกาสที่บริจาคเงิน					
72.	occas_d1	วันสำคัญทางราชการ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	occas_d2	วันสำคัญทางศาสนา	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_d3	วันเกิด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_d4	ภัยธรรมชาติ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_d5	โครงการพิเศษ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_d6	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
73.	d4	บริจาคให้ผู้ด้อยโอกาส	1	1. ทุกครั้ง 2.บางครั้งบางคราว 3. บริจาคน้อยกว่าเดิม 4. ไม่บริจาค	เลือกได้คำตอบเดียว
74.	d5	ถ้ารัฐบาลช่วยเหลือเพิ่มขึ้น	1	1. บริจาคเท่าเดิม 2. บริจาคมากกกว่าเดิม 3. บริจาคน้อยกว่าเดิม 4. ไม่บริจาค	เลือกได้คำตอบเดียว
75.	t1	บริจาคสิ่งของหรือไม่	1	1. เคย 2. ไม่เคย	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
76.	t2	1 ปีที่ผ่าน บริจาคสิ่งของหรือไม่	1	1. เคย 2. ไม่เคย 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
77.	t3	ความถี่ของการบริจาคสิ่งของ	1	1. ทุกวัน 2. ทุกสัปดาห์ 3. ทุกเดือน 4. ทุกครึ่งปี 5. ทุกปี 6. อื่นๆ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
โอกาสที่บริจาคสิ่งของ					
78.	occas_t1	วันสำคัญทางราชการ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	occas_t2	วันสำคัญทางศาสนา	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_t3	วันเกิด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_t4	ภัยธรรมชาติ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_t5	โครงการพิเศษ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	occas_t6	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
79.	t4	อนาคตจะบริจาคสิ่งของหรือไม่	1	1. บริจาค 2. ไม่บริจาค 3. ไม่แน่ใจ	เลือกได้คำตอบเดียว
80.	v1	ความคิดเห็นต่ออาสาสมัคร	1	1. ดี 2. ไม่ดี	เลือกได้คำตอบเดียว
81.	v2	เคยเป็นอาสาสมัครหรือไม่	1	1. เคย 2. ไม่เคย	เลือกได้คำตอบเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

No.	Name	Label	Length of Bytes	Value	Remark
82.	v3	อนาคตจะเป็นอาสาสมัครหรือไม่	1	1. เป็น 2. ไม่เป็น 3. ไม่แน่ใจ 98. ไม่ตอบ	เลือกได้คำตอบเดียว
งานอาสาสมัครที่สนใจ					
83.	sort_v1	อ่านหนังสือให้คนตาบอด	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	หลายคำตอบโดยกำหนดจำนวนตัวแปรเท่ากับจำนวนทางเลือก
	sort_v2	เด็ก คนชรา คนพิการ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v3	ธรรมชาติ	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v4	รณรงค์	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v5	ทนายอาสา	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v6	แปลเอกสาร	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v7	พัฒนาชนบท	1	0 : ไม่เลือก 1 : เลือก 98. ไม่ตอบ	
	sort_v8	อื่น ๆ	1	0 : ไม่เลือก 98. ไม่ตอบ 1 : เลือก	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รหัสภาคและจังหวัด

ภาค	รหัส
กรุงเทพมหานคร	1
ภาคกลาง	2
ภาคเหนือ	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4
ภาคใต้	5

ภาคกลาง

สมุทรปราการ	ฉะเชิงเทรา
นนทบุรี	ปราจีนบุรี
ปทุมธาน	นครนายก
พระนครศรีอยุธยา	สระแก้ว
อ่างทอง	ราชบุรี
ลพบุรี	กาญจนบุรี
สิงห์บุรี	สุพรรณบุรี
ชัยนาท	นครปฐม
สระบุรี	สมุทรสาคร
ชลบุรี	สมุทรสงคราม
ระยอง	เพชรบุรี
จันทบุรี	ประจวบคีรีขันธ์
ตราด	

ภาคเหนือ

เชียงใหม่	นครสวรรค์
ลำพูน	อุทัยธานี
ลำปาง	กำแพงเพชร
อุตรดิตถ์	ตาก
แพร่	สุโขทัย
น่าน	พิษณุโลก
พะเยา	พิจิตร
เชียงราย	เพชรบูรณ์
แม่ฮ่องสอน	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นครราชสีมา	อุดรธานี
บุรีรัมย์	เลย
สุรินทร์	หนองคาย
ศรีสะเกษ	มหาสารคาม
อุบลราชธานี	ร้อยเอ็ด
ยโสธร	กาฬสินธุ์
ชัยภูมิ	สกลนคร
อำนาจเจริญ	นครพนม
หนองบัวลำภู	มุกดาหาร
ขอนแก่น	

ภาคใต้

นครศรีธรรมราช	สงขลา
กระบี่	สตูล
พังงา	ตรัง
ภูเก็ต	พัทลุง
สุราษฎร์ธานี	ปัตตานี
ระนอง	ยะลา
ชุมพร	นราธิวาส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รหัสอาชีพ

อาชีพ	รหัส
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร • ผู้บัญญัติกฎหมาย และข้าราชการระดับอาวุโส • ผู้จัดการบริษัท • ผู้จัดการทั่วไป • ผู้ประกอบวิชาชีพด้านฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ • ผู้ประกอบวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตและสุขภาพ • ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอน • ผู้ประกอบวิชาชีพด้านอื่น ๆ	1
ผู้ประกอบกิจการค้า และอุตสาหกรรม	2
คนงานทั่วไป • คนงานเกษตร • คนงานทั่วไป	3
ลูกจ้างอื่น ๆ • เสมียนพนักงาน พนักงานขายและให้บริการ • ผู้ปฏิบัติตนในกระบวนการผลิต และก่อสร้าง	4
ผู้ปฏิบัติงานในด้านการเกษตรและการประมง • ผู้ปฏิบัติงานในด้านการเกษตรและการประมงในเชิงเศรษฐกิจการตลาด • ผู้ปฏิบัติงานด้านการเกษตรและการประมงในเชิงเศรษฐกิจแบบยังชีพ	5
กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ (สามเหล่าทัพ) • กองกำลังทหารติดอาวุธต่าง ๆ	6
อื่น ๆ	7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งในที่นี้คือ การเคยบริจาคโลหิตหรือไม่เคยบริจาคโลหิตว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยสถิติที่ใช้ทดสอบคือ t test และ General F Testing สำหรับสถิติ t test ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นในแบบจำลองว่าตัวแปรต้นในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่ ซึ่งสถิติ t test จะเป็นการทดสอบสมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นเพียงตัวเดียวเท่านั้นกับตัวแปรตาม โดยตั้งสมมติฐานดังนี้ H_O: $\beta_1 = 0$ และ H_1: $\beta_1 \neq 0$ กรณีการทดสอบสมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นในแบบจำลองที่มากกว่า 1 ค่านั้นจะใช้สถิติ General F Testing ในการทดสอบสมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยตั้งสมมติฐานดังนี้ H_O: $\beta_1 = \beta_2 = 0$ และ H_1: $\beta_1 \neq \beta_2 \neq 0$

สูตรการคำนวณ t test(Damodar N. Gujarati,2003:249)

$$t_{cal} = \frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{se\left(\hat{\beta}_1\right)} \sim t_{(n-k),\alpha/2}$$

กำหนดให้ α = the level of significance

k = number of parameters in the unrestricted regression

n = number of observations

$t_{cal} < t_{(n-k),\alpha/2}$ ⟶ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_O)

$t_{cal} > t_{(n-k),\alpha/2}$ ⟶ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

สูตรการคำนวณ F test(Damodar N. Gujarati,2003:268)

$$F_{cal} = \frac{\left(RSS_R - RSS_{UR}\right)/m}{RSS_{UR}/\left(n-k\right)} \sim F\left(m, n-k\right)$$

กำหนดให้ RSS_R = RSS of the restricted regression

RSS_{UR} = RSS of the unrestricted regression

m = number of linear restriction

k = number of parameters in the unrestricted regression

n = number of observations

$F_{cal} < F_{\alpha}(m, n-k)$ ⟶ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_O)

$F_{cal} > F_{\alpha}(m, n-k)$ ⟶ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

การทดสอบสมมติฐานในแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

สำหรับแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตจะทดสอบว่า ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ และปัจจัยด้านสุขภาพที่กล่าวว่าการไม่มีโรคประจำตัวและการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

ทดสอบสมมติฐานว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิต ต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจทั้ง 2 แบบมีอิทธิพลผลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจทั้ง 2 แบบกับการบริจาคโลหิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางแสดงค่า RSS , m , k และ n ของสมการ Unrestricted และ Restricted ของแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

	Unrestricted				Restricted			
	Logit1.1	Logit1.2	Logit1.3	Logit1.4	Logit1.1	Logit1.2	Logit1.3	Logit1.4
RSS	109.3737	107.4935	107.4890	104.7363	113.9640	111.0765	111.2097	109.0436
m	2							
n	511							
k	27	30	32	32	-			

แบบจำลอง Logit1.1 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{20} = \beta_{24} = 0$

H_1: $\beta_{20} \neq \beta_{24} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(113.9640 - 109.3737)/2}{109.3737/(511-27)} \sim F_{0.05}(2, 511-27)$$

$$F_{cal} = 10.1565 > F_{0.05}(2,484) = 3.014351$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.2 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{23} = \beta_{27} = 0$

H_1: $\beta_{23} \neq \beta_{27} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(111.0765 - 107.4935)/2}{107.4935/(511-30)} \sim F_{0.05}(2, 511-30)$$

$$F_{cal} = 8.0164 > F_{0.05}(2,481) = 3.014468$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.3 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{25} = \beta_{29} = 0$$

$$H_1: \beta_{25} \neq \beta_{29} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(111.2097 - 107.4890)/2}{107.4890/(511-32)} \sim F_{0.05}(2, 511-32)$$

$$F_{cal} = 8.2902 > F_{0.05}(2,479) = 3.014546$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.4 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{25} = \beta_{29} = 0$$

$$H_1: \beta_{25} \neq \beta_{29} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(109.0436 - 104.7363)/2}{104.7363/(511-32)} \sim F_{0.05}(2, 511-32)$$

$$F_{cal} = 9.8481 > F_{0.05}(2,479) = 3.014546$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

ทดสอบสมมติฐานว่าปัจจัยการไม่มีโรคประจำตัวและการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าการไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำต่างมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิต ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองกับการบริจาคโลหิต

ตารางแสดงค่า RSS , m , k และ n ของสมการ Unrestricted และ Restricted ของแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิต

	Unrestricted				Restricted			
	Logit1.1	Logit1.2	Logit1.3	Logit1.4	Logit1.1	Logit1.2	Logit1.3	Logit1.4
RSS	109.3737	107.4935	107.4890	104.7363	113.7882	112.1942	112.2698	108.7798
m	2							
n	511							
k	27	30	32	32	-			

แบบจำลอง Logit1.1 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{15} = \beta_{16} = 0$$

$$H_1: \beta_{15} \neq \beta_{16} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(113.7882 - 109.3737)/2}{109.3737/(511-27)} \sim F_{0.05}(2, 511-27)$$

$$F_{cal} = 9.76751 > F_{0.05}(2,484) = 3.014351$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.2 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{18} = \beta_{19} = 0$$

$$H_1: \beta_{18} \neq \beta_{19} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(112.1942 - 107.4935)/2}{107.4935/(511-30)} \sim F_{0.05}(2, 511-30)$$

$$F_{cal} = 10.5171 > F_{0.05}(2,481) = 3.014468$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.3 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{20} = \beta_{21} = 0$$

$$H_1: \beta_{20} \neq \beta_{21} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(112.2698 - 107.4890)/2}{107.4890/(511-32)} \sim F_{0.05}(2, 511-32)$$

$$F_{cal} = 10.6523 > F_{0.05}(2,479) = 3.014546$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit1.4 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_{20} = \beta_{21} = 0$$

$$H_1: \beta_{20} \neq \beta_{21} \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(108.7798 - 104.7363)/2}{104.7363/(511-32)} \sim F_{0.05}(2, 511-32)$$

$$F_{cal} = 9.2463 > F_{0.05}(2,479) = 3.014546$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

การทดสอบสมมติฐานในแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

สำหรับแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรกจะทดสอบว่า ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่ และปัจจัยด้านสุขภาพที่กล่าวว่าการไม่มีโรคประจำตัวและการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่

ทดสอบสมมติฐานว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ในแบบจำลอง Logit2.1, 2.3 และ 2.4 ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Altruism คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ ต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจทั้ง 2 แบบมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจทั้ง 2 แบบกับการบริจาคโลหิตนครั้งแรก ส่วนในแบบจำลอง Logit2.2 มีแรงจูงใจแบบ Altruism ที่เห็นด้วยว่าทุกคนควรช่วยบริจาคโลหิตสม่ำเสมอมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงแรกจูงใจเดียว จึงใช้ t test ในการทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับการบริจาคโลหิตนครั้งแรก

ตารางแสดงค่า RSS , m , k และ n ของสมการ Unrestricted และ Restricted ของแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

	Unrestricted				Restricted			
	Logit2.1	Logit2.2	Logit2.3	Logit2.4	Logit2.1	Logit2.2	Logit2.3	Logit2.4
RSS	19.10418	17.62808	18.67680	17.30919	21.13831	20.41681	21.17472	18.93984
m	2							
n	292							
k	17	20	21	20	-			

แบบจำลอง Logit2.1 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{11} = \beta_{14} = 0$

H_1: $\beta_{11} \neq \beta_{14} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(21.13831 - 19.10418)/2}{19.10418/(292-17)} \sim F_{0.05}(2, 292-17)$$

$F_{cal} = 14.6404 > F_{0.05}(2,275) = 3.028605$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.2 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

H_O: $\beta_{14}=0$

H_1: $\beta_{14}\neq 0$

$$t_{cal}=\frac{2.749}{0.640118}\sim t_{(292-20),0.01/2}$$

$t_{cal}=4.294520 > t_{(292-20),0.01/2}=2.594025$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.3 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{15}=\beta_{18}=0$

H_1: $\beta_{15}\neq\beta_{18}\neq 0$

$$F_{cal}=\frac{(21.17472-18.67680)/2}{18.67680/(292-21)}\sim F_{0.05}(2,292-21)$$

$F_{cal}=18.1224 > F_{0.05}(2,271)=3.029094$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.4 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

H_O: $\beta_{13}=\beta_{16}=0$

H_1: $\beta_{13}\neq\beta_{16}\neq 0$

$$F_{cal}=\frac{(18.93984-17.30919)/2}{17.30919/(292-20)}\sim F_{0.1}(2,292-20)$$

$F_{cal}=12.8123 > F_{0.1}(2,272)=2.322188$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทดสอบสมมติฐานว่าปัจจัยการไม่มีโรคประจำตัวและการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าการไม่มีโรคประจำตัว และการไม่มียาที่ใช้เป็นประจำต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตในครั้งแรกหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ General F Testing ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสองกับการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

ตารางแสดงค่า RSS , m , k และ n ของสมการ Unrestricted และ Restricted ของแบบจำลองปัจจัยกำหนดการบริจาคโลหิตในครั้งแรก

	Unrestricted				Restricted			
	Logit2.1	Logit2.2	Logit2.3	Logit2.4	Logit2.1	Logit2.2	Logit2.3	Logit2.4
RSS	19.10418	17.62808	18.67680	17.30919	21.37365	20.06464	20.83448	19.31416
m	2							
n	292							
k	17	20	21	20	-			

แบบจำลอง Logit2.1 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$H_O: \beta_7 = \beta_8 = 0$$

$$H_1: \beta_7 \neq \beta_8 \neq 0$$

$$F_{cal} = \frac{(21.37365 - 19.10418)/2}{19.10418/(292-17)} \sim F_{0.05}(2, 292-17)$$

$$F_{cal} = 16.3342 > F_{0.05}(2,275) = 3.028605$$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.2 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{10} = \beta_{11} = 0$

H_1: $\beta_{10} \neq \beta_{11} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(20.06464 - 17.62808)/2}{17.62808/(292-20)} \sim F_{0.05}(2, 292-20)$$

$F_{cal} = 18.7980 > F_{0.05}(2,272) = 3.028970$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.3 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

H_O: $\beta_{11} = \beta_{12} = 0$

H_1: $\beta_{11} \neq \beta_{12} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(20.83448 - 18.67680)/2}{18.67680/(292-21)} \sim F_{0.05}(2, 292-21)$$

$F_{cal} = 12.3892 > F_{0.05}(2,271) = 3.029094$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Logit2.3 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

H_O: $\beta_{10} = \beta_{11} = 0$

H_1: $\beta_{10} \neq \beta_{11} \neq 0$

$$F_{cal} = \frac{(19.31416 - 17.30919)/2}{17.30919/(292-20)} \sim F_{0.1}(2, 292-20)$$

$F_{cal} = 15.7532 > F_{0.1}(2,272) = 2.322188$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานในแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิต

สำหรับแบบจำลองปัจจัยกำหนดความถี่ของการบริจาคโลหิตจะทดสอบว่า ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อความถี่ของการตัดสินใจมาบริจาคโลหิตหรือไม่

ทดสอบสมมติฐานว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิตหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ที่พบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจแบบ Warm glow คือ ผู้ที่เห็นด้วยว่าการบริจาคโลหิตทำให้รู้สึกภาคภูมิใจมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit1.4 และผู้ที่เห็นด้วยว่าควรมีสิ่งจูงใจหรือสิ่งตอบแทนในการบริจาคโลหิตมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ในแบบจำลอง Order Logit2.1 ดังนั้นเพื่อทดสอบว่าปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความถี่ของการมาบริจาคโลหิตหรือไม่ โดยสามารถทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t test ในการหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจกับความถี่ของการมาบริจาคโลหิต

แบบจำลอง Order Logit1.4 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

H_O: $\beta_{31} = 0$

H_1: $\beta_{31} \neq 0$

$$t_{cal} = \frac{1.233044}{0.742397} \sim t_{(217-34),0.1/2}$$

$t_{cal} = 1.6609 > t_{(217-34),0.1/2} = 1.653223$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

แบบจำลอง Order Logit1.4 ทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

H_O: $\beta_{29} = 0$

H_1: $\beta_{29} \neq 0$

$$t_{cal} = \frac{0.498985}{0.282202} \sim t_{(250-31),0.1/2}$$

$t_{cal} = 1.7682 > t_{(219),0.1/2} = 1.651841$

ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_O)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว เพชรรัตน์ วอนเพียร เกิดเมื่อวันอังคารที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 ภูมิลำเนาเกิดอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2547 หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2548 ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย